

Na temelju članka 71 Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 21/10), Zakonodavno povjerenstvo Skupštine Brčko distrikta BiH na 64. sjednici održanoj 29. 11. 2011. godine utvrdilo je pročišćeni tekst Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 10/03) sa izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni Brčko distrikta BiH, brojevi 6/05 i 21/10)

Broj:01.3-05-1185/11

PREDSJEDNIK

Brčko, 29. 11. 2011. godine

ZAKONODAVNOG POVJERENSTVA

Ilija Marić, v.r.

KAZNENI ZAKON

BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE

(pročišćeni tekst)

OPĆI DIO

I. GLAVA PRVA

PREDMET OVOG ZAKONA

Članak 1

Ovim zakonom se uređuje opći dio kaznenog zakonodavstva i kaznena djela iz ovlasti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko distrikta).

Osnovni pojmovi

Članak 2

- (1) *Kazneno zakonodavstvo Brčko distrikta* čine kaznenopravne odredbe sadržane u ovom zakonu i u drugim zakonima *Brčko distrikta*.
- (2) *Teritorij Brčko distrikta* je suhozemni teritorij i vodene površine unutar njegovih granica, kao i zračni prostor nad njima.

(3) *Službena osoba* je izabrani ili imenovani dužnosnik u organima zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti Brčko distrikta i u drugim državnim i upravnim ustanovama ili službama koje vrše određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; osoba koja stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim upravnim organima ili ustanovama; ovlaštena osoba u trgovačkom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je zakonom ili drugim propisom donesenim na temelju zakona povjereno vršenje javnih ovlasti, a koja u okviru tih ovlasti obavlja određenu dužnost; te druga osoba koja uz naknadu ili bez naknade obavlja određenu službenu dužnost na temelju ovlasti iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovi zakona.

(4) Kad je kao izvršitelj određenog kaznenog djela označena službena osoba, osobe iz stavka 3 ovog članka mogu biti izvršitelji tih djela ako iz obilježja pojedinog kaznenog djela ili iz pojedinog propisa ne proizlazi da izvršitelj može biti samo neka od tih osoba.

(5) *Odgovorna osoba* je osoba u trgovačkom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je s obzirom na njezinu funkciju ili na temelju posebne ovlasti povjeren određeni krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na temelju zakona, ili općeg akta trgovačkog društva ili druge pravne osobe u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnim ili nekim drugim privrednim procesom ili na nadzor nad njima. Odgovornom osobom smatra se i službena osoba u smislu stavka 3 ovog članka kada su u pitanju radnje kod kojih je kao izvršitelj označena odgovorna osoba, a nisu propisane kao kazneno djelo odredbama glave o kaznenim djelima protiv službene i druge odgovorne dužnosti, ili odredbama o kaznenim djelima koje izvrši službena osoba propisanim u nekoj drugoj glavi ovog zakona ili drugim zakonom Brčko distrikta.

(6) Kad je kao počinitelj kaznenih djela označena službena ili odgovorna osoba, sve osobe iz stavaka 3 i 5 ovog članka mogu biti izvršitelji tih djela, ukoliko iz zakonskih obilježja pojedinog kaznenog djela ne proizlazi da izvršitelj može biti samo neka od tih osoba.

(7) *Strana službena osoba* je član zakonodavnog, izvršnog, upravnog ili sudbenog organa strane države, javni dužnosnik međunarodne organizacije i njezinih organa, sudac ili druga službena osoba međunarodnog suda na službi u *Brčko distriktu*, koja radi za naknadu ili bez naknade.

(8) *Međunarodni službenik* je civilni zaposlenik koji radi za međunarodnu organizaciju ili agenciju.

(9) *Vojna osoba*, u smislu ovog zakona, je profesionalna vojna osoba i osoba u pričuvnom sastavu, dok su na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, sukladno Zakonu o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.

(10) Kada je službena osoba označena kao osoba protiv koje je izvršeno kazneno djelo, službena osoba je, u smislu ovog zakona, osim osoba definiranih u stavku 3 ovog članka, i vojna osoba iz stavka 9 ovog članka.

(11) *Dijete* je, u smislu ovog zakona, osoba koja nije navršila 14 godina života.

(12) *Maloljetnik* je, u smislu ovog zakona, osoba koja nije navršila 18 godina života.

(13) *Pravna osoba* je, u smislu ovog zakona, Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, županija, grad, općina, mjesna zajednica, svaki organizacijski oblik trgovačkog društva i svi oblici povezivanja trgovačkih društava, ustanova, institucije za obavljanje kreditnih i drugih bankarskih poslova, za osiguranje imovine i osoba, kao i druge financijske institucije, fond, političke organizacije i udruge građana i drugi oblici udruživanja koji mogu stjecati sredstva i rabiti ih na isti način kao i svaka druga institucija ili organ koji ostvaruje i koristi sredstva i kojem je zakonom priznato svojstvo pravne osobe.

- (14) *Trgovačko društvo* je, u smislu ovog zakona, korporacija, poduzeće, tvrtka, partnerstvo i svaki organizacijski oblik registriran za obavljanje gospodarske djelatnosti.
- (15) *Udruga* je bilo koji oblik udruživanja tri ili više osoba.
- (16) *Više osoba* je najmanje dvije osobe.
- (17) *Skupina ljudi* je najmanje pet osoba.
- (18) *Grupa ljudi* je udruga od najmanje tri osobe koje su povezane radi izvršenja kaznenih djela, pri čemu svaka od njih daje svoj udio u izvršenju kaznenog djela.
- (19) *Organizirana grupa* je grupa ljudi formirana radi neposrednog izvršenja kaznenog djela, i koja ne mora imati formalno definirane uloge svojih članova, kontinuitet članstva ili razvijenu strukturu.
- (20) *Grupa za organizirani kriminal* je grupa od tri ili više osoba koja postoji u izvjesnom vremenskom razdoblju i koja djeluje sporazumno s ciljem izvršenja jednog ili više kaznenih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna, a radi stjecanja materijalne koristi.
- (21) *Teroristička grupa* je organizirana grupa koju čine najmanje tri osobe, koja je formirana i djeluje u određenom vremenskom razdoblju s ciljem izvršenja nekog od kaznenih djela terorizma.
- (22) *Tajna Brčko distrikta* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na osnovi zakona, određena tajnom Brčko distrikta, čijim bi otkrivanjem nastupile štetne posljedice za Brčko distrikt.
- (23) *Isprava ili dokument* je svaki predmet koji je pogodan ili određen da služi kao dokaz za neku činjenicu koja je od značaja za pravne odnose.
- (24) *Novac* je metalno ili papirnato sredstvo plaćanja koje je na temelju zakona u opticaju u Bosni i Hercegovini ili u stranoj državi.
- (25) *Znaci za vrijednost* podrazumijevaju i strane znakove za vrijednost.
- (26) *Pokretna stvar* je i svaka proizvedena ili sakupljena energija za davanje svjetlosti, toplote ili kretanja, kao i telefonski i drugi impulsi.
- (27) *Prijevozno sredstvo* je svako plovilo, vozilo i letjelica, kao i bilo koje drugo sredstvo koje se može koristiti za prijevoz u suhozemnom, vodenom ili zračnom prometu, bez obzira na vrstu pogona.
- (28) *Sila* je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava s ciljem da se netko protiv svoje volje dovede u nesvjesno stanje ili onesposobi za otpor.
- (29) *Opojna droga* je medicinski lijek ili opasna supstanca s adiktivnim i psihotropnim svojstvima, ili supstanca koja se lako može pretvoriti u takvu supstancu ako podliježe kontroli prema međunarodnoj konvenciji koju je Bosna i Hercegovina ratificirala ili supstanca koju je nadležna institucija Bosne i Hercegovine, Brčko distrikta ili nadležna institucija entiteta proglasila opojnom drogom.

(30) *Oružje i vojna oprema* su predmeti i sredstva navedeni u Zakonu o proizvodnji, uvozu i izvozu oružja i vojne opreme.

(31) *Radioaktivni materijal* je nuklearni materijal i ostale radioaktivne supstance koje sadrže nuklide koji se spontano raspadaju (proces praćen emisijom jedne ili više vrsta ionizirajućeg zračenja, kao na primjer alfa, beta, neutronske čestice i gama zrake) a koje mogu, zbog svojih radioloških ili fisilnih svojstava, uzrokovati smrt, ozbiljne tjelesne ozljede ili štetu velikih razmjera po imovinu ili životni okoliš.

(32) *Nuklearni materijal* je plutonij, osim onog s koncentracijom izotopa koja prelazi 80% u plutoniju-238 ili uranij-233; uranij obogaćen izotopom 235 ili 233; uranij koji sadrži mješavinu izotopa kao što se nalazi u prirodi, osim u obliku rude ili rudnih ostataka; ili bilo koji materijal koji sadrži jedan ili više gore navedenih, pri čemu „uranij obogaćen izotopima 235 ili 233” znači uranij koji sadrži izotop 235 ili 233 ili oba u takvom iznosu da omjer zbira ovih izotopa prema izotopu 238 bude veći od omjera izotopa 235 prema izotopu 238 koji se javlja u prirodi.

(33) *Nuklearni uređaj* je svaki nuklearni eksplozivni uređaj ili svaki uređaj koji raspršuje radioaktivni materijal ili emitira zračenje koje može, zbog svojih radioloških svojstava, prouzrokovati smrt, ozbiljnu tjelesnu ozljedu ili štetu velikih razmjera po imovinu ili životni okoliš.

(34) *Nuklearni objekt* je svaki nuklearni reaktor, uključujući reaktor montiran na plovilo, vozilo, letjelicu ili svemirski objekt za primjenu kao izvor energije kako bi se pokretalo takvo plovilo, vozilo, letjelica ili svemirski objekt ili u bilo koju drugu svrhu, ili svako postrojenje ili sredstvo koje se rabi za proizvodnju, skladištenje, preradu ili transport radioaktivnog materijala.

(35) *Fiksna platforma* je vještački otok, uređaj ili naprava koja je stalno pričvršćena za morsko dno u svrhu istraživanja ili iskorištavanja prirodnih bogatstava ili u druge gospodarske svrhe.

(36) *Eksplozivna naprava* je:

a) eksplozivno ili zapaljivo oružje ili naprava koja je konstruirana da ili može prouzrokovati smrt, tešku tjelesnu ozljedu ili znatnu materijalnu štetu; ili

b) oružje ili naprava koja je konstruirana da ili može prouzrokovati smrt, tešku tjelesnu ozljedu ili štetu velikih razmjera oslobađanjem, širenjem ili djelovanjem otrovnih kemikalija, bioloških agensa ili otrova ili sličnih materija ili radijacijom ili radioaktivnim materijalom.

(37) *Mržnja* predstavlja pobudu za izvršenje kaznenog djela, propisanog ovim zakonom, koja je cjelini ili djelomično zasnovana na razlikama po osnovi stvarnog ili pretpostavljenog etničkog ili nacionalnog podrijetla, jezika ili pisma, vjerskih uvjerenja, rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, političkog ili drugog uvjerenja, socijalnog podrijetla, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina, ili zbog dovođenja u svezu sa osobama koje imaju neku od navedenih različitih osobina.

(38) *Izražavanje* u jednom gramatičkom rodu, muškom ili ženskom, uključuje oba roda fizičkih osoba.

II. GLAVA DRUGA

OSNOVNE ODREDBE

Osnova i granice kaznenopravne prisile

Članak 3

(1) Kaznena djela i kaznenopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako ugrožavaju ili povrjeđuju osobne slobode i prava čovjeka, te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Bosne i Hercegovine, Statutom Brčko distrikta i međunarodnim pravom, da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez kaznenopravne prisile.

(2) Propisivanje kaznenih djela i vrste i mjere kaznenopravnih sankcija zasniva se na nužnosti primjene kaznenopravne prisile i njezinoj razmjernosti jačini opasnosti za osobne slobode i prava čovjeka, te druge osnovne vrijednosti.

Načelo zakonitosti

Članak 4

(1) Kaznena djela i kaznenopravne sankcije propisuju se samo zakonom.

(2) Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga kaznenopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je počinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao kazneno djelo i za koje zakonom nije bila propisana kaznena sankcija.

Načelo krivnje

Članak 4a

Nitko ne može biti kažnjen niti se prema njemu mogu izreći druge kaznenopravne sankcije ako nije kriv za izvršeno kazneno djelo.

Vremensko važenje kaznenog zakona

Članak 5

(1) Prema učinitelju kaznenog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja kaznenog djela.

(2) Ako se poslije učinjenja kaznenog djela zakon jednom ili više puta izmijeni, primijenit će se zakon koji je blaži za učinitelja.

Vrste kaznenopravnih sankcija

Članak 6

Kaznenopravne sankcije jesu: kazne, mjera upozorenja (uvjetna osuda), mjere sigurnosti i odgojne mjere.

Svrha kaznenopravnih sankcija

Članak 7

Svrha kaznenopravnih sankcija je:

- a) zaštita društva od izvršenja kaznenih djela preventivnim utjecajem na druge da poštuju pravni sustav i ne izvrše kaznena djela, te sprječavanjem izvršitelja da izvrši kaznena djela kao i poticanje njegovog preodgoja;
- b) zaštita i satisfakcija žrtve kaznenog djela.

Ograničenja u izvršenju kaznenopravnih sankcija

Članak 8

Učinitelju kaznenog djela u izvršenju kaznenopravne sankcije mogu biti oduzeta ili ograničena određena prava samo u mjeri koja odgovara prirodi i sadržaju te sankcije i samo na način kojim se osigurava poštivanje osobe počinitelja i njegovo ljudsko dostojanstvo, sukladno zakonu i međunarodnom pravu.

III. GLAVA TREĆA

PRIMJENA KAZNENOG ZAKONODAVSTVA U BRČKO DISTRIKTU

Isključenje primjene kaznenog zakonodavstva u Brčko distriktu prema djeci

Članak 9

Kazneno zakonodavstvo u Brčko distriktu ne primjenjuje se prema djetetu koje u vrijeme učinjenja kaznenog djela nije navršilo četrnaest godina života.

Primjena kaznenog zakonodavstva u Brčko distriktu prema maloljetnicima

Članak 10

Kazneno zakonodavstvo u Brčko distriktu primjenjuje se prema maloljetnicima sukladno Glavi X. (Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika) ovoga zakona i drugim zakonima u Brčko distriktu.

Primjena kaznenog zakonodavstva u Brčko distriktu na pravne osobe

Članak 11

Kazneno zakonodavstvo u Brčko distriktu primjenjuje se na pravne osobe sukladno Glavi XIV. (Odgovornost pravnih osoba za kaznena djela) ovoga zakona i drugim zakonima u Brčko distriktu.

Primjena kaznenog zakonodavstva Brčko distrikta prema svakom tko na teritoriju Brčko distrikta počini kazneno djelo

Članak 12

- (1) Kazneno zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se prema svakom tko na teritoriju Brčko distrikta učini kazneno djelo.
- (2) Kazneno zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se prema svakome tko učini kazneno djelo na tuzemnom plovilu, bez obzira gdje se plovilo nalazilo u vrijeme učinjenja kaznenog djela.
- (3) Kazneno zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se prema svakome tko počini kazneno djelo u tuzemnom zrakoplovu dok je u letu bez obzira gdje se zrakoplov nalazio u vrijeme učinjenja kaznenog djela.

Primjena kaznenog zakonodavstva Brčko distrikta na stanovnika Brčko distrikta koji učini kazneno djelo u inozemstvu i stranca koji učini kazneno djelo u inozemstvu

Članak 13

- (1) Kazneno zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se na stanovnika Brčko distrikta kad u inozemstvu učini kazneno djelo, ako se zatekne na teritoriju Brčko distrikta ili bude ekstradiran.
- (2) Kazneno zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se i na stranca koji izvan teritorija Brčko distrikta učini prema njemu ili njegovom stanovniku kazneno djelo, ako se zatekne na teritoriju Brčko distrikta ili bude ekstradiran.
- (3) Kazneno zakonodavstvo Brčko distrikta primjenjuje se i na stranca koji prema stranoj državi ili prema strancu učini u inozemstvu kazneno djelo za koje se po zakonu te države može izreći zatvor od pet godina ili teža kazna, kad se zatekne na teritoriju Brčko distrikta. Ako ovim zakonom nije drukčije propisano, sud u takvom slučaju ne može izreći kaznu težu od kazne propisane zakonom zemlje u kojoj je kazneno djelo učinjeno.
- (4) Ako je u slučajevima iz članka 12 ovog zakona pokrenut, a nije pravomoćno dovršen kazneni postupak u drugoj državi, tužitelj Brčko distrikta odlučit će da li će poduzeti gonjenje.
- (5) U slučajevima iz čl. 13 ovog zakona, gonjenje će se poduzeti samo kad se za kazneno djelo kažnjava i po zakonu zemlje u kojoj je djelo učinjeno. Ni u tom slučaju gonjenje se ne će poduzeti, ako se po zakonu te zemlje gonjenje poduzima po zahtjevu oštećenog, a takav zahtjev nije podnesen.
- (6) Tužitelj može poduzeti gonjenje iz članka 13 stavka 3 ovog zakona, bez obzira na zakon zemlje u kojoj je kazneno djelo učinjeno, ako je u pitanju djelo koje je u vrijeme kad je izvršeno smatrano kaznenim djelom prema pravilima međunarodnog prava.
- (7) U slučajevima iz članka 12 ovog zakona, gonjenje stranaca može se pod uvjetima uzajamnosti ustupiti stranoj državi.

Primjena Općeg dijela ovog zakona
Članak 14

- (1) Odredbe Općeg dijela ovog zakona primjenjuju se prema učiniteljima svih kaznenih djela propisanih zakonima u Brčko distrikta.
- (2) Odredbe Općeg dijela ovoga zakona primjenjuju se prema maloljetnicima, osim ako zakonom nije drukčije propisano.
- (3) Odredbe Općeg dijela ovoga zakona primjenjuju se na pravne osobe, osim ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

IV. GLAVA ČETVRTA
ZASTARA

Zastara kaznenog progona

Članak 15

- (1) Ako u ovom zakonu nije drukčije propisano, kazneni se progon ne može poduzeti kad od učinjenja kaznenog djela protekne:
 - a) trideset i pet godina za kazneno djelo s propisanom kaznom dugotrajnog zatvora;
 - b) dvadeset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora preko deset godina;
 - c) petnaest godina za kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora preko pet godina;
 - d) deset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora preko tri godine;
 - e) pet godine za kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora preko jedne godine;
 - f) tri godine za kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora do jedne godine ili novčanom kaznom.
- (2) Ako je za kazneno djelo propisano više kazni, rok zastare određuje se po najtežoj propisanoj kazni.

Tijek i prekid zastare kaznenog progona

Članak 16

- (1) Zastara kaznenog progona počinje od dana kad je kazneno djelo učinjeno.
- (2) Zastara ne teče za vrijeme za koje se po zakonu kazneni progon ne može poduzeti ili nastaviti.
- (3) Zastara se prekida svakom procesnom radnjom koja se poduzima radi progona učinitelja zbog učinjenog kaznenog djela.
- (4) Zastara se prekida i kad učinitelj, u vrijeme dok teče rok zastare, učini isto tako teško ili teže kazneno djelo.
- (5) Sa svakim prekidom zastara počinje ponovno teći.
- (6) Zastara kaznenog progona nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko zakon propisuje za zastaru kaznenog progona.

Zastara izvršenja kazne
Članak 17

Ako u ovom zakonu nije drukčije propisano, izrečena se kazna ne će izvršiti kad od dana pravomoćnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

- a) trideset i pet godina ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora;
- b) dvadeset godina ako je izrečena kazna zatvora preko deset godina;
- c) petnaest godina ako je izrečena kazna zatvora preko pet godina;
- d) deset godina ako je izrečena kazna zatvora preko tri godine;
- e) pet godine ako je izrečena kazna zatvora preko jedne godine;
- f) tri godine ako je izrečena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna.

Zastara izvršenja sporedne kazne i mjera sigurnosti
Članak 18

- (1) Zastara izvršenja novčane kazne kao sporedne kazne nastupa kad proteknu dvije godine od dana pravomoćnosti presude kojom je ta kazna izrečena.
- (2) Zastara izvršenja mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja, mjere sigurnosti obveznog liječenja od ovisnosti i mjere sigurnosti oduzimanja predmeta nastupa kad protekne pet godina od dana pravomoćnosti odluke kojom su te mjere izrečene.
- (3) Zastara izvršenja mjere sigurnosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti i mjere sigurnosti zabrane upravljanja motornim vozilom nastupa kad protekne onoliko vremena koliko je sud odredio za trajanje te mjere.

Tijek i prekid zastare izvršenja kazne i mjera sigurnosti

Članak 19

- (1) Zastara izvršenja kazne počinje od dana pravomoćnosti presude kojom je kazna izrečena, a u slučaju opoziva uvjetne osude od dana pravomoćnosti odluke o opozivu uvjetne osude.
- (2) Zastara ne teče za vrijeme za koje se po zakonu izvršenje kazne ne može poduzeti.
- (3) Zastara se prekida svakom radnjom ovlaštenog organa koja se poduzima radi izvršenja kazne.
- (4) Sa svakim prekidom zastara počinje ponovno teći.
- (5) Zastara izvršenja kazne nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko zakon propisuje za zastaru izvršenja kazne.
- (6) Odredbe stavka od 2 do 5 ovog članka primjenjuju se i na zastaru izvršenja mjera sigurnosti.

Nezastarivost kaznenog progona i izvršenja kazne

Članak 20

Kazneni progon i izvršenje kazne ne zastarijeva za kaznena djela za koja po međunarodnom pravu zastara ne može nastupiti.

V. GLAVA PETA

KAZNENO DJELO

Kazneno djelo

Članak 21

Kazneno djelo je protupravno djelo koje je zakonom propisano kao kazneno djelo, čija su obilježja propisana zakonom i za koje je zakonom propisana kaznenopravna sankcija.

Način učinjenja kaznenog djela

Članak 22

- (1) Kazneno djelo se može učiniti činjenjem ili nečinjenjem.
- (2) Kazneno djelo je učinjeno nečinjenjem kad je učinitelj koji je pravno obvezan spriječiti nastupanje zakonom opisane posljedice kaznenog djela to propustio učiniti, a takvo je propuštanje po djelovanju i značenju jednako učinjenju toga kaznenog djela činjenjem.

Vrijeme učinjenja kaznenog djela

Članak 23

Kazneno djelo je učinjeno u vrijeme kad je učinitelj radio ili bio dužan raditi, bez obzira kad je posljedica činjenja ili nečinjenja nastupila.

Mjesto učinjenja kaznenog djela

Članka 24

- (1) Kazneno djelo je učinjeno kako u mjestu gdje je učinitelj radio ili je bio dužan raditi, tako i u mjestu gdje je posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja potpuno ili djelomično nastupila.
- (2) Kazneno djelo je u slučaju kažnjivog pokušaja učinjeno kako u mjestu gdje je učinitelj radio ili je bio dužan raditi, tako i u mjestu gdje je prema njegovoj nakani posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja potpuno ili djelomično trebala nastupiti.
- (3) Kazneno djelo je u slučaju sudioništva učinjeno u mjestu određenom u stavku 1 ovog članka i u mjestu gdje je sudionik radio ili je bio dužan raditi ili u mjestu gdje je prema nakani sudionika posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja trebala nastupiti.

Beznačajno djelo

Članak 25

Nije kazneno djelo ono djelo koje, iako sadrži obilježja kaznenog djela određena zakonom, zbog prirode i težine djela, ili načina izvršenja djela, ili neznatnosti ili nepostojanja štetnih posljedica, odnosno pribavljene imovinske koristi i niskog stupnja krivnje izvršitelja, predstavlja beznačajno djelo.

Nužna obrana

Članak 26

- (1) Nije kazneno djelo ono djelo koje je učinjeno u nužnoj obrani.
- (2) Nužna je ona obrana koja je neophodno potrebna da učinitelj od sebe ili od drugog odbije istovremeni ili direktno predstojeći protupravni napad, a koja je razmjerna napadu.
- (3) Učinitelj koji prekorači granice nužne obrane može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinio zbog jake razdraženosti ili prepasti izazvane napadom, može se i osloboditi kazne.

Krajnja nužda

Članak 27

- (1) Nije kazneno djelo ono djelo koje je učinjeno u krajnjoj nuždi.
- (2) Krajnja nužda postoji kad je djelo učinjeno da učinitelj od sebe ili od drugog otkloni istovremenu ili direktno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pritom učinjeno zlo nije veće od zla koje je prijetilo.
- (3) Učinitelj koji sam izazove opasnost ali iz nehaja, ili prekorači granice krajnje nužde, može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinjeno pod osobito olakšavajućim okolnostima, može se i osloboditi kazne.
- (4) Nema krajnje nužde ako je učinitelj bio dužan izložiti se opasnosti.

Sila i prijetnja

Članak 27a

- (1) Nije kazneno djelo ono djelo koje je izvršeno pod učinkom neodoljive sile.
- (2) Počinitelj koji je izvršio kazneno djelo pod učinkom odoljive sile ili prijetnje može se blaže kazniti.
- (3) U slučaju iz stavka 1 ovog članka, izvršiteljem kaznenog djela smatrat će se osoba koja je primijenila neodoljivu silu.

Pokušaj

Članak 28

- (1) Tko s nakanom započne činjenje kaznenog djela, ali ga ne dovrši, kaznit će se za pokušaj kaznenog djela ako se za to kazneno djelo može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, a za pokušaj drugog kaznenog djela kad zakon izričito propisuje kažnjavanje i za pokušaj.
- (2) Učinitelj će se za pokušaj kaznenog djela kazniti u granicama kazne propisane za to kazneno djelo, a može se i blaže kazniti.

Nepodoban pokušaj

Članak 29

Učinitelj koji pokuša učiniti kazneno djelo nepodobnim sredstvom ili prema nepodobnom predmetu, može se osloboditi kazne ili se može blaže kazniti.

Dragovoljni odustanak

Članak 30

- (1) Učinitelj koji je pokušao učiniti kazneno djelo, ali je dragovoljno odustao od kažnjivog pokušaja, može se osloboditi kazne.
- (2) U slučaju dragovoljnog odustanka od kažnjivog pokušaja, učinitelj će se kazniti za one radnje koje čine neko drugo samostalno kazneno djelo.

Suizvršilaštvo

Članak 31

Ako više osoba zajednički učini kazneno djelo, sudjelovanjem u učinjenju kaznenog djela ili poduzimajući što drugo čime se na odlučujući način doprinosi učinjenju kaznenog djela, svaka će se od njih kazniti kaznom propisanom za to kazneno djelo.

Poticanje

Članak 32

- (1) Tko drugog s nakanom potakne da učini kazneno djelo, kaznit će se kao da ga je sam učinio.
- (2) Tko drugog s nakanom potakne na učinjenje kaznenog djela za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, a kazneno djelo ne bude ni pokušano, kaznit će se kao za pokušaj kaznenog djela.
- (3) Kao poticanje na izvršenje kaznenog djela smatra se osobito: upućivanje molbe, uvjeravanje ili nagovaranje, prikazivanje koristi od izvršenja kaznenog djela, davanje ili obećavanje darova, zlouporaba odnosa podređenosti ili ovisnosti, dovođenje ili održavanje osobe u stanju stvarne ili pravne zablude.

Pomaganje

Članak 33

- (1) Tko drugome s nakanom pomogne u učinjenju kaznenog djela, kaznit će se kao da ga je sam učinio, a može se i blaže kazniti.
- (2) Kao pomaganje u učinjenju kaznenog djela smatra se osobito: davanje savjeta ili uputa kako da se učini kazneno djelo, stavljanje na raspolaganje učinitelju sredstava za učinjenje kaznenog djela, uklanjanje prepreka za učinjenje kaznenog djela te unaprijed obećano prikrivanje kaznenog djela,

učinitelja, sredstava kojima je kazneno djelo učinjeno, tragova kaznenog djela ili predmeta pribavljenih kaznenim djelom.

Granice krivnje i kažnjivosti sudionika

Članak 34

- (1) Suučinitelj je kriv u granicama svoje nakane ili nehaja, a poticatelj i pomagač u granicama svoje nakane.
- (2) Suučinitelja, poticatelja ili pomagača koji dragovoljno spriječi učinjenje kaznenog djela, sud će osloboditi kazne.
- (3) Osobni odnosi, svojstva i okolnosti zbog kojih zakon isključuje krivnju ili dopušta oslobođenje od kazne ili ublažavanje kazne, mogu se uzeti u obzir samo onom učinitelju, suučinitelju, poticatelju ili pomagaču kod kojeg takvi odnosi, svojstva i okolnosti postoje.

VI. GLAVA ŠESTA

KRIVNJA

Sadržaj krivnje

Članak 35

- (1) Krivnja postoji ako je izvršitelj u vrijeme izvršenja kaznenog djela bio uračunljiv i pri tome postupao s nakanom.
- (2) Krivnja za kazneno djelo postoji i ako je izvršitelj postupao iz nehaja, ako to zakon izričito predviđa.

Uračunljivost

Članak 36

- (1) Nije uračunljiva osoba koja u vrijeme učinjenja kaznenog djela nije mogla shvatiti značaj svog djela ili nije mogla upravljati svojim postupcima, zbog trajne ili privremene duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti ili zaostalog duševnog razvoja (neuračunljivost).
- (2) Učinitelj kaznenog djela čija je sposobnost da shvati značaj svoga djela ili sposobnost da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena zbog nekog stanja iz stavka 1 ovog članka, može se blaže kazniti (bitno smanjena uračunljivost).
- (3) Kriv je učinitelj kaznenog djela koji se uporabom alkohola, droga ili na drugi način doveo u stanje u kojem nije mogao shvatiti značenje svog djela ili upravljati svojim postupcima, ako je u vrijeme dovođenja u to stanje kazneno djelo bilo obuhvaćeno njegovim nakanom ili je u odnosu prema kaznenom djelu kod njega postojao nehaj a zakon za takvo kazneno djelo propisuje krivnju i za nehaj.
- (4) Bitno smanjena uračunljivost u koju se učinitelj doveo na način iz stavka 3 ovog članka ne može biti osnova za ublažavanje kazne.

Nakana

Članak 37

- (1) Kazneno se djelo može učiniti s izravnom ili eventualnom nakanom.
- (2) Učinitelj postupava s izravnom nakanom kad je bio svjestan svoga djela i htio njegovo učinjenje.
- (3) Učinitelj postupava s eventualnom nakanom kada je bio svjestan da zbog njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je pristao na njezino nastupanje.

Nehaj Članak 38

- (1) Kazneno djelo može biti učinjeno iz svjesnog ili nesvjesnog nehaja.
- (2) Učinitelj postupa iz svjesnog nehaja kad je bio svjestan da zbog njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je lakomisleno držao da ona ne će nastupiti ili da će je moći spriječiti.
- (3) Učinitelj postupa iz nesvjesnog nehaja kad nije bio svjestan mogućnosti nastupanja zabranjene posljedice, iako je prema okolnostima i prema svojim osobnim svojstvima bio dužan i mogao biti svjestan te mogućnosti.

Stvarna zabluda Članak 39

- (1) Nije kriv izvršitelj koji učini djelo u neotklonjivoj stvarnoj zabludi.
- (2) Stvarna zabluda je neotklonjiva ako izvršitelj u vrijeme izvršenja kaznenog djela nije bio svjestan nekog njegovog zakonom propisanog obilježja, ili je pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi, da su one stvarno postojale, to djelo činile dopuštenim.
- (3) Ako je izvršitelj bio u stvarnoj zabludi iz nehaja, postojat će kazneno djelo učinjeno iz nehaja, ako zakon za to kazneno djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

Prayna zabluda Članak 40

Učinitelj kaznenog djela koji iz opravdanih razloga nije znao da je to djelo zabranjeno, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

VII. GLAVA SEDMA

K A Z N E

Vrste kazni Članak 41

- (1) Izvršitelju kaznenog djela koji je kriv mogu se izreći:
 - a) kazna zatvora;
 - b) kazna dugotrajnog zatvora;
 - c) novčana kazna.
- (2) Kazna zatvora može se izreći samo kao glavna kazna.
- (3) Novčana kazna može se izreći i kao glavna i kao sporedna kazna.
- (4) Ako je za jedno kazneno djelo propisano više kazni, samo se jedna može izreći kao glavna.

(5) Za kaznena djela učinjena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna može se izreći i kad nije propisana zakonom, ili kad je zakonom propisano da će se učinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora.

Članak 41a

Glavna i sporedna kazna

(1) Kazna zatvora može se izreći samo kao glavna kazna.

(2) Novčana kazna može se izreći i kao glavna i kao sporedna kazna.

(3) Ako su za jedno kazneno djelo propisane obje kazne, samo se jedna može izreći kao glavna.

(4) Za kaznena djela izvršena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna može se izreći i kad nije propisana zakonom, ili kad je zakonom propisano da će se izvršitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora.

Svrha kažnjavanja

Članak 42

Svrha kažnjavanja jest:

- a) da se izrazi društvena osuda učinjenog kaznenog djela;
- b) da se utječe na učinitelja da ubuduće ne čini kaznena djela i potakne njegov preodgoj;
- c) da se utječe na ostale da ne čine kaznena djela;
- d) i da se utječe na svijest građana o pogibeljnosti kaznenih djela i o pravednosti kažnjavanja učinitelja.

Kazna zatvora

Članak 43

- (1) Kazna zatvora ne može biti kraća od 30 dana ni dulja od 20 godina.
- (2) Kazna zatvora izriče se na pune godine i mjesece, a do šest mjeseci i na pune dane.
- (3) Kazna zatvora iz ovog članka ne može se izreći maloljetnicima. Maloljetnicima se može izreći kazna maloljetničkog zatvora pod uvjetima propisanim Glavom X. (Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika) ovog zakona. Kazna maloljetničkog zatvora je po svojoj svrsi, naravi, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna lišenja slobode.

Zamjena kazne zatvora

Članak 43a

1) Izrečena kazna zatvora do jedne godine može se na zahtjev osuđenog, zamijeniti novčanom kaznom koja se plaća u jednokratnom iznosu u roku do 30 dana.

2) Kazna zatvora zamjenjuje se novčanom kaznom tako što se svaki dan izrečene kazne zatvora izjednačava s jednim dnevnim iznosom novčane kazne ili sa 100 KM, ako se novčana kazna utvrđuje u određenom iznosu.

3) Ako se novčana kazna ne plati u roku iz stavka 1 ovog članka, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora. Ako se novčana kazna plati samo djelomično, izvršit će se kazna zatvora razmjerno iznosu koji nije plaćen.

Kazna dugotrajnog zatvora

Članak 43b

(1) Za najteže oblike teških kaznenih djela izvršenih s nakanom može se propisati kazna dugotrajnog zatvora u trajanju od 21. do 45. godina.

(2) Kazna dugotrajnog zatvora nikada se ne može propisati kao jedina glavna kazna za pojedino kazneno djelo.

(3) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći izvršitelju koji u vrijeme izvršenja kaznenog djela nije navršio 21. godinu života.

(4) Kazna dugotrajnog zatvora izriče se samo na pune godine.

(5) Ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, amnestija i pomilovanje mogu se dati tek nakon izdržanih tri petine te kazne.

Rad za opće dobro na slobodi

Članak 44

(1) Kad sud odmjeri i izrekne kaznu zatvora do jedne godine, može istodobno odrediti da se izrečena kazna, uz pristanak optuženog, zamijeni radom za opće dobro na slobodi.

(2) Odluka da se kazna zatvora zamijeni radom za opće dobro na slobodi zasniva se na ocjeni da, uzimajući u obzir sve okolnosti koje određuju vrstu i mjeru kazne, izvršenje kazne zatvora ne bi bilo prijeko potrebno za ostvarenje svrhe kažnjavanja, ali istodobno uvjetna kazna ne bi bila dostatna za postizanje opće svrhe kaznenopravnih sankcija.

(3) Rad za opće dobro na slobodi određuje se u trajanju razmjernom izrečenoj kazni zatvora, od najmanje deset do najviše devedeset radnih dana. Rok za izvršenje rada za opće dobro na slobodi ne može biti kraći od jednog mjeseca niti dulji od jedne godine.

(4) Pri ocjenjivanju trajanja rada za opće dobro na slobodi kao i vremena obavljanja toga rada, sud će uzeti u obzir izrečenu kaznu zatvora koja se zamjenjuje i mogućnosti učinitelja s obzirom na njegovu osobnu situaciju i zaposlenje.

(5) U slučaju kada osuđeni po isteku određenog roka nije izvršio ili je samo djelomično izvršio rad za opće dobro na slobodi, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora u trajanju razmjernom vremenu preostalog rada za opće dobro na slobodi.

(6) Zamjena kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi može se primijeniti i u slučajevima kad se novčana kazna zamjenjuje kaznom zatvora prema odredbama članka 47 (*Zamjena novčane kazne*) ovoga zakona.

(7) Raspoređivanje na rad za opće dobro na slobodi u smislu vrste i radnog mjesta obavlja Pravosudno povjerenstvo prema mjestu prebivališta odnosno boravišta osuđenika, vodeći računa o njegovim sposobnostima i znanjima.

Uvjetni otpust Članak 45

(1) Osuđeni koji je izdržao polovicu, te iznimno osuđenik koji je izdržao jednu trećinu kazne zatvora, može biti oslobođen izdržavanja kazne zatvora pod uvjetom da ne počini novo kazneno djelo prije isteka trajanja kazne (uvjetni otpust).

(2) Osuđeni koji je izdržao polovicu kazne zatvora može biti oslobođen izdržavanja kazne zatvora ako se za vrijeme izdržavanja kazne zatvora njegovo ponašanje popravi do te mjere da se može opravdano očekivati da će se nakon otpusta s izdržavanja kazne zatvora ponašati primjereno, a osobito da ne će počinuti kaznena djela. Prilikom odlučivanja o uvjetnom otpustu osuđenika, uzet će se u obzir njegovo ponašanje tijekom izdržavanja kazne i druge okolnosti koje ukazuju na to da je svrha kažnjavanja postignuta.

(3) Osuđeni koji je izdržao jednu trećinu kazne zatvora može biti uvjetno otpušten ukoliko postoje uvjeti iz stavka 1 ovog članka i ukoliko posebne okolnosti vezane za osobnost osuđenika jasno ukazuju da je postignuta svrha kažnjavanja.

(4) Osuđeni na kaznu dugotrajnog zatvora može biti uvjetno otpušten nakon izdržane tri petine te kazne.

Opoziv uvjetnog otpusta Članak 46

(1) Sud će opozvati uvjetni otpust ako osuđeni za vrijeme uvjetnog otpusta učini jedno ili više kaznenih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora preko jedne godine ili teža kazna.

(2) Sud može opozvati uvjetni otpust ako osuđeni na uvjetnom otpustu učini jedno ili više kaznenih djela za koja je izrečena kazna zatvora do jedne godine. Prilikom odlučivanja hoće li opozvati uvjetni otpust, sud osobito uzima u obzir sličnost učinjenih djela, njihov značaj, motive iz kojih su učinjena kao i druge okolnosti koje ukazuju na prikladnost opoziva uvjetnog otpusta.

(3) Prilikom izricanja opoziva uvjetnog otpusta, sud izriče kaznu uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Dio kazne koji je osuđeni izdržao prema ranijoj presudi uračunava se u izdržavanje naknadne kazne, ali se vrijeme provedeno na uvjetnom otpustu ne uračunava.

(4) Odredbe stavaka od 1 do 3 ovog članka primjenjuju se i kad se osuđeniku na uvjetnom otpustu sudi za kazneno djelo učinjeno prije njegovog uvjetnog otpusta.

(5) Ako je osuđeni na uvjetnom otpustu osuđen na kaznu zatvora do jedne godine i ako sud ne opozove uvjetni otpust, vrijeme uvjetnog otpusta se produžava za vrijeme koje je osuđeni proveo na izdržavanju kazne zatvora.

Novčana kazna Članak 47

(1) Novčana kazna izriče se u dnevnim iznosima, a ako to nije moguće može se izreći u određenom iznosu.

(2) Ako se novčana kazna izriče u dnevnim iznosima, može iznositi najmanje pet a najviše tri stotine šezdeset dnevnih iznosa, a za kaznena djela učinjena iz koristoljublja najviše tisuću pet stotina dnevnih iznosa, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

(3) Ako se novčana kazna izriče u određenom iznosu, najniži iznos ne može biti manji od 500 KM, a najviši iznos ne može biti veći od 100.000 KM, a za kaznena djela počinjena iz koristoljublja iznos ne može biti veći od 1.000.000 KM, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

(4) Prilikom izricanja novčane kazne za kaznena djela učinjena iz koristoljublja, sud može izreći novčanu kaznu u iznosu većem od najvišeg iznosa propisanog u stavcima 2 i 3 ovog članka, ukoliko vrijednost protupravne imovinske koristi koju je učinitelj pribavio kaznenim djelom prelazi iznos od 1.000.000 KM. U tom slučaju, učinitelju se može izreći novčana kazna u iznosu koji ne može biti veći od dvostrukog iznosa od vrijednosti protupravne imovinske koristi koju je pribavio kaznenim djelom zbog kojeg mu se izriče novčana kazna.

(5) Broj dnevnih iznosa novčane kazne određuje sud primjenjujući opća pravila za odmjeravanje kazne. Visinu dnevnog iznosa sud određuje tako što uzima u obzir visinu dnevnog dohotka učinitelja prema iznosu njegove tromjesečne neto plaće i njegove druge dohotke, kao i obiteljske obveze. Prilikom određivanja visine iznosa sud uzima u obzir podatke koji u trenutku izricanja kazne nisu stariji od šest mjeseci.

(6) Podatke iz prethodnih stavaka ovog članka koji sudu nisu poznati osigurava optuženi u roku koji odredi sud, a najkasnije do završetka glavne rasprave u kaznenom postupku. Ako do završetka glavne rasprave u kaznenom postupku sudu nisu poznate okolnosti bitne za određivanje visine dnevnog iznosa novčane kazne, novčana kazna se izriče u određenom iznosu, pri čemu se primjenjuju opća pravila za odmjeravanje kazne.

(7) Najniži dnevni iznos novčane kazne iznosi jednu šezdesetinu a najviši jednu trećinu posljednje službeno objavljene prosječne mjesečne neto plaće zaposlenih u Brčko distriktu, koju objavljuje Biro za statistiku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

(8) U presudi se određuje rok plaćanja novčane kazne, koji ne može biti kraći od petnaest dana niti dulji od šest mjeseci, ali u opravdanim slučajevima sud može dopustiti da osuđeni isplati novčanu kaznu i u obrocima, s tim da rok isplate ne može biti dulji od jedne godine.

(9) Novčane kazne izrečene i naplaćene po ovom zakonu prihod su proračuna Brčko distrikta.

Zamjena novčane kazne

Članak 48

(1) Novčana kazna se ne naplaćuje prisilno.

(2) Ako se novčana kazna ne plati u roku koji je utvrđen presudom, sud će bez odlaganja donijeti odluku da se novčana kazna zamijeni kaznom zatvora.

(3) Novčana kazna će se zamijeniti kaznom zatvora tako što će se za svaki započeti dnevni iznos novčane kazne ili ako je novčana kazna bila izrečena u određenom iznosu za svakih započelih 100 KM novčane kazne, odrediti jedan dan zatvora, s tim da ne može prekoračiti propisanu kaznu za to djelo.

(4) Ako osuđeni isplati samo dio novčane kazne, ostatak će se razmjerno pretvoriti u zatvor, a ako osuđeni isplati ostatak novčane kazne, izvršenje zatvora će se obustaviti.

Opća pravila za odmjeravanje kazne

Članak 49

(1) Sud će učinitelju kaznenog djela odmjeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to kazneno djelo, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna bude manja ili veća (olakotne i otegotne okolnosti), a osobito: stupanj krivnje pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, raniji život učinitelja, njegove osobne prilike i njegovo ponašanje nakon učinjenog kaznenog djela, kao i druge okolnosti koje se odnose na osobu učinitelja.

(2) Okolnost koja je obilježje kaznenog djela ne može se uzeti u obzir i kao otegotna okolnost, odnosno olakotna okolnost, izuzev ako prelazi mjeru koja je potrebna za postojanje kaznenog djela ili određenog oblika kaznenog djela ili ako postoje dvije ili više ovakvih okolnosti, a samo jedna je dovoljna za postojanje težeg, odnosno lakšeg oblika kaznenog djela. U slučajevima kad je kazneno djelo izvršeno iz mržnje kako je propisano u članku 2 stavak 37 ovog zakona sud će to uzeti u obzir kao otegotnu okolnost i odmjeriti veću kaznu izuzev ako Zakon ne propisuje teže kažnjavanje za kvalificirani oblik kaznenog djela.

(3) Kad sud odmjerava kaznu učinitelju za kazneno djelo učinjeno u povratu, posebno će uzeti u obzir je li ranije djelo iste vrste kao i novo djelo, jesu li oba djela učinjena iz istih pobuda i koliko je vremena proteklo od ranije osude, odnosno od izdržane ili oproštene kazne.

(4) Pri odmjeravanju novčane kazne, sud će uzeti u obzir i imovno stanje učinitelja, vodeći računa o visini njegove plaće, njegovim drugim prihodima, njegovoj imovini i o njegovim obiteljskim obvezama.

Ublažavanje kazne Članak 50

Sud može učinitelju odmjeriti kaznu ispod granice propisane zakonom ili izreći blažu vrstu kazne:

- a) kad zakon propisuje da se učinitelj može blaže kazniti;
- b) kad sud utvrdi da postoje osobito olakotne okolnosti koje ukazuju da se i ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja.

Granice ublažavanja kazne Članak 51

(1) Kad postoje uvjeti za ublažavanje kazne iz članka 50 (*Ublažavanje kazne*) ovoga zakona, sud će ublažiti kaznu u ovim granicama:

- a) ako je za kazneno djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od deset ili više godina, kazna se može ublažiti do pet godina zatvora;
- b) ako je za kazneno djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od tri ili više godina, kazna se može ublažiti do jedne godine zatvora;
- c) ako je za kazneno djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od dvije godine, kazna se može ublažiti do šest mjeseci zatvora;
- d) ako je za kazneno djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od jedne godine, kazna se može ublažiti do tri mjeseca zatvora;
- e) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora od najviše jedne godine, kazna se može ublažiti do trideset dana zatvora;
- f) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora bez naznake najmanje mjere, umjesto kazne zatvora može se izreći novčana kazna;
- g) ako je za kazneno djelo propisana novčana kazna s naznakom najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako se izriče u određenom iznosu do 500 KM.

(2) Pri odlučivanju koliko će kaznu ublažiti prema pravilima iz stavka 1 ovog članka, sud će posebno uzeti u obzir najmanju i najveću mjeru kazne propisane za to kazneno djelo.

Oslobodenje od kazne

Članak 52

- (1) Sud može osloboditi od kazne učinitelja kaznenog djela kad to zakon izričito propisuje.
- (2) Kad je sud ovlašten učinitelja kaznenog djela osloboditi kazne, može mu kaznu ublažiti bez ograničenja propisanih za ublažavanje kazne u članku 51 (*Granice ublažavanje kazne*) ovoga zakona.

Poseban slučaj oslobodenja od kazne za kaznena djela počinjena iz nehaja

Članak 53

Sud može osloboditi kazne učinitelja kaznenog djela učinjenog iz nehaja, kad posljedice djela tako teško pogađaju učinitelja da izricanje kazne u takvom slučaju očito ne bi odgovaralo svrsi kažnjavanja.

Stjecaj kaznenih djela

Članak 54

- (1) Ako je izvršitelj jednom radnjom ili s više radnji izvršio više kaznenih djela za koja mu se istovremeno sudi, sud će prvo utvrditi kazne za svako od tih kaznenih djela, pa će za sva kaznena djela izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora, jedinstvenu kaznu zatvora ili jedinstvenu novčanu kaznu.
- (2) Jedinstvenu kaznu sud će izreći po ovim pravilima:
 - a) ako je za kaznena djela u stjecaju sud utvrdio kazne dugotrajnog zatvora ili dugotrajnog zatvora i zatvora, jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije preći 45 godina;
 - b) ako je za kaznena djela u stjecaju sud utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije dostići zbroj utvrđenih kazni niti preći dvadeset godina;
 - c) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dostići zbroj pojedinačnih kazni zatvora;
 - d) ako su za sva kaznena djela u stjecaju propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna zatvora ne može biti veća od osam godina;
 - e) ako je za kaznena djela u stjecaju sud utvrdio samo novčane kazne, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine utvrđene novčane kazne, ali ne smije dostići zbroj utvrđenih novčanih kazni.
- (3) Ako je za neka kaznena djela u stjecaju sud utvrdio kazne zatvora, a za druga kaznena djela u stjecaju novčane kazne, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu po odredbama stavka 2 točke od b) do e) ovog članka.
- (4) Sporednu kaznu sud će izreći ako je utvrđena makar za jedno kazneno djelo u stjecaju, a ako je utvrdio više novčanih kazni, izreći će jedinstvenu novčanu kaznu po odredbi stavka 2 točke e) ovog članka.
- (5) Ako je sud za kaznena djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora, izreći će jedinstvenu kaznu po odredbama stavka 2 točke b) i d) ovog članka.

Produženo kazneno djelo

Članak 55

- (1) Odredbe ovoga zakona o stjecaju kaznenih djela ne će se primijeniti kada učinitelj učini produženo kazneno djelo.
- (2) Produženo kazneno djelo je učinjeno kad je učinitelj s nakanom učinio više istih ili istovrsnih kaznenih djela koja s obzirom na način učinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu.
- (3) Kad se radi o produženom kaznenom djelu istih zakonskih obilježja, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to kazneno djelo. Ako se radi o istovrsnim kaznenim djelima, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.

Odmjeravanje kazne osuđenoj osobi

Članak 56

- (1) Ako se osuđenoj osobi sudi za kazneno djelo učinjeno prije nego što je započela izdržavanje kazne po ranijoj osudi, ili za kazneno djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva kaznena djela primjenom odredaba članka 54 (*Stjecaj kaznenih djela*) ovoga zakona, uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Kazna ili dio kazne koju je osuđeni izdržao, uračunat će se u izrečenu kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora.
- (2) Za kazneno djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će učinitelju izreći kaznu neovisno od ranije izrečene kazne, ako se primjenom odredaba članka 54 ovoga zakona ne bi mogla ostvariti svrha kažnjavanja s obzirom na trajanje neizdržanog dijela ranije izrečene kazne.

Uračunavanje pritvora i ranije kazne

Članak 57

- (1) Vrijeme provedeno u pritvoru i svako lišenje slobode u svezi s kaznenim djelom, uračunavaju se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetničkog zatvora ili novčanu kaznu.
- (2) Kazna zatvora koju je osuđeni izdržao ili novčana kazna koju je osuđeni platio za prekršaj uračunava se u kaznu izrečenu za kazneno djelo čija obilježja obuhvaćaju i obilježja prekršaja.
- (3) Pri svakom uračunavanju izjednačava se dan pritvora, dan lišenja slobode, dan maloljetničkog zatvora, dan zatvora, dan dugotrajnog zatvora i iznos od 100 KM.

Uračunavanje pritvora i kazne izdržane u inozemstvu

Članak 58

Pritvor, lišenje slobode u tijeku postupka izručenja (ekstradicijskog postupka) i kazna koju je učinitelj izdržao po presudi inozemnog suda, uračunat će se u kaznu koju izrekne tuzemni sud za isto kazneno djelo, a ako kazne nisu iste vrste, uračunavanje će se izvršiti po ocjeni suda.

VIII. GLAVA OSMA

MJERE UPOZORENJA

Vrste mjera upozorenja

Članak 59

Mjera upozorenja je uvjetna osuda.

Svrhe uvjetne osude

Članak 60

(1) Svrha uvjetne osude je da se učinitelju kaznenog djela uputi upozorenje uz prijetnju kaznom (uvjetna osuda) kojim se omogućava ostvarenje svrhe kaznenopravnih sankcija izricanjem kazne bez njezina izvršenja, kad izvršenje kazne nije prijeko potrebno radi kaznenopravne zaštite.

Uvjetna osuda

Članak 61

(1) Uvjetnom osudom sud učinitelju kaznenog djela utvrđuje kaznu i istovremeno određuje da se ona neće izvršiti ako osuđeni za vrijeme koje odredi sud, a koje ne može biti kraće od jedne niti duže od pet godina (vrijeme provjeravanja), ne učini novo kazneno djelo.

(2) Pri odlučivanju da li će izreći uvjetnu osudu sud će, vodeći računa o svrsi uvjetne osude, posebno uzeti u obzir osobnost učinitelja, njegov raniji život, njegovo ponašanje poslije izvršenja kaznenog djela, stupanj krivnje i druge okolnosti pod kojima je kazneno djelo učinjeno.

Uvjeti za izricanje uvjetne osude

Članak 62

(1) Uvjetna osuda može se izreći kad je učinitelju utvrđena kazna zatvora do dvije godine ili novčana kazna.

(2) Uvjetna se osuda ne može izreći za kaznena djela za koja se ni ublažavanjem kazne ne može izreći kazna zatvora manja od jedne godine.

(3) Ako je učinitelju utvrđena i kazna zatvora i novčana kazna, uvjetna osuda može se izreći za obje kazne ili samo za kaznu zatvora.

(4) Mjere sigurnosti, izrečene uz uvjetnu osudu, izvršavaju se.

Obveze učinitelja kojem je izrečena uvjetna osuda

Članak 63

(1) Sud može u uvjetnoj osudi odrediti ispunjavanje sljedećih obveza: da osuđeni vrati imovinsku korist pribavljenu kaznenim djelom, da naknadi štetu koju je pričinio kaznenim djelom, ili da ispuni druge obveze predviđene kaznenim zakonodavstvom Brčko distrikta.

(2) Rok za ispunjenje obveza iz stavka 1 ovog članka utvrđuje sud u okviru određenog vremena provjeravanja.

Opoziv uvjetne osude zbog novog kaznenog djela

Članak 64

(1) Sud će opozvati uvjetnu osudu ako osuđeni u tijeku vremena provjeravanja počini jedno ili više kaznenih djela za koja je izrečena kazna zatvora dvije godine ili teža kazna.

(2) Ako osuđeni u vrijeme provjeravanja počini jedno ili više kaznenih djela za koja je izrečena kazna zatvora u trajanju kraćem od dvije godine ili novčana kazna, sud će, nakon što ocijeni sve okolnosti koje se odnose na učinjena kaznena djela i učinitelja, a posebno srodnost učinjenih kaznenih djela, njihov značaj i pobude iz kojih su učinjena, odlučiti hoće li opozvati uvjetnu osudu. Pri tome je sud vezan zabranom izricanja uvjetne osude ako učinitelju za kaznena djela utvrđena u uvjetnoj osudi i za

nova kaznena djela treba izreći kaznu zatvora u trajanju duljem od dvije godine (članak 62, *Uvjetna osuda*, stavci 2 i 3 ovoga zakona).

(3) Ako opozove uvjetnu osudu, sud će primjenom odredaba članka 54 (*Stjecaj kaznenih djela*) ovoga zakona izreći jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo kazneno djelo, uzimajući kaznu iz opozvane uvjetne osude kao utvrđenu.

(4) Ako ne opozove uvjetnu osudu, sud može za novo kazneno djelo izreći uvjetnu osudu ili kaznu. Ako sud ocijeni da i za novo kazneno djelo treba izreći uvjetnu osudu, utvrdit će jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo kazneno djelo primjenom odredaba članka 54 ovoga zakona i odredit će novo vrijeme provjeravanja, koje ne može biti kraće od jedne niti dulje od pet godina, računajući od dana pravomoćnosti nove presude. Osuđenom kojem za novo kazneno djelo bude izrečena kazna zatvora, vrijeme provedeno na izdržavanju ove kazne ne uračunava se u vrijeme provjeravanja utvrđeno uvjetnom osudom za ranije kazneno djelo.

Opoziv uvjetne osude zbog ranije počinjenog kaznenog djela

Članak 65

(1) Sud će opozvati uvjetnu osudu ako poslije njezinog izricanja utvrdi da je osuđeni učinio kazneno djelo prije nego što je uvjetno osuđen i ako ocijeni da ne bi bilo osnove za izricanje uvjetne osude da se znalo za to kazneno djelo. U tom će slučaju primijeniti odredbu članka 64 (*Opoziv uvjetne osude zbog novog kaznenog djela*) stavka 3 ovoga zakona.

(2) Ako sud ne opozove uvjetnu osudu, primijenit će odredbu članka 64 stavka 4 ovoga zakona.

Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obveza

Članak 66

(1) Sud će opozvati uvjetnu osudu i izreći izvršenje izrečene kazne ako osuđeni u određenom vremenu provjeravanja ne ispuni izrečenu obvezu u slučajevima kada je mogao ispuniti tu obvezu.

(2) U slučaju nemogućnosti ispunjenja izrečene obveze, sud može produljiti rok za ispunjenje te obveze ili je zamijeniti drugom odgovarajućom obvezom predviđenom kaznenim zakonodavstvom Brčko distriktu, ili može osuđenog osloboditi ispunjenja izrečene obveze.

Rokovi za opoziv uvjetne osude

Članak 67

(1) Uvjetna osuda se može opozvati tijekom vremena provjeravanja.

(2) Ako osuđeni u tijeku vremena provjeravanja učini kazneno djelo koje povlači opoziv uvjetne osude, a to je presudom utvrđeno tek poslije isteka vremena provjeravanja, uvjetna osuda može se opozvati najkasnije u roku od jedne godine od dana kad je proteklo vrijeme provjeravanja.

(3) Ako osuđeni u određenome roku ne ispuni neku obvezu iz članka 63 (*Obveze učinitelja kojem je izrečena uvjetna osuda*) stavka 1 ovoga zakona, sud može uvjetnu osudu opozvati najkasnije u roku od jedne godine od dana kada je proteklo vrijeme provjeravanja i odrediti da se izvrši kazna utvrđena u uvjetnoj osudi.

Uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom

Članak 68

(1) Sud može odrediti da se učinitelj kome je izrečena uvjetna osuda stavi pod zaštitni nadzor, ako s obzirom na okolnosti učinjenja kaznenog djela, osobu učinitelja, njegov raniji život i ponašanje poslije učinjenog kaznenog djela, smatra da će se uz određivanje zaštitnog nadzora svrha uvjetne osude i društveno prilagođavanje osuđenog bolje ostvariti.

(2) Zaštitni nadzor obuhvaća ovim zakonom predviđene mjere pomoći, brige, nadzora i zaštite, s tim da vrijeme trajanja nadzora ne može biti kraće od šest mjeseci niti dulje od dvije godine.

Sadržaj zaštitnog nadzora

Članak 69

Zaštitni nadzor može obuhvatiti ove obveze:

- a) liječenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi;
- b) uzdržavanje od uporabe alkoholnih pića ili opojnih droga;
- c) posjećivanje određenih psihijatrijskih, psiholoških i drugih savjetovališta i postupanje po njihovim savjetima;
- d) osposobljavanje za određeno zanimanje;
- e) prihvaćanje zaposlenja koje odgovara stručnoj spremi i sposobnostima učitelja;
- f) raspolaganje s plaćom i drugim приходima ili imovinom na primjeren način i sukladno s bračnim, odnosno obiteljskim obvezama.

Određivanje zaštitnog nadzora

Članak 70

(1) Sud u presudi određuje jednu ili više obveza iz članka 69 (*Sadržaj zaštitnog nadzora*) ovoga zakona utvrđujući njihov sadržaj.

(2) Pri određivanju obveza iz članka 69 ovoga zakona, sud će osobito uzeti u obzir godine života učitelja, njegovo opće zdravstveno i duševno stanje, njegove sklonosti i navike u načinu vođenja života, osobito u kući, školi ili na radnom mjestu, pobude iz kojih je počinio kazneno djelo i ponašanje poslije učinjenog kaznenog djela, njegov raniji život, osobne i obiteljske prilike, te druge okolnosti koje se odnose na osobu učitelja a od značaja su za izbor obveza zaštitnog nadzora i njihovo trajanje.

(3) Ako u tijeku trajanja zaštitnog nadzora sud utvrdi da je ispunjena svrha zaštitnog nadzora, može zaštitni nadzor ukinuti prije isteka određenog vremena.

(4) Ako osuđeni kome je izrečen zaštitni nadzor ne ispunjava obveze koje mu je sud odredio, sud ga može opomenuti ili može ranije obveze zamijeniti drugima ili produljiti trajanje zaštitnog nadzora u okviru vremena provjeravanja, ili opozvati uvjetnu osudu.

IX. GLAVA DEVETA

MJERE SIGURNOSTI

Vrste mjera sigurnosti

Članak 71

Učiniteljima kaznenih djela mogu se izreći ove mjere sigurnosti:

- a) obvezno psihijatrijsko liječenje;
- b) obvezno liječenje od ovisnosti;
- c) zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti;

- d) zabrana upravljanja motornim vozilom;
- e) oduzimanje predmeta.

Svrha mjera sigurnosti **Članak 72**

Svrha mjera sigurnosti je da se otklone stanja ili uvjeti koji mogu utjecati da učinitelj ubuduće učini kaznena djela.

Izricanje mjera sigurnosti **Članak 73**

Sud može učinitelju kaznenog djela izreći jednu ili više mjera sigurnosti kad postoje uvjeti za njihovo izricanje propisani ovim zakonom.

Obvezno psihijatrijsko liječenje **Članak 74**

(1) Mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja izriče se učinitelju kaznenog djela koji je kazneno djelo učinio u stanju bitno smanjene ili smanjene računljivosti, ako postoji opasnost da bi uzroci takvog stanja mogli i ubuduće djelovati na učinitelja da učini novo kazneno djelo.

(2) Mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja može se izvršiti, pod uvjetima utvrđenim u stavku 1 ovog članka, uz izdržavanje kazne zatvora ili uz rad za opće dobro na slobodi ili uz uvjetnu osudu.

(3) Mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja traje dok ne prestanu razlozi zbog kojih je izrečena, ali najdulje do isteka izdržavanja kazne zatvora ili izvršenja rada za opće dobro na slobodi ili isteka vremena provjeravanja uz uvjetnu osudu.

(4) Stavak (4) brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 21/10).

(5) Pod uvjetima iz stavka 2 ovog članka, obvezno psihijatrijsko liječenje se može nastaviti izvan medicinske ustanove nakon što je osuđeni uvjetno otpušten. Ako osuđeni ne nastavi liječenje, uvjetni otpust će se opozvati.

(6) Prema učinitelju kaznenog djela koji se ne podvrgne psihijatrijskom liječenju tijekom vremena provjeravanja određenoga u uvjetnoj osudi, može se postupiti prema odredbi članka 66 (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obveza*) ovoga zakona.

Obvezno liječenje od ovisnosti **Članak 75**

(1) Mjera sigurnosti obveznog liječenja od ovisnosti može se izreći učinitelju koji je kazneno djelo učinio pod odlučujućim djelovanjem ovisnosti od alkohola ili opojnih droga, ako postoji opasnost da će zbog te ovisnosti i ubuduće činiti kaznena djela.

(2) Mjera sigurnosti obveznog liječenja od ovisnosti se, pod uvjetima iz stavka 1 ovog članka, može izreći uz istu kaznenopravnu sankciju, u istom trajanju i na isti način kako je ovim zakonom propisano za mjeru sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja.

(3) Stavak (3) brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 21/10).

(4) Pod uvjetima iz članka 74 (*Obvezno psihijatrijsko liječenje*) stavka 2 ovoga zakona, obvezno liječenje od ovisnosti se može nastaviti izvan medicinske ustanove nakon što je osuđeni uvjetno otpušten. Ako osuđeni ne nastavi liječenje, uvjetni otpust će se opozvati.

(5) Prema učinitelju kaznenog djela koji se ne podvrgne liječenju od ovisnosti tijekom vremena provjeravanja određenog u uvjetnoj osudi, može se postupiti prema odredbi članka 66 (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obveza*) ovoga zakona.

Zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti

Članak 76

(1) Mjera sigurnosti zabrane vršenja određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti može se izreći učinitelju koji je učinio kazneno djelo vezano uz svoj poziv, djelatnost ili dužnost, ako postoji opasnost da bi takvo vršenje moglo poticajno djelovati da učini novo kazneno djelo vezano uz svoj poziv, djelatnost ili dužnost.

(2) Mjera sigurnosti zabrane vršenja određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od jedne niti duže od deset godina, računajući od dana pravomoćnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere sigurnosti.

(3) Kao u slučaju iz članka 44 (*Rad za opće dobro na slobodi*) stavka 5 ovoga zakona, izvršenje kazne zatvora može se odrediti učinitelju kaznenog djela koji u tijeku izvršavanja rada za opće dobro na slobodi kao zamjeni za kaznu zatvora prekrši zabranu vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti.

(4) Prema učinitelju kaznenog djela koji prekrši zabranu vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti tijekom vremena provjeravanja određenog u uvjetnoj osudi, može se postupiti prema odredbi članka 66 (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obveza*) ovoga zakona.

Zabrana upravljanja motornim vozilom

Članak 77

(1) Mjera sigurnosti zabrane upravljanja motornim vozilom može se izreći učinitelju kaznenog djela protiv sigurnosti prometa kad postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ponovo učiniti takvo kazneno djelo.

(2) Pod uvjetima iz stavka 1 ovog članka zabrana upravljanja motornim vozilom može se odnositi samo na određenu vrstu ili na sve vrste motornih vozila.

(3) Mjera sigurnosti zabrane upravljanja motornim vozilom može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od tri mjeseca ni dulje od pet godina računajući od pravomoćnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) Prema učinitelju kaznenog djela kojem je zabranjeno upravljanje motornim vozilom uz zamjenu za kaznu zatvora ili uvjetnu osudu, ako ne postupi po toj zabrani, primijenit će se odredbe članka 44 (*Rad za opće dobro na slobodi*) stavka 5 i članka 66 (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja određenih obveza*) ovoga zakona.

Oduzimanje predmeta

Članak 78

(1) Predmeti koji su uporabljeni ili su bili namijenjeni za učinjenje kaznenog djela ili koji su nastali učinjenjem kaznenog djela oduzet će se, kad postoji opasnost da će biti ponovo uporabljeni za učinjenje kaznenog djela ili kad se radi zaštite opće sigurnosti ili iz moralnih razloga oduzimanje čini potrebnim, ako su vlasništvo učinitelja.

(2) Predmeti iz stavka 1 ovog članka mogu se oduzeti i ako nisu vlasništvo učitelja kad to zahtijevaju interesi opće sigurnosti i razlozi morala, ali se time ne dira u prava trećih osoba na naknadu štete od učitelja.

(3) **Zakonom se može propisati obvezno oduzimanje predmeta.**

X. GLAVA DESETA

PRAVILA O ODGOJNIM PREPORUKAMA, O ODGOJNIM MJERAMA I O KAŽNJAVANJU MALOLJETNIKA

Primjena posebnih kaznenih odredaba prema maloljetnicima

Članak 79

(1) Prema maloljetnim učiteljima kaznenih djela primjenjuju se odredbe čl. od 79 do 109 ovog zakona, a ostale kaznenopravne odredbe iz drugih zakona primjenjuju se prema maloljetnicima samo ako ne izlaze iz okvira utvrđenih posebnim odredbama o maloljetnim učiteljima kaznenih djela.

(2) Posebne odredbe o maloljetnim učiteljima kaznenih djela primjenjuju se, pod uvjetima propisanim odredbama čl. od 79 do 109 ovog zakona, i prema punoljetnim osobama kad im se sudi za kaznena djela koja su učinili kao maloljetnici, a iznimno i prema osobama koje su učinile kazneno djelo kao mladi punoljetnici.

Uvjeti primjene odgojnih preporuka

Članak 80

(1) Prema maloljetnom učitelju kaznenog djela mogu se primijeniti odgojne preporuke za kaznena djela s propisanom novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Odgojne preporuke prema maloljetniku može primijeniti ovlaštenu tužitelj ili sud za maloljetnike.

(3) Uvjeti su primjene odgojnih preporuka: maloljetnikovo priznanje kaznenog djela i njegova izražena spremnost za pomirenje s oštećenim.

Svrha odgojnih preporuka

Članak 81

Svrha odgojnih preporuka je:

- a) da se ne pokreće kazneni postupak prema maloljetnom učitelju kaznenog djela;
- b) i da se primjenom odgojnih preporuka utječe na maloljetnika da ubuduće ne učini kaznena djela.

Vrste odgojnih preporuka

Članak 82

(1) Odgojne preporuke su:

- a) osobna isprika oštećenom;
- b) naknada štete oštećenom;

- c) redovito pohađanje škole;
- d) rad u korist humanitarne organizacije ili lokalne zajednice;
- e) prihvaćanje odgovarajućeg zaposlenja;
- f) smještaj u drugu obitelj, dom ili ustanovu;
- g) liječenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi;
- h) posjećivanje odgojnih, obrazovnih, psiholoških i drugih savjetovališta.

(2) Odgojne preporuke iz stavka 1 točke od a) do c) i h) ovog članka primjenjuje ovlaštenu tužitelj, a odgojne preporuke iz točke od d) do g) primjenjuje sud za maloljetnike.

Izbor odgojnih preporuka Članak 83

- (1) Pri izboru odgojnih preporuka ovlaštenu tužitelj ili sud za maloljetnike uzet će u obzir sveukupne interese maloljetnika i oštećenog. Pritom će posebno voditi računa da se primijenjenim odgojnim preporukama ne dovede u pitanje maloljetnikovo redovito školovanje ili njegov rad.
- (2) Odgojne preporuke mogu trajati najdulje jednu godinu.
- (3) Odgojne se preporuke mogu tijekom njihovog izvršavanja zamijeniti drugom ili ukinuti.
- (4) Izbor i primjena odgojnih preporuka izvršava se u suradnji s roditeljima ili skrbnicima maloljetnika i organima socijalne skrbi.

Kaznene sankcije prema maloljetnicima Članak 84

- (1) Maloljetnom učinitelju kaznenog djela mogu se izreći odgojne mjere i određene mjere sigurnosti, a starijem maloljetniku iznimno se može izreći kazna maloljetničkog zatvora.
- (2) Maloljetniku koji je u vrijeme učinjenja kaznenog djela navršio četrnaest, a nije navršio šesnaest godina života (mlađi maloljetnik), mogu se izreći samo odgojne mjere.
- (3) Maloljetniku koji je u vrijeme učinjenja kaznenog djela navršio šesnaest, a nije navršio osamnaest godina života (stariji maloljetnik), odgojne se mjere mogu izreći pod uvjetima propisanim ovim zakonom, a iznimno mu se može izreći kazna maloljetničkog zatvora.
- (4) Maloljetniku se mogu izreći mjere sigurnosti pod uvjetima propisanim ovim zakonom.
- (5) Maloljetniku se ne može izreći uvjetna osuda.

Svrha odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora Članak 85

Svrha odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora je da se pružanjem zaštite i pomoći maloljetnim učiniteljima kaznenih djela, nadzorom nad njima, njihovim stručnim osposobljavanjem i razvijanjem njihove osobne odgovornosti, osigura njihov odgoj, preodgoj i pravilan razvoj. Uz to, svrha kazne maloljetničkog zatvora je poseban utjecaj na maloljetnog učinitelja da ubuduće ne čini kaznena djela, kao i na druge maloljetnike da ne čine kaznena djela.

Vrste odgojnih mjera Članak 86

- (1) Odgojne mjere su:
 - a) stegovne mjere;

- b) mjere pojačanog nadzora;
 - c) zavodske mjere.
- (2) Stegovne mjere izriču se maloljetnom učinitelju kaznenog djela kojem nije potrebno izreći trajnije mjere odgoja i preodgoja, osobito ako je učinio kazneno djelo iz nepromišljenosti ili lakomislenosti.
- (3) Mjere pojačanog nadzora izriču se maloljetnom učinitelju kaznenog djela kome treba izreći trajnije mjere odgoja, preodgoja ili liječenja uz odgovarajući nadzor, a nije potrebno njegovo potpuno odvajanje iz dotadašnje sredine.
- (4) Zavodske mjere izriču se maloljetnom učinitelju kaznenog djela kome treba izreći trajnije mjere odgoja, preodgoja ili liječenja uz njegovo potpuno odvajanje iz dotadašnje sredine. Zavodske mjere ne mogu trajati dulje od pet godina.

Odgojne mjere **Članak 87**

Maloljetnom učinitelju kaznenog djela mogu se izreći ove odgojne mjere:

- a) stegovna mjera upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike;
- b) mjere pojačanog nadzora: od strane roditelja, posvojitelja ili skrbnika; u drugoj obitelji; ili od strane ovlaštenog organa socijalne skrbi;
- c) zavodske mjere: upućivanje u odgojnu ustanovu, u odgojno-popravni dom ili u drugu ustanovu za osposobljavanje.

Izbor odgojne mjere **Članak 88**

Pri izboru odgojne mjere sud će uzeti u obzir godine života maloljetnika, stupanj njegovog duševnog razvitka, njegova psihička svojstva, njegove sklonosti, pobude iz kojih je kazneno djelo učinio, dotadašnji odgoj, sredinu i prilike u kojima je živio, težinu kaznenog djela te je li mu ranije bila izrečena odgojna mjera ili kazna i sve druge okolnosti koje mogu biti od utjecaja na izricanje odgojne mjere.

Upućivanje u disciplinski centar za maloljetnike **Članak 89**

- (1) Sud će izreći odgojnu mjeru upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike kad je potrebno da se odgovarajućim kratkotrajnim mjerama utječe na osobu i vladanje maloljetnog učinitelja kaznenog djela.
- (2) Maloljetnika kome je izrečena mjera iz stavka 1 ovog članka sud može uputiti u disciplinski centar:
- a) na određeni broj sati u praznične dane, ali najviše četiri uzastopna praznična dana;
 - b) na određeni broj sati u tijeku dana, ali najdulje u trajanju jednog mjeseca;
 - c) na neprekidni boravak za utvrđeni broj dana, ali ne dulje od dvadeset dana.
- (3) Pri izricanju mjere iz stavka 1 ovog članka sud će voditi računa da uslijed njezinog izvršenja maloljetnik ne izostane s redovite školske nastave ili posla.
- (4) U disciplinskom centru maloljetnik se može uposliti na korisnim radovima koji odgovaraju njegovim godinama života, ukoliko on ili njegov skrbnik na to pristanu.

(5) Pri izricanju odgojne mjere upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike, sud može izreći i odgojnu mjeru pojačanog nadzora ovlaštenog organa socijalne skrbi, koja se izvršava po izvršenju odgojne mjere upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike.

Pojačan nadzor roditelja, posvojitelja ili skrbnika

Članak 90

(1) Odgojnu mjeru pojačanog nadzora roditelja, posvojitelja ili skrbnika sud će izreći ako su roditelji, posvojitelj ili skrbnik propustili nadzor nad maloljetnikom iako su u mogućnosti obavljati nadzor.

(2) Pri izricanju odgojne mjere iz stavka 1 ovog članka, sud može roditelju, posvojitelju ili skrbniku dati potrebne upute i naložiti im određene dužnosti u pogledu mjera koje treba poduzeti za odgoj maloljetnika, za njegovo liječenje i za otklanjanje štetnih utjecaja na njega.

(3) Pri izricanju odgojne mjere iz stavka 1 ovog članka sud može odrediti da ovlašteni organ socijalne skrbi provjerava njezino izvršavanje i pruža pomoć roditelju, posvojitelju ili skrbniku. Sud će naknadno odlučiti o prestanku takvog provjeravanja, s tim da ono ne može trajati manje od jedne ni dulje od tri godine.

Pojačan nadzor u drugoj obitelji

Članak 91

(1) Ako roditelji, posvojitelj ili skrbnik nisu u mogućnosti da nad maloljetnikom vrše pojačan nadzor ili ako se od njih takav nadzor ne može opravdano očekivati, sud će maloljetniku izreći odgojnu mjeru pojačanog nadzora u drugoj obitelji koja je voljna primiti maloljetnika i koja ima mogućnosti da nad njim vrši pojačan nadzor.

(2) Izvršenje odgojne mjere iz stavka 1 ovog članka obustavit će se kad roditelji, posvojitelj ili skrbnik steknu mogućnost da nad maloljetnikom vrše pojačan nadzor ili kad prema rezultatu odgoja prestane potreba za pojačanim nadzorom.

(3) Pri izricanju odgojne mjere iz stavka 1 ovog članka, sud će odrediti da za vrijeme njezinog trajanja ovlašteni organ socijalne skrbi provjerava njezino izvršavanje i pruža potrebnu pomoć obitelji u kojoj je maloljetnik smješten.

Pojačan nadzor ovlaštenog organa socijalne skrbi

Članak 92

(1) Ako roditelji, posvojitelj ili skrbnik nisu u mogućnosti da vrše pojačan nadzor nad maloljetnikom, a ne postoje ni uvjeti za izricanje odgojne mjere pojačanog nadzora u drugoj obitelji, sud će maloljetniku izreći odgojnu mjeru pojačanog nadzora ovlaštenog organa socijalne skrbi.

(2) Sud će naknadno odlučiti o prestanku odgojne mjere iz stavka 1 ovog članka, s tim da njezino trajanje ne može biti kraće od jedne ni dulje od tri godine. Za vrijeme trajanja ove mjere maloljetnik i dalje ostaje živjeti kod roditelja, posvojitelja ili skrbnika, a pojačani nadzor nad njim izvršava ovlaštena osoba u ovlaštenom organu socijalne skrbi.

(3) Ovlaštena osoba u ovlaštenom organu socijalne skrbi brine se o školovanju maloljetnika, njegovu zaposlenju, odvajanju iz sredine koja na njega štetno utječe, potrebnom liječenju i sređivanju prilika u kojima živi.

Posebne obveze uz mjere pojačanog nadzora

Članak 93

(1) Pri izricanju neke od odgojnih mjera pojačanog nadzora iz članaka 90 (*Pojačan nadzor roditelja, posvojitelja ili skrbnika*), 91 (*Pojačan nadzor u drugoj obitelji*) i 92 (*Pojačan nadzor ovlaštenog organa socijalne skrbi*) ovoga zakona, sud može maloljetniku odrediti jednu ili više posebnih obveza,

ako je to potrebno za uspješnije izvršenje izrečene mjere, s tim da te obveze ne mogu trajati dulje od trajanja odgojne mjere.

(2) Sud može maloljetniku odrediti osobito ove obveze: osobna isprika oštećenom, naknada štete u okviru vlastitih mogućnosti, redovno pohađanje škole, osposobljavanje za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima, uzdržavanje od uživanja alkoholnih pića i opojnih droga, posjećivanje odgovarajuće zdravstvene ustanove ili savjetovaništa te uzdržavanje od druženja s osobama koje na njega štetno djeluju.

(3) Sud može obveze koje je odredio naknadno ukinuti ili izmijeniti.

(4) U slučaju neispunjenja obveza iz stavka 2 ovog članka, sud može izrečenu mjeru pojačanog nadzora zamijeniti drugom odgojnom mjerom.

(5) Pri određivanju obveza iz stavka 2 ovog članka, sud će maloljetnika upozoriti na posljedice iz stavka 4 ovog članka.

Upućivanje u odgojnu ustanovu

Članak 94

(1) Sud će izreći odgojnu mjeru upućivanja u odgojnu ustanovu maloljetniku nad kojim treba osigurati vršenje stalnog nadzora stručnih odgajatelja u ustanovi za odgoj maloljetnika.

(2) U odgojnoj ustanovi maloljetnik ostaje najmanje šest mjeseci, a najviše tri godine. Pri izricanju ove mjere sud ne će odrediti njezino trajanje, već će o tome naknadno odlučiti (članak 97, *Obustava izvršenja i izmjena odluke o odgojnim mjerama*, stavak 2 ovoga zakona).

Upućivanje u odgojno-popravni dom

Članak 95

(1) Sud će izreći odgojnu mjeru upućivanja u odgojno-popravni dom za maloljetne učinitelje kaznenih djela maloljetniku prema kojem treba primijeniti pojačane mjere preodgoja.

(2) Pri odlučivanju hoće li izreći odgojnu mjeru iz stavka 1 ovog članka, sud će posebno uzeti u obzir težinu i prirodu počinjenog kaznenog djela i okolnost jesu li maloljetniku ranije bile izrečene odgojne mjere ili kazna maloljetničkog zatvora.

(3) U odgojno-popravnom domu maloljetnik ostaje najmanje jednu, a najviše pet godina. Pri izricanju odgojne mjere iz stavka 1 ovog članka sud ne će odrediti njezino trajanje, već će o tome naknadno odlučiti (članak 97, *Obustava izvršenja i izmjena odluke o odgojnim mjerama*, stavak 2 ovoga zakona).

Upućivanje u drugu ustanovu za osposobljavanje

Članak 96

(1) Maloljetniku ometenom u psihičkom ili fizičkom razvoju sud može umjesto odgojne mjere upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom izreći odgojnu mjeru upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje.

(2) Maloljetnik ostaje u ustanovi za osposobljavanje dok je to potrebno radi njegovog liječenja ili osposobljavanja, a kad maloljetnik postane punoljetan, ponovo će se ispitati potreba njegovog daljnjeg zadržavanja u toj ustanovi.

Obustava izvršenja i izmjena odluke o odgojnim mjerama

Članak 97

(1) Kad se poslije donošenja odluke kojom je izrečena odgojna mjera pojačanog nadzora ili zavodska odgojna mjera pojave okolnosti kojih nije bilo u vrijeme donošenja odluke ili se za njih nije znalo, a

one bi bile od utjecaja na donošenje odluke, izvršenje izrečene mjere može se obustaviti ili se izrečena mjera može zamijeniti drugom odgojnom mjerom pojačanog nadzora ili zavodskom odgojnom mjerom.

(2) Uz slučajeve iz stavka 1 ovog članka, ukoliko za pojedine mjere nije što drugo propisano, odgojna mjera pojačanog nadzora ili zavodska odgojna mjera može se, s obzirom na postignuti uspjeh odgoja, obustaviti od izvršenja, a može se i zamijeniti drugom takvom mjerom kojom će se bolje postići svrha odgojnih mjera.

(3) Obustavljanje od izvršenja zavodske odgojne mjere ili zamjenjivanje zavodske odgojne mjere drugom takvom mjerom izvršit će se uz sljedeća ograničenja:

- a) odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu ne može se obustaviti od izvršenja prije isteka roka od šest mjeseci, a do isteka ovoga roka može se zamijeniti samo odgojnom mjerom upućivanja u odgojno-popravni dom ili odgojnom mjerom upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje;
- b) odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni dom ne može se obustaviti od izvršenja prije isteka roka od jedne godine, a do isteka ovoga roka može se zamijeniti samo odgojnom mjerom upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojnom mjerom upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje.

(4) Iznimno, odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni dom može se obustaviti od izvršenja ili zamijeniti drugom mjerom i prije isteka rokova iz stavka 3 točke a i b ovog članka, ako posebne okolnosti koje se odnose na osobu maloljetnika očito pokazuju da je postignuta svrha tih mjera.

Ponovno odlučivanje o odgojnim mjerama

Članak 98

(1) Ako je od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena odgojna mjera pojačanog nadzora ili zavodska odgojna mjera proteklo više od jedne godine, a izvršenje nije započeto, sud će ponovno odlučiti o potrebi izvršenja izrečene mjere. Pri tome sud može odlučiti da se ranije izrečena mjera izvrši, ne izvrši ili da se zamijeni nekom drugom mjerom.

(2) Odgojna mjera upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike ne će se izvršiti ako je proteklo više od šest mjeseci od pravomoćnosti odluke kojom je ova mjera izrečena, a njezino izvršenje nije započeto.

Kažnjavanje starijih maloljetnika

Članak 99

Kazniti se može samo stariji maloljetnik koji je počinio kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora težom od pet godina, a zbog teških posljedica djela i stupnja krivnje ne bi bilo opravdano izreći odgojnu mjeru.

Kazna maloljetničkog zatvora

Članak 100

(1) Kazna maloljetničkog zatvora ne može biti kraća od jedne ni dulja od deset godina, a izriče se na pune godine ili na pola godine.

(2) Pri odmjeravanju kazne starijem maloljetniku za kazneno djelo sud ne može izreći kaznu maloljetničkog zatvora u trajanju duljem od kazne zatvora propisane za to kazneno djelo, ali sud nije vezan za najmanju propisanu mjeru te kazne.

Odmjeravanje kazne maloljetničkog zatvora

Članak 101

Pri odmjerenju kazne maloljetničkog zatvora starijem maloljetniku, sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna bude manja ili veća (članak 49, *Opća pravila za odmjerenje kazne*), imajući posebno u vidu stupanj duševnog razvitka maloljetnika i vrijeme potrebno za njegov preodgoj i stručno osposobljavanje.

Izricanje odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora za kaznena djela u stjecaju

Članak 102

(1) Za kaznena djela u stjecaju sud izriče maloljetniku samo jednu odgojnu mjeru ili samo kaznu maloljetničkog zatvora kad postoje zakonski uvjeti za izricanje te kazne i kad sud ocijeni da je treba izreći.

(2) Po odredbi stavka 1 ovog članka sud će postupiti i kad poslije izrečene odgojne mjere, ili kazne maloljetničkog zatvora utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije njihovog izricanja počinio kazneno djelo.

Zastara izvršenja kazne maloljetničkog zatvora

Članak 103

Kazna maloljetničkog zatvora ne će se izvršiti kad od dana pravomoćnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

- a) deset godina ako je izrečena kazna maloljetničkog zatvora preko pet godina;
- b) pet godina ako je izrečena kazna maloljetničkog zatvora preko tri godine;
- c) tri godine ako je izrečena kazna maloljetničkog zatvora do tri godine.

Izricanje kaznenopravnih sankcija punoljetnim osobama za kaznena djela koja su učinile kao maloljetnici

Članak 104

(1) Punoljetnoj osobi koja je navršila dvadeset i jednu godinu života ne može se suditi za kazneno djelo koje je učinila kao mlađi maloljetnik.

(2) Ako punoljetna osoba u vrijeme suđenja nije navršila dvadeset i jednu godinu života, može joj se suditi samo za kaznena djela s propisanom kaznom zatvora težom od pet godina. Takvoj osobi sud može izreći samo odgovarajuću zavodsku odgojnu mjeru, s tim da će pri ocjeni hoće li izreći ovu mjeru, sud uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a osobito težinu učinjenog kaznenog djela, vrijeme koje je proteklo od njegovog učinjenja, vladanje učinitelja, kao i svrhu te odgojne mjere.

(3) Punoljetnoj osobi može se za kazneno djelo koje je učinila kao stariji maloljetnik izreći odgovarajuća zavodska odgojna mjera, a pod uvjetima iz članka 100 (*Kazna maloljetničkog zatvora*) ovoga zakona i kazna maloljetničkog zatvora. Pri ocjeni hoće li i koju će od ovih sankcija izreći, sud će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a osobito težinu učinjenog kaznenog djela, vrijeme koje je proteklo od njegovog učinjenja, vladanje učinitelja kao i svrhu koju treba postići ovim sankcijama.

(4) Iznimno od odredbe stavka 3 ovog članka, punoljetnoj osobi koja je u vrijeme suđenja navršila dvadeset i jednu godinu života, sud može umjesto kazne maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora ili uvjetnu osudu. Kazna zatvora izrečena u ovom slučaju ima u pogledu rehabilitacije, brisanja osude i pravnih posljedica osude isti pravni učinak kao i kazna maloljetničkog zatvora.

Izricanje odgojnih mjera mladim punoljetnim osobama

Članak 105

- (1) Učinitelju koji je kao punoljetan učinio kazneno djelo, a u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset i jednu godinu života, sud može izreći odgovarajuću zavodsku odgojnu mjeru ako se, s obzirom na njegovu osobnost i okolnosti pod kojima je kazneno djelo počinio, može očekivati da će se i odgojnom mjerom postići svrha koja bi se ostvarila izricanjem kazne.
- (2) Mlađoj punoljetnoj osobi kojoj je izrečena odgojna mjera sud može pod uvjetima propisanim ovim zakonom izreći sve mjere sigurnosti propisane ovim zakonom, osim mjere sigurnosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti.
- (3) Izrečena odgojna mjera može trajati najdulje dok učinitelj ne navrši dvadeset i tri godine života.

Izricanje mjera sigurnosti maloljetniku

Članak 106

- (1) Maloljetnom učinitelju kaznenog djela kojem je izrečena odgojna mjera ili kazna maloljetničkog zatvora mogu se, pod uvjetima propisanim zakonom, izreći mjere sigurnosti iz članka 71 (*Vrste sigurnosnih mjera*) točke a, b i e ovoga zakona.
- (2) Mjera sigurnosti obveznog liječenja od ovisnosti ne može se izreći uz stegovnu mjeru.
- (3) Umjesto mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja može se izreći odgojna mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje, ako se u toj ustanovi može osigurati liječenje i time postići svrha te sigurnosne mjere. Pored toga, može se izreći i sigurnosna mjera oduzimanja predmeta.

Učinak kazne na odgojne mjere

Članak 107

- (1) Ako za vrijeme trajanja odgojne mjere sud izrekne starijem maloljetniku kaznu maloljetničkog zatvora, odgojna mjera prestaje kad maloljetnik započne izdržavanje te kazne.
- (2) Ako za vrijeme trajanja odgojne mjere sud izrekne punoljetnoj osobi kaznu maloljetničkog zatvora ili kaznu zatvora najmanje godinu dana, odgojna mjera prestaje kad ta osoba započne izdržavanje kazne.
- (3) Ako za vrijeme trajanja odgojne mjere sud izrekne punoljetnoj osobi kaznu zatvora u trajanju kraćem od jedne godine, sud će u presudi odlučiti hoće li se po izdržanoj kazni nastaviti izvršenje izrečene odgojne mjere ili će se ta mjera ukinuti.

Učinak odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora

Članak 108

- (1) Odgojne mjere i kazna maloljetničkog zatvora ne podliježu pravnim posljedicama osude koje se sastoje u zabrani stjecanja određenih prava iz članka 118 (*Vrste pravnih posljedica osude*) stavka 2 ovoga zakona.
- (2) Na osobe koje izdržavaju odgojnu mjeru upućivanja u odgojno-popravni dom ili kaznu maloljetničkog zatvora primjenjuju se odredbe članka 112 (*Rad osuđenih osoba*) ovoga zakona.

Evidencija o izrečenim odgojnim mjerama

Članak 109

- (1) Evidenciju o izrečenim odgojnim mjerama vode ovlaštene organi socijalne skrbi na temelju propisa koje donosi organ mjerodavan za poslove socijalne skrbi u Brčko distriktu.

(2) Podatci o izrečenim odgojnim mjerama mogu se dati samo sudu, tužiteljstvu, organima unutarnjih poslova i organima socijalne skrbi u svezi s kaznenim postupkom koji se vodi protiv osoba kojima su izrečene odgojne mjere.

XI. GLAVA JEDANAESTA

OPĆE ODREDBE O IZVRŠENJU KAZNENOPRAVNIH SANKCIJA

Izvršenje kazne zatvora

Članak 110

- (1) Kazna zatvora i kazna maloljetničkog zatvora izvršavaju se u zatvorenim, poluotvorenim ili otvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.
- (2) Kazna dugotrajnog zatvora izvršava se u zatvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.

Granice izvršenja kazni

Članak 111

Osobi prema kojoj se izvršava kazna oduzimaju se prava ili se ona ograničava u pravima sukladno zakonu samo u granicama prijeko potrebnim da bi se ostvarila svrha pojedinih kazni.

Rad osuđenih osoba

Članak 112

- (1) Osoba osuđena na kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora ili kaznu maloljetničkog zatvora, koja je sposobna za rad, može raditi ukoliko ona na to pristane.
- (2) Ako osuđena osoba traži ili pristane na rad, rad će joj se omogućiti.
- (3) Rad osuđene osobe treba biti koristan i usklađen sa suvremenim načinom vršenja iste vrste rada na slobodi, prema stručnim i drugim sposobnostima osuđenika.

Izvršenje kazne maloljetničkog zatvora

Članak 113

- (1) Prema starijem maloljetniku, dok ne navrší osamnaest godina života, kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnim kazneno-popravnim ustanovama za maloljetnike. Prema osobi koja je navršila osamnaest godina života ali nije navršila dvadeset i tri godine života (mlađa punoljetna osoba) kazna maloljetničkog zatvora se izvršava u posebnim ustanovama za mlađe punoljetne osobe ili u posebnom odjelu ustanove u kojoj se kazna izvršava prema punoljetnim osobama, pri čemu se osigurava da mlađe punoljetne osobe ne dođu u kontakt sa starijim zatvorenicima. Prema osobi koja je navršila dvadeset i tri godine života prije kraja izdržavanja kazne, ostatak kazne se izvršava u kazneno-popravnoj ustanovi za odrasle.
- (2) Prema mlađoj punoljetnoj osobi kazna se može izvršavati u kazneno-popravnoj ustanovi za maloljetnike sve dok je to potrebno radi završetka njezinog školovanja ili stručnog osposobljavanja. Međutim, prema mlađoj se punoljetnoj osobi kazna ne može ni u kojem slučaju izvršavati u kazneno-popravnoj ustanovi za maloljetnike, ako bi to bilo na koji način bilo štetno za maloljetne osobe prema kojima se izvršava kazna maloljetničkog zatvora u toj ustanovi.
- (3) Izbor posla za osuđenog maloljetnika vrši se prema njegovim sposobnostima i sklonostima za određenu vrstu posla, radi stručnog osposobljavanja, a prema mogućnostima koje postoje u kazneno-popravnoj ustanovi za maloljetnike. Mlađoj punoljetnoj osobi će se također omogućiti obrazovanje i stručno osposobljavanje, bez obzira izvršava li se kazna u posebnim ustanovama ili u posebnim odjelima kazneno-popravnih ustanova za odrasle osobe.

(4) Radno vrijeme osuđenog maloljetnika određuje se tako da mu se omogući školovanje i stručno osposobljavanje i da mu ostane dovoljno vremena za tjelesni odgoj i razonodu.

(5) Osuđeni maloljetnik može biti uvjetno otpušten s izdržavanja kazne ako je izdržao trećinu kazne, ali ne prije nego što je proveo jednu godinu u kazneno-popravnoj ustanovi. Za vrijeme uvjetnog otpusta sud može odrediti odgojnu mjeru pojačanog nadzora ovlaštenog organa socijalne skrbi. Za opoziv uvjetnog otpusta primjenjuju se odredbe članka 46 (*Opoziv uvjetnog otpusta*) ovoga zakona.

(6) Maloljetni osuđenik, osim u izuzetnim okolnostima, ima pravo održavati kontakte sa svojom obitelji putem pisama i posjeta.

XII. GLAVA DVANAESTA

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KAZNENIM DJELOM I PRAVNE POSLJEDICE OSUDE

Osnova oduzimanja imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom Članak 114

- (1) Nitko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu kaznenim djelom.
- (2) Korist iz stavka 1 ovog članka oduzet će se sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je kazneno djelo učinjeno, pod uvjetima propisanim ovim zakonom.

Prošireno oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom Članak 114a

Kada se kazneni postupak vodi za kaznena djela iz glava XVIII, XXII, XXIII, XXIX i XXXI ovog zakona, sud može odlukom iz članka 114 stavak 2 oduzeti i onu imovinsku korist za koju tužitelj pruži dovoljno dokaza da se opravdano vjeruje da je takva imovinska korist pribavljena izvršenjem ovih kaznenih djela, a počinitelj nije pružio dokaze da je korist pribavljena zakonito.

Način oduzimanja imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom Članak 115

- (1) Od učinitelja će se oduzeti novac, predmeti od vrijednosti i svaka druga imovinska korist koja je pribavljena kaznenim djelom, a ako oduzimanje nije moguće, učinitelj će se obvezati na isplatu novčanog iznosa razmjernog pribavljenoj imovinskoj koristi. Imovinska korist pribavljena kaznenim djelom može se oduzeti od osobe na koju je prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti, ako je ona znala ili mogla znati da je imovinska korist pribavljena kaznenim djelom.
- (2) Kad je imovinska korist pribavljena kaznenim djelom sjedinjena s imovinom stečenom na zakoniti način, takva imovina može biti predmet oduzimanja ali u mjeri koja ne premašuje procijenjenu vrijednost imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom.
- (3) Prihod ili drugi plodovi imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom, ili imovine u koju je imovinska korist pribavljena kaznenim djelom pretvorena ili imovine s kojom je imovinska korist pribavljena kaznenim djelom sjedinjena, mogu biti predmet mjera navedenih u ovom članku na isti način i u istoj mjeri kao i imovinska korist pribavljena kaznenim djelom.

Zaštita oštećenog

Članak 116

(1) Ako je oštećenom u kaznenom postupku dosuđen imovinskopravni zahtjev, sud će izreći oduzimanje imovinske koristi ukoliko ona prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev oštećenog.

(2) Oštećeni koji je u kaznenom postupku u pogledu svog imovinskopravnog zahtjeva upućen na parnični postupak, može tražiti da se namiri iz iznosa oduzete vrijednosti ako pokrene parnični postupak u roku od šest mjeseci od dana pravomoćnosti odluke kojom je upućen na parnični postupak i ako u roku od tri mjeseca od dana pravomoćnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

(3) Oštećeni koji u kaznenom postupku nije istaknuo imovinskopravni zahtjev, može zahtijevati namirenje iz oduzete vrijednosti ako je radi utvrđenja svog zahtjeva pokrenuo parnični postupak u roku od tri mjeseca od dana saznanja za presudu kojom se oduzima imovinska korist, a najdalje u roku od dvije godine od pravomoćnosti odluke o oduzimanju imovinske koristi i ako u roku od tri mjeseca od dana pravomoćnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

Nastupanje pravnih posljedica osude

Članak 117

(1) Osude za određena kaznena djela mogu imati za pravnu posljedicu prestanak ili gubitak određenih prava ili zabranu stjecanja određenih prava.

(2) Pravne posljedice osude ne mogu nastupiti kad je za kazneno djelo učinitelju izrečena novčana kazna, uvjetna osuda ili kad je učinitelj oslobođen od kazne.

(3) Pravne posljedice osude mogu se propisati samo zakonom i nastupaju po sili zakona kojim su propisane.

Vrste pravnih posljedica osude

Članak 118

(1) Pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava su:

- a) prestanak obavljanja određenih poslova ili dužnosti u organima vlasti, gospodarskim društvima ili u drugim pravnim osobama;
- b) prestanak zaposlenja ili prestanak obavljanja određenog zvanja, poziva ili zanimanja;

c) oduzimanje dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom organa vlasti ili statusa koji se priznaje odlukom organa vlasti.

d) oduzimanje odlikovanja.

(2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani stjecanja određenih prava su:

- a) zabrana obavljanja određenih poslova ili funkcija u organima vlasti, gospodarskim društvima ili u drugim pravnim osobama;
- b) zabrana stjecanja određenih zvanja, poziva ili zanimanja ili promaknuća u službi;

c) zabrana stjecanja dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom organa vlasti ili statusa koji se priznaje odlukom organa vlasti.

Početak i trajanje pravnih posljedica osude

Članak 119

- (1) Pravne posljedice osude nastupaju danom pravomoćnosti presude.
- (2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani stjecanja određenih prava traju najdulje deset godina od dana izdržane, oprostene ili zastarjele kazne, ako za pojedine pravne posljedice nije zakonom propisano kraće trajanje.
- (3) Pravne posljedice osude prestaju brisanjem osude.

Prestanak mjera sigurnosti i pravnih posljedica osude na temelju sudske odluke

Članak 120

- (1) Sud može odlučiti o prestanku primjene mjere sigurnosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti ako su protekle tri godine od dana njezinog izricanja.
- (2) Sud može odrediti da prestane pravna posljedica osude koja se sastoji u zabrani stjecanja određenog prava kad proteknu tri godine od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne.
- (3) Pri ocjeni hoće li odrediti prestanak primjene mjere sigurnosti, odnosno pravne posljedice osude, sud će uzeti u obzir ponašanje osuđenika poslije osude, njegovu spremnost da naknadi štetu prouzrokovanu kaznenim djelom i da vrati imovinsku korist pribavljenu kaznenim djelom, kao i druge okolnosti koje ukazuju na opravdanost prestanka primjene mjere sigurnosti, odnosno pravne posljedice osude.
- (4) Prestankom pravne posljedice osude ne dira se u prava trećih osoba koja se zasnivaju na osudi.

XIII. GLAVA TRINAESTA

REHABILITACIJA, AMNESTIJA, POMILOVANJE I BRISANJE OSUDE

Rehabilitacija

Članak 121

- (1) Poslije izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, osuđene osobe uživaju sva prava utvrđena ustavom, zakonom i drugim propisima i mogu stjecati sva prava, osim onih koja su im ograničena mjerom sigurnosti ili nastupanjem pravne posljedice osude.
- (2) Odredba stavka 1 ovog članka primjenjuje se i na osobe na uvjetnom otpustu, ako njihova prava nisu ograničena posebnim propisima o uvjetnom otpustu s izdržavanja kazne zatvora.

Amnestija

Članak 122

- (1) Osobama koje su obuhvaćene aktom amnestije daje se oslobođenje od kaznenog gonjenja ili potpuno ili djelomično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, određuje se brisanje osude, ili se ukida određena pravna posljedica osude.

(2) Amnestija se daje zakonom.

Pomilovanje

Članak 123

- (1) Pomilovanjem se poimenično određenoj osobi daje potpuno ili djelomično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, ili uvjetnom osudom, ili se određuje brisanje osude, ili se ukida odnosno određuje kraće trajanje mjere sigurnosti zabrane vršenja poziva,

djelatnosti ili dužnosti, ili zabrana upravljanja motornim vozilom učiteljima koji su vozači po zanimanju, ili određene pravne posljedice osude.

Učinak amnestije i pomilovanja na prava trećih osoba **Članak 124**

Davanjem amnestije ili pomilovanja ne utječe se na prava trećih osoba koja se zasnivaju na osudi.

Brisanje osude **Članak 125**

(1) Pod uvjetom da počinitelj kaznenog djela nije ponovno osuđen zbog novog

kaznenog djela, osuda se briše po sili zakona kada proteknu sljedeći rokovi:

a) osuda kojom je počinitelj oslobođen kazne briše se iz kaznene evidencije ako osuđeni u roku od jedne godine od dana pravomoćnosti presude ne izvrši novo kazneno djelo,

b) uvjetna osuda briše se iz kaznene evidencije po isteku roka od jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja, ako za to vrijeme osuđeni ne izvrši novo kazneno djelo,

c) osuda na novčanu kaznu i na kaznu zatvora do jedne godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od tri godine od dana izvršene, zastarjele ili oprostene kazne, ako za to vrijeme osuđeni ne izvrši novo kazneno djelo,

d) osuda na kaznu zatvora preko jedne do tri godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od pet godina od dana izvršene, zastarjele ili oprostene kazne, ako za to vrijeme osuđeni ne izvrši novo kazneno djelo,

e) osuda na kaznu zatvora preko tri do pet godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od deset godina od dana izvršene, zastarjele ili oprostene kazne, ako za to vrijeme osuđeni ne izvrši novo kazneno djelo,

f) osuda na kaznu zatvora preko pet do deset godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od 15 godina od dana izvršene, zastarjele ili oprostene kazne, ako za to vrijeme osuđeni ne izvrši novo kazneno djelo.

(2) Sud može, na molbu osuđenog, odrediti da se iz kaznene evidencije briše osuda na kaznu zatvora preko deset godina, ako je protekao rok od 20 godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne, a u tom vremenu osuđeni nije izvršio novo kazneno djelo.

(3) Prilikom odlučivanja o brisanju osude, sud će voditi računa o vladanju osuđenog poslije izdržane kazne, o prirodi kaznenog djela i o drugim okolnostima koje mogu biti od značaja za ocjenu opravdanosti brisanja osude.

(4) Osuda na kaznu dugotrajnog zatvora se ne briše.

(5) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje kazneni postupak zbog novog kaznenog djela.

(6) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje primjena mjera sigurnosti niti dok oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom nije potpuno izvršeno.

(7) Brisanjem osude iz kaznene evidencije pod uvjetima iz stavaka od 1 do 3 ovog članka izvršitelj kaznenog djela smatra se neosuđivanim.

Podatci iz kaznene evidencije **Članak 125a**

(1) Podatci iz kaznene evidencije nisu javni podatci.

(2) Građanin ima pravo tražiti i dobiti podatke iz kaznene evidencije o sebi ako su mu ti podatci potrebni za ostvarivanje prava ili interesa.

(3) Zamjena izrečene novčane kazne radom za opće dobro na slobodi ili kaznom zatvora, kao i zamjena izrečene kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi ili novčanom kaznom, upisuju se u kaznenu evidenciju.

XIV. GLAVA ČETRNAESTA **ODGOVORNOST PRAVNIH OSOBA ZA KAZNENA DJELA**

Odgovornost pravne osobe **Članak 126**

(1) Ova glava ovog zakona propisuje odgovornost pravne osobe, izuzimajući Bosnu i Hercegovinu, Federaciju Bosne i Hercegovine, Republiku Srpsku, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, županije, grad, općinu i mjesnu zajednicu, za kazneno djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe.

(2) Ova glava ovoga zakona propisuje kazne i druge kaznenopravne sankcije koje se mogu izreći pravnoj osobi te pravne posljedice osude pravne osobe za kazneno djelo.

(3) Pod uvjetima propisanim zakonom, za određene pravne osobe može biti isključena ili ograničena primjena pojedinih kazni ili drugih kaznenopravnih sankcija koje se mogu izreći pravnim osobama.

(4) Kazneni postupak protiv trgovačkih društava vodi se po odredbama Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Primjena ovoga zakona prema mjestu učinjenja kaznenog djela **u svezi s odgovornošću pravnih osoba** **Članak 127**

(1) Tuzemna i strana pravna osoba je, sukladno ovom zakonu, odgovorna za kaznena djela počinjena na području Brčko distrikta.

(2) Tuzemna i strana pravna osoba koja ima sjedište na području Brčko distrikta ili u njemu obavlja svoju djelatnost je, sukladno ovom zakonu, odgovorna za kazneno djelo učinjeno izvan Brčko distrikta, ako je kazneno djelo učinjeno protiv Brčko distrikta, njegovih stanovnika ili tuzemnih pravnih osoba.

(3) Tuzemna pravna osoba je, sukladno ovom zakonu, odgovorna za kazneno djelo učinjeno izvan Brčko distrikta protiv strane države, stranih državljana ili stranih pravnih osoba, pod uvjetima iz članka 11 ovog zakona.

Osnove odgovornosti pravne osobe

Članak 128

Za kazneno djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe, odgovorna je pravna osoba:

- a) kad smisao učinjenog kaznenog djela proizlazi iz zaključka, naloga ili odobrenja upravnih ili nadzornih tijela pravne osobe;
- b) ili kad su upravna ili nadzorna tijela pravne osobe utjecala na učinitelja ili mu omogućila da učini kazneno djelo;
- c) ili kad pravna osoba raspolaže protupravno ostvarenom imovinskom koristi ili rabi predmete nastale kaznenim djelom;
- d) ili kad su upravna ili nadzorna tijela pravne osobe propustila dužni nadzor nad zakonitošću rada zaposlenika.

Granice odgovornosti pravne osobe za kazneno djelo

Članak 129

- (1) Uz uvjete iz članka 128 (*Osnove odgovornosti pravne osobe*) ovoga zakona pravna je osoba odgovorna za kazneno djelo i kad učinitelj za učinjeno kazneno djelo nije kriv.
- (2) Odgovornost pravne osobe ne isključuje krivnju fizičkih odnosno odgovornih osoba za učinjeno kazneno djelo.
- (3) Za kaznena djela učinjena iz nehaja, pravna osoba može biti odgovorna pod uvjetima iz članka 128 točke d) ovoga zakona, i u tom se slučaju pravna osoba može blaže kazniti.
- (4) Kad u pravnoj osobi osim učinitelja nema druge osobe ili tijela koji bi mogli usmjeravati ili nadzirati učinitelja, pravna osoba odgovara za učinjeno kazneno djelo u granicama učiniteljeve odgovornosti.

Odgovornost pri statusnoj promjeni pravne osobe

Članak 130

- (1) Pravna osoba u stečaju može biti odgovorna za kazneno djelo bez obzira je li kazneno djelo učinjeno prije početka stečajnog postupka ili u međuvremenu, ali se pravnoj osobi u stečaju ne izriče kazna, već se izriče mjera sigurnosti oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena kaznenim djelom.
- (2) Kad je došlo do prestanka pravne osobe prije pravomoćnog dovršetka kaznenog postupka, a u kaznenom je postupku utvrđena odgovornost te pravne osobe, kazne i ostale kaznenopravne sankcije izriču se pravnoj osobi koja je pravni sljednik pravne osobe kojoj je utvrđena odgovornost, ako su njezina upravna ili nadzorna tijela prije prestanka pravne osobe znala za učinjeno kazneno djelo.
- (3) Pravnoj osobi koja je pravni sljednik pravne osobe kojoj je utvrđena odgovornost i čija su upravna ili nadzorna tijela znala za učinjeno kazneno djelo, izriče se mjera sigurnosti oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena kaznenim djelom.
- (4) Ako je do prestanka pravne osobe došlo po pravomoćno dovršenom kaznenom postupku, izrečena se kaznenopravna sankcija izvršava po odredbama stavaka 2 i 3 ovog članka.

Odgovornost pravne osobe za pokušaj

Članak 131

(1) Ako je učinitelj namjeravano kazneno djelo započeo ali ga nije dovršio, pravna je osoba odgovorna pod uvjetima iz članka 128 (*Osnove odgovornosti pravne osobe*) ovoga zakona, ako zakon propisuje kažnjavanje i za pokušaj toga kaznenog djela.

(2) Pravna se osoba kažnjava za pokušaj kaznom propisanom za dovršeno kazneno djelo, a može se i blaže kazniti.

(3) Ako su upravna ili nadzorna tijela pravne osobe spriječila učinitelja da dovrši započeto kazneno djelo, pravna se osoba može osloboditi kazne.

Produženo kazneno djelo i odgovornost pravnih osoba

Članak 132

Kad je kod pravne osobe nazočna ista osnova odgovornosti u pogledu više istovrsnih i vremenski povezanih kaznenih djela više učinitelja, pravna je osoba odgovorna kao da je učinjeno jedno kazneno djelo.

Sudioništvo pravnih osoba

Članak 133

(1) U slučaju da dvije ili više pravnih osoba sudjeluje pri učinjenju kaznenog djela, svaka je odgovorna po članku 128 (*Osnove odgovornosti pravne osobe*) ovog zakona.

(2) Kod sudioništva pravnih osoba iz stavka 1 ovog članka, svaka pravna osoba odgovara kao da je jedina pravna osoba odgovorna za kazneno djelo.

Opći razlozi za ublažavanje kazne pravnoj osobi ili oslobođenje od kazne

Članak 134

(1) Pravna osoba čije upravno ili nadzorno tijelo dragovoljno prijavi učinitelja nakon što je kazneno djelo učinjeno, može se blaže kazniti.

(2) Pravna osoba čije upravno ili nadzorno tijelo nakon učinjenog kaznenog djela odluči vratiti protupravno pribavljenu imovinsku korist ili otkloniti prouzrokovane štetne posljedice ili priopći podatke o osnovanosti odgovornosti drugih pravnih osoba, može se osloboditi kazne.

Kazne za pravne osobe

Članak 135

Pravnim se osobama za kaznena djela mogu izreći ove kazne:

- a) novčana kazna;
- b) kazna oduzimanja imovine;
- c) kazna prestanka pravne osobe.

Novčana kazna za pravne osobe

Članak 136

- (1) Novčana kazna koja se izriče pravnoj osobi ne može biti manja od 5.000 KM niti veća od 5.000.000 KM.
- (2) Ako je kaznenim djelom pravne osobe drugome prouzrokovana imovinska šteta ili je pribavljena protupravna imovinska korist, najveća mjera izrečene novčane kazne može iznositi dvostruki iznos te štete odnosno koristi.
- (3) Ako se novčana kazna ne plati u roku koji je utvrđen presudom, bez odgađanja će se provesti postupak prisilne naplate.

Kazna oduzimanja imovine

Članak 137

- (1) Kazna oduzimanja imovine može se izreći za kaznena djela s propisanom kaznom zatvora od pet godina ili težom kaznom.
- (2) Pravnoj se osobi može oduzeti najmanje polovica imovine ili veći dio imovine ili cjelokupna imovina.

U slučaju stečajnog postupka kao posljedice izrečene kazne oduzimanja imovine, vjerovnici se mogu namiriti iz oduzete stečajne mase.

Kazna prestanka pravne osobe

Članak 138

- (1) Kazna prestanka pravne osobe može se izreći ako je djelatnost pravne osobe u cijelosti ili u pretežnoj mjeri rabljena za učinjenje kaznenih djela.
- (2) Uz kaznu prestanka pravne osobe, može se izreći i kazna oduzimanja imovine.
- (3) Uz izrečenu kaznu prestanka pravne osobe, sud će predložiti otvaranje postupka likvidacije.
- (4) Iz imovine pravne osobe kojoj je izrečena kazna prestanka pravne osobe mogu se isplatiti vjerovnici.

Odmjeravanje kazne pravnoj osobi

Članak 139

- (1) Pri odmjerenju kazne pravnoj osobi uzima se u obzir, pored općih pravila za odmjerenje kazne iz članka 49 (*Opća pravila za odmjerenje kazne*) ovoga zakona, također i ekonomska moć pravne osobe.
- (2) Pri odmjerenju novčane kazne za kaznena djela za koja se uz novčanu kaznu izriče i kazna oduzimanja imovine, izrečena kazna ne smije prijeći polovicu imovine pravne osobe.

Izricanje uvjetne osude pravnoj osobi

Članak 140

- (1) Sud može pravnoj osobi za kazneno djelo izreći uvjetnu osudu umjesto novčane kazne.
- (2) Uvjetnom osudom sud može pravnoj osobi utvrditi novčanu kaznu do 1.500.000 KM i ujedno odlučiti da se ista ne će izvršiti, ako pravna osoba, u roku koji odredi sud a koji ne može biti kraći od jedne ni dulji od pet godina, ne bude odgovorna za novo kazneno djelo.

Mjere sigurnosti za pravne osobe

Članak 141

Pravnoj se osobi mogu za kazneno djelo izreći, pored mjere sigurnosti oduzimanja predmeta iz članka 78 (*Oduzimanje predmeta*) ovoga zakona, ove mjere sigurnosti:

- a) objava presude;
- b) zabrana obavljanja određene djelatnosti.

Objava presude

Članak 142

(1) Mjera sigurnosti objave presude izriče se kada bi bilo korisno da javnost sazna za osudu, osobito ako bi objava presude bila od koristi za otklanjanje opasnosti za život ili zdravlje ljudi ili za sigurnost prometa ili da se zaštite ili potiču društvene vrijednosti.

(2) S obzirom na značaj kaznenog djela i potrebu da javnost sazna za osudu, sud će ocijeniti hoće li se presuda objaviti u tisku, na radiju ili televiziji ili u više navedenih sredstava javnog informiranja, i ujedno hoće li se objaviti obrazloženje presude u cijelosti ili u izvodu, uzimajući pritom u obzir da se načinom objave omogući obaviještenost svih u čijem interesu je objava presude.

Zabrana obavljanja određene djelatnosti

Članak 143

(1) Mjerom sigurnosti zabrane obavljanja određene djelatnosti sud može pravnoj osobi zabraniti proizvodnju određenih proizvoda ili obavljanje određenih poslova, ili joj zabraniti da se bavi određenim poslovima prometa robe ili drugim poslom odnosno djelatnostima.

(2) Mjera sigurnosti iz stavka 1 ovog članka izriče se pravnoj osobi ako bi njezino daljnje bavljenje određenom djelatnošću bilo opasno za život ili zdravlje ljudi ili štetno za gospodarsko ili financijsko poslovanje drugih osoba ili za gospodarstvo, ili ako je pravna osoba u posljednje dvije godine prije učinjenog kaznenog djela već bilo kažnjena za isto ili slično kazneno djelo.

(3) Mjera sigurnosti iz stavka 1 ovog članka može se izreći u trajanju od šest mjeseci do pet godina, računajući od pravomoćnosti presude.

Oduzimanje imovinske koristi pravnoj osobi

Članak 144

Ukoliko pravna osoba učinjenim kaznenim djelom pribavi imovinsku korist, imovinska korist pribavljena kaznenim djelom će se oduzeti od pravne osobe.

Pravne posljedice osude pravne osobe

Članak 145

(1) Pravne posljedice osude pravne osobe za kazneno djelo su:

- a) zabrana rada na temelju dozvole, ovlasti ili koncesije, izdanih od organa strane države;
- b) zabrana rada na temelju dozvole, ovlasti ili koncesije, izdanih od institucija u Brčko distriktu.

(2) Pravne posljedice osude pravne osobe za kazneno djelo mogu nastupiti i kad je pravnoj osobi za učinjeno kazneno djelo izrečena novčana kazna.

Zastara progona i izvršenja kaznenopravnih sankcija izrečenih pravnim osobama

Članak 146

- (1) Na zastaru progona pravne osobe primjenjuju se odredbe članka 15 (*Zastara kaznenog progona*) ovoga zakona.
- (2) Zastara izvršenja kazne izrečene pravnoj osobi nastupa kad od pravomoćnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:
 - a) tri godine za izvršenje novčane kazne;
 - b) pet godina za izvršenje kazne oduzimanja imovine i kazne prestanka pravne osobe.
- (3) Zastara izvršenja mjere sigurnosti nastupa protekom:
 - a) šest mjeseci od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena mjera sigurnosti objave presude;
 - b) vremena jednakog onome koje je određeno za trajanje mjere sigurnosti zabrane obavljanja određene djelatnosti.

Zakoni koji propisuju kaznena djela pravnih osoba

Članak 147

Pravne osobe mogu biti odgovorne za kaznena djela iz ovoga zakona i za druga kaznena djela propisana zakonom u Brčko distriktu.

Kazne za kaznena djela

Članak 148

- (1) Za kaznena djela s propisanom novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine, pravna će se osoba kazniti novčanom kaznom do 850.000 KM ili do deseterostrukog iznosa štete prouzrokovane ili imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom.
- (2) Za kaznena djela s propisanom kaznom zatvora preko tri godine, pravna će se osoba kazniti novčanom kaznom najmanje 2.500.000 KM ili do dvadeseterostrukog iznosa štete prouzrokovane ili imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom.
- (3) Za kaznena djela s propisanom kaznom zatvora od pet godina ili težom kaznom, pravnoj se osobi umjesto novčane kazne može izreći kazna oduzimanja imovine.
- (4) Za kaznena djela iz stavka 1 ovog članka, pravnoj se osobi umjesto novčane kazne može izreći kazna prestanka pravne osobe, pod uvjetima iz članka 138 (*Kazna prestanka pravne osobe*) ovoga zakona.

POSEBNI DIO

XV. GLAVA PETNAESTA KAZNENA DJELA PROTIV DRŽAVE

Napad na ustavno uređenje i Statutom utvrđeni poredak Brčko distrikta Bosne i Hercegovine Članak 149

Tko uporabom fizičke sile ili prijetnjom uporabe fizičke sile pokuša promijeniti Ustavom Bosne i Hercegovine i Statutom Brčko distrikta utvrđeni poredak Brčko distrikta ili svrgnuti njegove najviše institucije,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Ugrožavanje teritorijalne cjeline Brčko distrikta Bosne i Hercegovine Članak 150

Tko uporabom sile ili prijetnjom uporabe sile pokuša odcijepiti dio teritorija Brčko distrikta ili da dio njegovog teritorija pripoji jednom od entiteta,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Dovođenje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u položaj podčinjenosti ili ovisnosti Članak 151

Građanin Brčko distrikta koji pokuša dovesti Brčko distrikt u položaj podčinjenosti ili ovisnosti prema nekoj drugoj državi,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Sprječavanje borbe protiv neprijatelja Članak 152

Građanin Brčko distrikta koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba sprječava građane Brčko distrikta ili građane njegovih saveznika da se bore protiv neprijatelja,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Služba u neprijateljskoj vojsci Članak 153

(1) Građanin Brčko distrikta koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba služi u neprijateljskoj vojsci ili drugim neprijateljskim oružanim formacijama, ili sudjeluje u ratu ili oružanom sukobu boreći se protiv Brčko distrikta ili njegovih saveznika,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Tko vrbuje građane Brčko distrikta za službu u neprijateljskoj vojsci ili drugim neprijateljskim oružanim formacijama ili za sudjelovanje u ratu ili oružanom sukobu protiv Brčko distrikta ili njegovih saveznika,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Pomaganje neprijatelju

Članak 154

(1) Građanin Brčko distrikta koji za vrijeme rata pomaže neprijatelju u provođenju prisilnih mjera prema građanstvu Brčko distrikta,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Građanin Brčko distrikta koji u cilju pomaganja neprijatelju politički ili gospodarsko surađuje s neprijateljem za vrijeme rata,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Oružana pobuna

Članak 155

(1) Tko sudjeluje u oružanoj pobuni koja je upravljena protiv, Ustavom Bosne i Hercegovine i Statutom Brčko distrikta, utvrđenog poretka Brčko distrikta ili njegovih najviših institucija,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Tko organizira ili bilo kako rukovodi učinjenjem kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Tko nabavlja sredstva za učinjenje kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Špijunaža

Članak 156

(1) Tko tajnu Brčko distrikta ili službenu tajnu priopći, preda ili učini dostupnom stranoj državi, stranoj organizaciji ili osobi koja im služi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko na štetu Brčko distrikta za stranu državu ili organizaciju stvara obavještajnu službu ili njome rukovodi,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Tko stupi u stranu obavještajnu službu, prikuplja za nju podatke ili na drugi način pomaže njezin rad,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko pribavlja tajnu Brčko distrikta ili službenu tajnu u cilju da je priopći ili preda stranoj državi, stranoj organizaciji ili osobi koja im služi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Tko nabavlja sredstva za učinjenje kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Odavanje tajne Brčko distrikta Bosne i Hercegovine **Članak 157**

(1) Ovlaštena osoba koja suprotno zakonu ili drugom propisu donesenom na temelju zakona, drugome priopći, preda ili učini dostupnom tajnu Brčko distrikta koja joj je povjerena,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko drugome priopći ili preda, ili posreduje u priopćavanju ili predaji podatka ili isprave za koju zna da je tajna Brčko distrikta, a do kojih je protupravno došao,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učinjeno za vrijeme ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti, ili ako je dovelo do ugrožavanja sigurnosti ili gospodarske moći Brčko distrikta,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Ovlaštena osoba koja učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Nema kaznenog djela iz stavka 2 ovog članka, ako netko objavi ili posreduje u objavljivanju tajne Brčko distrikta čiji je sadržaj suprotan Ustavom BiH i Statutom Brčko distrikta utvrđenom poretku Brčko distrikta, u cilju da javnosti otkrije povredu ustavnog i statutarnog poretka ili međunarodnog ugovora, ako objavljivanje nema štetne posljedice za sigurnost Brčko distrikta.

Upućivanje i prebacivanje oružanih grupa ljudi, oružja i streljiva na područje Brčko distrikta **Bosne i Hercegovine** **Članak 158**

Tko na teritorij Brčko distrikta upućuje ili prebacuje oružane grupe ljudi, teroriste, špijune, diverzante, oružje, eksploziv, otrove, opremu, streljivo ili drugi materijal radi učinjenja kaznenih djela iz ove glave ovoga zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Unošenje opasnih materija u Brčko distrikt Bosne i Hercegovine **Članak 159**

(1) Tko suprotno propisima unese u Brčko distrikt za život ili zdravlje ljudi štetne radioaktivne ili druge opasne materije ili otpatke,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko zlouporabom svog položaja ili ovlasti suprotno propisima omogućiti da se u Brčko distrikt unesu za život ili zdravlje ljudi štetne radioaktivne ili druge opasne materije ili otpadci,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora ili nesnošljivosti
Članak 160

(1) Tko izaziva ili raspiruje nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju, razdor ili nesnošljivost među konstitutivnim narodima i ostalima koji žive u Brčko distriktu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini prisilom, zlostavljanjem, ugrožavanjem sigurnosti, izlaganjem poruzi nacionalnih, etničkih ili vjerskih simbola, oštećenjem tuđih stvari, sknavljenjem spomenika, spomen-obilježja ili grobova,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Kaznom iz stavka 2 ovog članka kaznit će se tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini zlouporabom položaja ili ovlasti, ili ako je zbog tog djela došlo do nereda, nasilja ili drugih teških posljedica za zajednički život konstitutivnih naroda i ostalih koji žive u Brčko distriktu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Materijali i predmeti koji nose poruke iz stavka 1 ovog članka kao i sredstva za njihovu izradu, umnožavanje ili rasturanje, oduzet će se.

Kažnjavanje za najteže oblike kaznenih djela protiv države
Članak 161

(1) Za kazneno djelo iz članka 149 (Napad na ustavno uređenje i Statutom utvrđeni poredak Brčko distrikta BiH), 150 (Ugrožavanje teritorijalne cjeline), 155 (Oružana pobuna) i 156 (Špijunaža) ovoga zakona, koje je imalo za posljedicu smrt jedne ili više osoba, ili je izazvalo opasnost za život ljudi, ili je praćeno teškim nasiljima i velikim razaranjima,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Ako je pri učinjenju kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka učinitelj s nakanom lišio života jednu ili više osoba,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Osnivanje udruga ili nabava sredstava za učinjenje kaznenih djela iz ove glave ovoga zakona
Članak 162

Tko osnuje udruhu u cilju učinjenja kaznenih djela iz ove glave ovoga zakona, ili tko nabavi sredstva za učinjenje kaznenih djela iz ove glave ovoga zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

XVI. GLAVA ŠESNAESTA
KAZNENA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA

Ubojstvo
Članak 163

- (1) Tko drugog liši života, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (2) Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:
 - 1) tko drugoga liši života na okrutan ili podmukao način;
 - 2) tko drugoga liši života pri bezobzirnom nasilničkom ponašanju;
 - 3) tko drugog usmrti iz mržnje;
 - 4) tko drugoga liši života iz koristoljublja, radi učinjenja ili prikrivanja kojeg drugog kaznenog djela, iz bezobzirne osvete ili iz drugih niskih pobuda;
 - 5) tko liši života službenu ili vojnu osobu pri obavljanju poslova sigurnosti ili dužnosti čuvanja javnoga reda, hvatanja učinitelja kaznenog djela ili čuvanja osobe koja je lišena slobode.

Ubojstvo na mah
Članak 164

Tko drugog liši života na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Ubojstvo iz nehaja
Članak 165

Tko drugog liši života iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Ubojstvo djeteta pri porođaju
Članak 166

Majka koja liši života svoje dijete za vrijeme porođaja ili neposredno nakon porođaja, dok traje poremećaj što ga je kod nje izazvao porođaj,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Navođenje na samoubojstvo i pomaganje u samoubojstvu
Članak 167

(1) Tko navede drugog na samoubojstvo ili mu pomogne u izvršenju samoubojstva, pa ono bude učinjeno,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Tko djelo iz stavka 1 ovog članka učini prema maloljetniku ili prema osobi čija je sposobnost da shvati značaj svog djela ili da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko djelo iz stavka 1 ovog članka učini prema djetetu ili prema osobi koja nije mogla shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima,

kaznit će se po članku 163 (*Ubojstvo*) stavak 1 ovoga zakona.

(4) Tko surovo ili nečovječno postupa s osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili ovisnosti i time iz nehaja izazove samoubojstvo te osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Protupravni prekid trudnoće

Članak 168

(1) Tko suprotno propisima o prekidu trudnoće trudnoj ženi s njezinim pristankom započne činiti, učini ili joj pomogne učiniti prekid trudnoće,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko trudnoj ženi bez njezina pristanka započne činiti ili učini prekid trudnoće,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka trudna žena teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2 ovog članka trudna žena teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

Teška tjelesna ozljeda

Članak 169

(1) Tko drugog teško tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje teško naruši,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini prema bračnom partneru ili osobi s kojom živi u izvanbračnoj zajednici ili roditelju svoga djeteta s kojim ne živi u zajednici,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Tko drugog tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozlijeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegovog tijela ili koji važan organ, ili je prouzrokovana trajna nesposobnost za rad ozlijeđenog ili trajno i teško narušenje njegovog zdravlja ili unakaženost,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Kaznom iz stavka 3 ovog članka kaznit će se tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz mržnje.

(5) Ako ozlijeđeni umre zbog ozljede iz stavaka od 1 do 4 ovog članka, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(6) Tko kazneno djelo iz stavaka od 1 do 3 ovog članka učini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(7) Tko kazneno djelo iz stavka od 1 do 3 ovog članka učini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost napadom ili teškim vrijeđanjem od strane ozlijeđenog, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(8) Tko kazneno djelo iz stavka 4 ovog članka učini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost napadom ili teškim vrijeđanjem od strane ozlijeđenog, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Laka tjelesna ozljeda Članak 170

(1) Tko drugog lako tjelesno ozljedi ili mu zdravlje lako naruši,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini prema bračnom partneru ili osobi s kojom živi u izvanbračnoj zajednici ili roditelju svog djeteta s kojim ne živi u zajednici,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Sud može učinitelja kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka osloboditi od kazne ako je učinitelj bio izazvan nepristojnim ili grubim ponašanjem oštećenog.

Sudjelovanje u tuči Članak 171

Tko sudjeluje u tuči u kojoj je netko lišen života ili je drugom nanesena teška tjelesna ozljeda, za samo sudjelovanje u tuči,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Nepružanje pomoći

Članak 172

(1) Tko ne pruži pomoć osobi koja se nalazi u neposrednoj životnoj opasnosti iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugoga,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko ostavi drugoga bez pomoći u životnoj opasnosti koju je sam prouzrokovao,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2 ovog članka prouzrokovana smrt osobe izložene opasnosti ili je teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Napuštanje nemoćne osobe

Članak 173

(1) Tko nemoćnu osobu koja mu je povjerena ili o kojoj se je inače dužan brinuti ostavi bez pomoći u prilikama opasnim za život ili zdravlje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzrokovana smrt ostavljene osobe ili je ona teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XVII. GLAVA SEDAMNAESTA

KAZNENA DJELA PROTIV SLOBODE I PRAVA ČOVJEKA I GRAĐANINA

Povreda ravnopravnosti čovjeka i građanina

Članak 174

(1) Tko na temelju razlike u rasi, boji kože, nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, spolu, spolnoj sklonosti, jeziku, naobrazbi, društvenom položaju ili socijalnom podrijetlu, uskrati ili ograniči građanska prava utvrđena Ustavom BiH, ratificiranim međunarodnim ugovorom, zakonom, drugim propisom ili općim aktom BiH, Statutom, zakonom, drugim propisom ili općim aktom Brčko distrikta, ili tko na temelju takve razlike ili pripadnosti ili kojem drugom položaju daje građanima neopravdane povlastice ili pogodnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu koja učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Službena ili odgovorna osoba u institucijama Brčko distrikta koja suprotno propisima o ravnopravnoj uporabi jezika i pisama konstitutivnih naroda i ostalih koji žive na području Brčko distrikta, uskrati ili ograniči građaninu da pri ostvarivanju svojih prava ili pri obraćanju tijelima

vlasti i institucijama u Brčko distriktu, trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama uporabe svoj jezik ili pismo,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Službena ili odgovorna osoba u institucijama Brčko distrikta koja uskrati ili ograniči pravo građaninu na slobodno zapošljavanje na cijelom području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i pod jednakim propisanim uvjetima,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Sprječavanje povratka izbjeglice ili raseljene osobe

Članak 175

(1) Tko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protupravan način spriječi izbjeglicu ili raseljenu osobu da se vrati u svoj dom ili da koristi svoju imovinu koja joj je bila oduzeta tijekom neprijateljstva od 1991. godine,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko sudjeluje u grupi ljudi koja učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Tko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Protupravno oduzimanje slobode

Članak 176

(1) Tko drugoga protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način protupravno oduzme slobodu kretanja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je protupravno oduzimanje slobode trajalo dulje od trideset dana ili je počinjeno na okrutan način ili je osobi kojoj je protupravno oduzeta sloboda zbog toga teško narušeno zdravlje ili su nastupile druge teške posljedice,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do osam godina.

(3) Ako je zbog kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka osoba kojoj je protupravno oduzeta sloboda izgubila život,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Otmica Članak 177

(1) Tko drugog protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja s ciljem da njega ili koga drugog prisili da što učini, ne učini ili trpi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini prema djetetu ili maloljetniku, ili tko radi ostvarivanja cilja otmice iz stavka 1 ovog članka prijeti da će otetu osobu lišiti života ili da će ju teško tjelesno ozlijediti, ili ako je kazneno djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili organizirane grupe ljudi,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Učinitelj kaznenog djela iz stavaka 1 i 2 ovog članka koji dragovoljno pusti na slobodu otetu osobu prije nego što je ostvaren njegov zahtjev radi kojeg je učinio otmicu,

može se osloboditi kazne.

Iznuđivanje iskaza Članak 178

(1) Službena osoba koja u obavljanju službe uporabi silu, prijetnju ili drugi protupravan način s ciljem iznuđivanja iskaza ili neke druge izjave od osumnjičenog, optuženog, svjedoka, vještaka ili koga drugog,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka praćeno teškim nasiljem ili ako su zbog iznuđenog iskaza nastupile osobito teške posljedice za osumnjičenog ili optuženog u kaznenom postupku,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zlostavljanje u obavljanju službe Članak 179

Službena osoba koja u obavljanju službe drugog zlostavlja, nanosi mu teže tjelesne ili duševne patnje, zastrašuje ga ili vrijeđa,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Ugrožavanje sigurnosti Članak 180

(1) Tko ugrozi sigurnost neke osobe ozbiljnom prijetnjom da će nju ili njoj blisku osobu lišiti života, teško tjelesno ozlijediti, lišiti slobode, ili oteti, ili nanijeti zlo podmetanjem požara, eksplozijom ili nekom drugom opće opasnom radnjom ili sredstvom,

kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je djelo iz stavka 1 ovog članka učinjeno prema službenoj osobi u svezi s vršenjem njegove funkcije, ili prema više osoba, ili je u značajnoj mjeri izazvano uznemirenje građana, ili je učinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Tko prikradanjem, učestalim praćenjem ili uznemiravanjem na drugi način ugrožava sigurnost bračnog partnera, osobe s kojom živi u izvanbračnoj zajednici, roditelja svog djeteta ili druge osobe s kojom održava ili je održavao bliske veze,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Narušavanje nepovredivosti doma Članak 181

(1) Tko neovlašteno proдре u tuđi dom ili druge zatvorene prostorije ili se na zahtjev ovlaštene osobe odatle ne udalji,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službena osoba koja počini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka u obavljanju službe,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Protuzakonita pretraga Članak 182

Službena osoba koja u obavljanju službe protuzakonito izvrši pretragu stana, prostorija ili osoba,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Povreda tajnosti pisma ili druge pošiljke Članak 183

(1) Tko bez odobrenja otvori tuđe pismo ili brzojav ili kakvo drugo zatvoreno pismeno ili pošiljku ili na drugi način povrijedi njihovu tajnost ili neovlašteno zadrži, prikrije, uništi ili drugome preda tuđe pismo, brzojav, zatvoreno pismeno ili pošiljku,

kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko neovlašteno proдре u kompjutorsku bazu osobnih podataka ili te podatke neovlašteno rabi ili ih učini dostupnim drugoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka učini s ciljem da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Službena osoba koja učini kazneno djelo iz stavaka 1, 2 i 3 ovog članka u obavljanju službe, kaznit će se za djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka zatvorom od tri mjeseca do tri godine, a za djelo iz stavka 3 ovog članka zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Neovlašteno otkrivanje profesionalne tajne Članak 184

(1) Odvjetnik, branitelj, javni bilježnik, doktor medicine, doktor stomatologije, primalja ili drugi zdravstveni radnik, psiholog, djelatnik skrbništva, vjerski ispovjednik ili druga osoba koja neovlašteno otkrije tajnu koju je saznala u obavljanju svoga zvanja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(1) Nema kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka ako tko tajnu otkrije u općem interesu ili interesu druge osobe koji je pretežnji od interesa čuvanja tajne.

Neovlašteno prisluškivanje i zvučno snimanje Članak 185

(1) Tko putem posebnih naprava bez odobrenja prisluškuje ili zvučno snimi razgovor ili izjavu koja mu nije namijenjena ili omogući nepozvanoj osobi da se upozna s razgovorom ili izjavom koja je neovlašteno prisluškivana ili zvučno snimljena, ili tko neovlašteno prisluškuje ili snimi tuđe poruke u računalskom sustavu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službena osoba koja učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka u obavljanju službe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Neovlašteno optičko snimanje Članak 186

(1) Tko fotografski, filmski ili na drugi način snimi drugu osobu bez njezinog pristanka u njezinim prostorijama ili tko takav snimak neposredno prenese trećemu ili tko mu takav snimak pokaže ili mu na neki drugi način omogući da se s njim neposredno upozna,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službena osoba koja učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka u obavljanju službe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko dijete ili maloljetnika snimi radi izrade fotografija, audio-vizualnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje ili rastura ili prikazuje takav materijal,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za učinjenje kaznenog djela iz stavaka 1 i 3 ovog članka oduzet će se, a predmeti koji su učinjenjem kaznenog djela iz stavaka 1 i 3 ovog članka nastali oduzet će se i uništiti.

Sprječavanje ili ometanje javnog okupljanja

Članak 187

(1) Tko uskrati ili omete pravo građana na javno okupljanje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službena osoba koja kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini zlouporabom svoga položaja ili ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Sprječavanje tiskanja i rasturanja tiska

Članak 188

Tko protupravno spriječi tiskanje, prodaju ili rasturanje knjiga, časopisa, novina ili drugog tiska,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava na podnošenje žalbi i molbi

Članak 189

Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine koja zlouporabom svoga položaja ili ovlasti spriječi drugoga da se koristi svojim pravom podnošenja žalbe, prigovora, molbe, predstavke ili pritužbe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nedopuštena uporaba osobnih podataka

Članak 190

Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu koja bez pristanka pojedinca suprotno zakonskim uvjetima prikuplja, obrađuje ili koristi njegove osobne podatke ili te podatke rabi suprotno zakonom dopuštenoj svrsi njihova prikupljanja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Nezakonito uskraćivanje identifikacijskih dokumenata

Članak 190a

Tko s ciljem ograničavanja slobode kretanja ili izražavanja vlasti nad drugom osobom nezakonito uskrati drugome njegovu osobnu ili putnu ispravu kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Uskraćivanje biračkog prava

Članak 191

Tko u obavljanju povjerene mu dužnosti u svezi s izborima za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, drugoga u namjeri da ga spriječi u ostvarenju njegovog biračkog prava protuzakonito ne uvede u birački popis ili ga izbriše s biračkog popisa ili mu na drugi način uskrati biračko pravo, s ciljem da ga spriječi u ostvarenju njegova biračkog prava,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Povreda slobode odlučivanja birača

Članak 192

(1) Tko silom, ozbiljnom prijetnjom, prisilom, podmićivanjem ili uporabom njegovog teškog imovinskog stanja ili na drugi protupravan način utječe na birača u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da na izborima za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili prilikom glasovanja o opozivu ili na referendumu, glasuje za ili protiv pojedine liste, pojedinog kandidata, ili da glasuje za ili protiv opoziva, za ili protiv prijedloga o kojem se odlučuje referendumom, ili da uopće ne glasuje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Član biračkog odbora ili druga osoba koja učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka u obavljanju povjerene joj dužnosti u svezi s izborima, glasovanjem ili referendumom,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prijevara pri glasovanju

Članak 193

Tko na izborima za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili pri glasovanju o opozivu predstavnika u institucijama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, glasuje umjesto drugoga pod njegovim imenom ili ponovno glasuje ili pokuša ponovno glasovati iako je već glasovao, ili glasuje iako zna da nema biračko pravo, odnosno pravo glasa,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Povreda tajnosti glasovanja

Članak 194

(1) Tko pri izboru za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili pri glasovanju o opozivu predstavnika u institucijama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, povrijedi tajnost glasovanja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protupravan način traži od građanina da kaže za koga je glasovao ili kako je glasovao ili je li glasovao za ili protiv opoziva,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Član biračkog odbora ili druga osoba koja učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka u vršenju povjerene joj dužnosti u vezi s izborima ili glasovanjem,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Izborna prijevara Članak 195

Tko krivotvori rezultate izbora ili glasovanja za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine dodavanjem, oduzimanjem ili brisanjem glasova ili potpisa, netočnim prebrojavanjem glasova, neistinitim upisivanjem rezultata u izborne isprave ili na drugi način, ili objavi rezultate izbora ili glasovanja koji ne odgovaraju obavljenom glasovanju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Uništenje izbornih isprava Članak 196

Tko na izborima za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, pri glasovanju o opozivu predstavnika u institucijama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, uništi, prikrije, ošteti ili oduzme kakvu ispravu o izborima ili o glasovanju o opozivu ili kakav predmet koji služi za izbor ili za glasovanje o opozivu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

XVIII. GLAVA OSAMNAESTA KAZNENA DJELA TERORIZMA

Uzimanje talaca Članak 197

(1) Tko drugoga zatvori, drži zatvorenog ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja, ili ga drži i prijete da će ga ubiti, ozlijediti ili nadalje zadržavati kao taoca, u cilju da primora Brčko distrikt Bosne i Hercegovine da nešto učini ili ne učini, kao izričiti ili prešutni uvjet za oslobađanje taoca,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je zbog kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka nastupila smrt otete osobe,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka učinitelj otetu osobu s nakanom lišio života,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Terorizam Članak 198

(1) Tko počini teroristički čin s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva ili prisiljavanja organa vlasti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da nešto učini ili ne učini, ili s ciljem ozbiljne

destabilizacije ili uništavanja osnovnih političkih, ustavnih, gospodarskih ili društvenih struktura ili vrijednosti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine,

kaznit će kaznom zatvora od najmanje tri godine.

(2) Ako je zbog kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka nastupila smrt jedne ili više osoba,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka učinitelj neku osobu s nakanom lišio života,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) *Teroristički čin*, u smislu ovog članka, podrazumijeva neku od sljedećih namjernih radnji, koja s obzirom na svoju narav ili kontekst može ozbiljno oštetiti državu ili međunarodnu organizaciju:

a) napad na život osobe koji može prouzrokovati njezinu smrt;

b) napad na fizički integritet osobe;

c) protupravno zatvaranje, držanje zatvorenom ili na drugi način oduzimanje ili ograničavanje slobode kretanja druge osobe, s ciljem da nju ili nekoga drugoga prisili da nešto učini, ne učini ili trpi (otmica), ili uzimanje talaca;

d) nanošenje velike štete objektima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili javnim objektima, transportnom sistemu, objektima infrastrukture uključujući informacijski sustav, javnom mjestu ili privatnoj imovini, za koju štetu je vjerojatno da će ugroziti ljudski život ili dovesti do znatne gospodarske štete;

e) otmica zrakoplova, broda ili drugog sredstva javnog prometa ili za prijevoz roba;

f) proizvodnja, posjedovanje, stjecanje, prijevoz, opskrba, uporaba ili osposobljavanje za uporaba oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili kemijskog oružja ili radioaktivnog materijala, kao i istraživanje i razvoj biološkog i kemijskog oružja ili radioaktivnog materijala;

g) ispuštanje opasnih materija ili izazivanje požara, eksplozija ili poplava s ciljem ugrožavanja ljudskih života;

h) ometanje ili zaustavljanje opskrbe vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursom s ciljem ugrožavanja ljudskih života;

i) prijetnja učinjenjem nekog djela iz točaka od a) do h) ovog stavka.

Financiranje terorističkih djelatnosti **Članak 199**

Tko bilo na koji način neposredno ili posredno, daje ili prikuplja sredstva s ciljem da se uporabe ili znajući da će se uporabiti u cjelini ili djelomično, za učinjenje:

- a) kaznenog djela iz članaka 197 (*Uzimanje talaca*) i 198 (*Terorizam*) ovog zakona;
- b) drugog kaznenog djela koje može prouzrokovati smrt ili težu tjelesnu ozljedu civilne osobe ili osobe koja aktivno ne sudjeluje u neprijateljstvima u oružanom sukobu, kad je svrha takvog djela, po njegovoj prirodi ili kontekstu, zastrašivanje stanovništva ili prisiljavanje organa vlasti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da nešto učini ili ne učini,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

XIX. GLAVA DEVETNAESTA

KAZNENA DJELA PROTIV SPOLNE SLOBODE I MORALA

Silovanje **Članak 200**

(1) Tko drugu osobu uporabom sile ili prijetnje da će neposredno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnos ili s njim izjednačenu solnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prilikom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnosa ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzrokovana smrt silovane osobe, ili je ona teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je teško narušeno zdravlje, ili je silovana ženska osoba ostala trudna,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Kaznom iz stavka 2 ovog članka kaznit će se tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka izvrši iz mržnje.

(5) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini prema maloljetniku,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(6) Tko kazneno djelo iz stavaka 2, 3 i 4 ovog članka učini prema maloljetniku,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(7) Ako su kaznenim djelom iz stavka 2 ovog članka prouzrokovane posljedice iz stavka 3 ovog članka,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Spolni odnos s nemoćnom osobom

Članak 201

(1) Tko izvrši spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju s drugom osobom, iskoristivši njezinu duševnu bolest, duševnu poremećenost, nedovoljnu duševnu razvijenost, neku drugu težu duševnu smetnju, ili kakvo drugo stanje te osobe zbog kojeg ona nije sposobna za otpor,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini prema osobi čije je stanje nesposobnosti za otpor sam izazvao ili je u tome sudjelovao,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prilikom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnosa, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 2 ovog članka počini na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnosa, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzrokovana smrt osobe s kojom je izvršen spolni odnos ili s njim izjednačena spolna radnja, ili je ona teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili ako je ženska osoba ostala trudna,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(6) Ako su kaznenim djelom iz stavaka 3 i 4 ovog članka prouzrokovane posljedice iz stavka 5 ovog članka,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Spolni odnos zlouporabom položaja

Članak 202

(1) Tko zlouporabom svoga položaja navede na spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju drugu osobu koja se zbog imovinskog, obiteljskog, društvenog, zdravstvenog ili drugog stanja ili teških prilika nalazi prema njemu u odnosu ovisnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Nastavnik, odgajatelj, roditelj, posvojitelj, skrbnik, očuh, maćeha ili druga osoba koja iskorištavajući svoj položaj ili odnos prema maloljetniku koji joj je povjeren radi učenja, odgoja, čuvanja ili njege izvrši s njim spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prisila na spolni odnos

Članak 203

Tko prisili na spolni odnos drugu osobu ozbiljnom prijetnjom da će za nju ili njoj blisku osobu otkriti nešto što bi teško škodilo njezinoj časti ili ugledu ili ozbiljnom prijetnjom nekim drugim teškim zlom,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Spolni odnos s djetetom

Članak 204

(1) Tko izvrši spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko izvrši nasilni spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom (članak 200, *Silovanje*, stavak 1) ili s nemoćnim djetetom (članak 200, *spolni odnos s nemoćnom osobom*, stavak 1),

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Tko izvrši spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom zlouporabom položaja (članak 202, *Spolni odnos zlouporabom položaja*, stavak 2),

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko kazneno djelo iz stavaka od 1 do 3 ovog članka počini na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prilikom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnosa ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavaka od 1 do 3 ovog članka prouzrokovana smrt djeteta, ili je dijete teško tjelesno ozlijeđeno, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili je žensko dijete ostalo trudno,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Bludne radnje

Članak 205

(1) Tko u slučajevima iz članka 200 (*Silovanje*), 201 (*Spolni odnos s nemoćnom osobom*), 202 (*Spolni odnos zlouporabom položaja*) i 203 (*Prisila na spolni odnos*) ovoga zakona, kad nije učinjen ni pokušaj tog kaznenog djela, počini samo bludnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko u slučaju iz članka 204 (*spolni odnos s djetetom*) ovoga zakona, kad nije počinjen ni pokušaj toga kaznenog djela, počini samo bludnu radnju, ili tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini prema djetetu ili maloljetniku,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnikom

Članak 206

Tko pred djetetom ili maloljetnikom čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote, ili tko navede dijete da pred njim ili drugom osobom vrši takve radnje,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Navođenje na prostituciju

Članak 207

(1) Tko radi ostvarenja koristi navodi, potiče ili namamljuje drugoga na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga, ili bilo na koji način sudjeluje u organiziranju ili vođenju pružanja seksualnih usluga,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko radi ostvarenja koristi silom ili prijetnjom uporabe sile ili nanošenja veće štete drugoga prisili ili obmanom navede na pružanje seksualnih usluga,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Kaznom iz stavka 2 ovog članka kaznit će se tko radi ostvarenja koristi, na način iz stavka 2 ovog članka, koristeći tešku situaciju proisteklu iz boravka neke osobe u stranoj zemlji, prisili ili navede tu osobu na pružanje seksualnih usluga.

(4) Tko kazneno djelo iz stavaka od 1 do 3 ovog članka učini prema djetetu ili maloljetniku,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Bez utjecaja je za počinjenje kaznenog djela iz ovog članka činjenica je li se osoba koja se navodi, potiče, namamljuje ili prisiljava već ranije bavila prostitucijom.

Iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije

Članak 208

(1) Tko dijete ili maloljetnika snimi radi izradbe fotografija, audio-vizualnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje ili rastura ili prikazuje takav materijal, ili te osobe navede na sudjelovanje u pornografskoj predstavi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka oduzet će se i uništiti.

Upoznavanje djeteta s pornografijom

Članak 209

(1) Tko djetetu proda, prikaže ili javnim izlaganjem ili na drugi način učini pristupačnim spise, slike, audio-vizualne i druge predmete pornografskog sadržaja ili mu prikaže pornografsku predstavu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Predmeti iz stavka 1 ovog članka oduzet će se.

Rodoskrvnuće

Članak 210

(1) Tko izvrši spolni odnos ili s njim izjednačenu spolnu radnju s krvnim rođakom u pravoj liniji ili s bratom ili sestrom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini s maloljetnikom,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko djelo iz stavka 1 ovog članka počini s djetetom,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

XX. GLAVA DVADESETA

KAZNENA DJELA PROTIV BRAKA, OBITELJI I MLADEŽI

Dvobračnost

Članak 211

(1) Tko sklopi novi brak iako se u braku već nalazi,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko sklopi brak s osobom za koju zna da se u braku već nalazi.

(3) Ako je raniji brak prestao ili je poništen, gonjenje se ne će poduzeti, a ako je poduzeto obustavit će se.

Omogućavanje sklapanja nedopuštenog braka

Članak 212

Ovlaštena osoba pred kojom se brak sklapa ili matičar koji obavljajući svoju službenu dužnost omogućiti sklapanje braka koji je po zakonu zabranjen, ništav ili se smatra nepostojećim,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Izvanbračna zajednica s mladim maloljetnikom

Članak 213

(1) Punoljetna osoba koja izvanbračno živi s maloljetnikom koji nije navršio šesnaest godina života, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se roditelj, posvojitelj ili skrbnik koji maloljetniku u životnoj dobi između četrnaest i šesnaest godina života omogući izvanbračni život s drugom osobom ili ga na to navede.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 2 ovog članka počini iz koristoljublja,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako se sklopi brak, kazneno gonjenje ne će se poduzeti, a ako je poduzeto obustavit će se.

Oduzimanje djeteta ili maloljetnika

Članak 214

(1) Tko dijete ili maloljetnika protupravno oduzme roditelju, posvojitelju, skrbniku ili osobi kojoj je povjeren, ili tko ga protupravno zadržava ili sprječava da bude s osobom koja ima to pravo ili tko onemogućava izvršenje izvršne odluke o brizi prema djetetu ili maloljetniku,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Učinitelj koji dragovoljno preda dijete ili maloljetnika,

može se osloboditi kazne.

Promjena obiteljskog stanja

Članak 215

Tko podmetanjem, zamjenom ili na drugi način promijeni obiteljsko stanje djeteta,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta ili maloljetnika

Članak 216

(1) Roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta ili maloljetnika,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja zlostavi dijete ili maloljetnika, prisili ga na rad koji ne odgovara njegovoj životnoj dobi, ili na pretjerani rad, ili na prosjačenje, ili ga iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njegov razvoj.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavaka 1 i 2 ovog članka dijete ili maloljetnik teško tjelesno ozlijeđen, ili mu je teško narušeno zdravlje, ili se zbog kaznenog djela iz stavka 1 ili 2 ovog članka dijete ili maloljetnik odao prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delinkvenciji,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Povreda obiteljskih obveza

Članak 217

(1) Tko grubim kršenjem svojih zakonskih obiteljskih obveza ostavi u teškom položaju člana obitelji koji nije u stanju da se sam o sebi brine,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzrokovana smrt člana obitelji koji je ostavljen u teškom položaju, ili je teško tjelesno ozlijeđen, ili mu je zdravlje teško narušeno,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Pri izricanju uvjetne osude sud može učinitelju odrediti obvezu urednog izvršavanja svoje obveze zbrinjavanja, odgoja i uzdržavanja.

Nasilje u obitelji

Članak 218

(1) Tko nasiljem, drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava mir, tjelesnu cjelovitost ili duševno zdravlje člana svoje obitelji,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini prema članu obitelji s kojime živi u zajedničkom kućanstvu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je pri učinjenju kaznenog djela iz stavaka 1 i 2 ovog članka upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavaka od 1 do 3 ovog članka član obitelji teško tjelesno ozlijeđen ili mu je zdravlje teško narušeno, ili ako je kazneno djelo iz stavaka 1 do 3 ovog članka počinjeno prema djetetu ili maloljetniku,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavaka od 1 do 4 ovog članka prouzrokovana smrt člana obitelji,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do petnaest godina.

(6) Tko usmrti člana obitelji kojeg je prethodno zlostavljao,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

**Izbjegavanje uzdržavanja
Članak 219**

(1) Tko izbjegava davanje uzdržavanja za osobu koju je na temelju izvršne sudske odluke ili izvršne nagodbe sklopljene pred drugim ovlaštenim organom dužan uzdržavati,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Pri izricanju uvjetne osude sud može učinitelju odrediti obvezu urednog plaćanja uzdržavanja te podmirenja dospjelih obveza.

(3) Ako je učinitelj kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka ispunio svoju obvezu do dovršetka glavne rasprave,

može se osloboditi kazne.

**Sprječavanje i neizvršavanje mjera za zaštitu maloljetnika
Članak 220**

(1) Tko sprječava izvršenje odgojnih i drugih mjera suda i ovlaštenih organa za zaštitu maloljetnika,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorna osoba na radu u organima ili ustanovama za zaštitu, odgoj ili radno osposobljavanje maloljetnika, koja u svome radu očito nesavjesno postupa, pa zbog toga bude teško ugroženo zdravlje ili razvitak maloljetnika,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

**XXI. GLAVA DVADESET I PRVA
KAZNENA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI**

**Prenošenje zarazne bolesti
Članak 221**

(1) Tko ne postupi po propisima ili naredbama kojima nadležno tijelo zdravstvene službe određuje preglede, dezinfekciju, odvajanje bolesnika ili drugu mjeru za suzbijanje ili sprječavanje zarazne bolesti kod ljudi, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko ne postupi po propisima ili naredbama iz stavka 1 ovog članka u pogledu suzbijanja ili sprječavanja zaraznih bolesti kod životinja, pa zbog toga dođe do opasnosti prenošenja zarazne bolesti na ljude.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka počini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

**Nepostupanje po zdravstvenim propisima za vrijeme epidemije
Članak 222**

Tko za vrijeme epidemije kakve zarazne bolesti ne postupi po naredbama ili odlukama donesenima na temelju propisa ovlaštenog tijela kojima se određuju mjere za suzbijanje ili sprječavanje epidemije,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Prenošenje spolne bolesti Članak 223

Tko znajući da je zaražen spolnom bolešću, spolnim odnošajem ili s njim izjednačenom spolnom radnjom ili na drugi način drugoga spolno zarazi, ako time nije počinjeno kazneno djelo teške tjelesne ozljede,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Zapošljavanje osoba oboljelih od zarazne bolesti Članak 224

(1) Tko u bolnici, rodilištu, javnom domu, školi, trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi, obrtu ili kod samostalnog gospodarstvenika, u djelatnosti u kojoj se rukuje prehrambenim proizvodima ili koja obavlja higijenske usluge ili u sličnoj djelatnosti, suprotno zdravstvenim propisima, zaposli ili drži zaposlenom osobu koja boluje od zarazne bolesti, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Nesavjesno liječenje Članak 225

(1) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji obavljajući svoju djelatnost primijeni očito neprikladno sredstvo ili očito neprikladan način liječenja ili ne primijeni odgovarajuće higijenske mjere, pa time prouzroči pogoršanje zdravstvenog stanja neke osobe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se drugi zdravstveni radnik koji pri pružanju medicinske pomoći ili njege postupi nesavjesno i time prouzroči pogoršanje zdravstvenog stanja neke osobe.

(3) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Kaznom iz stavka 3 ovog članka kaznit će se drugi zdravstveni radnik koji kazneno djelo iz stavka 2 ovog članka počini iz nehaja.

Nepružanje medicinske pomoći Članak 226

Doktor medicine, doktor stomatologije ili drugi zdravstveni radnik koji ne pruži neodgodivu medicinsku pomoć osobi kojoj je takva pomoć potrebna, iako je svjestan ili je mogao i morao biti svjestan da zbog toga može nastupiti teško narušenje zdravlja ili smrt te osobe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Nadriliječništvo
Članak 227

Tko se, nemajući propisanu stručnu spremu, neovlašteno bavi liječenjem ili drugom zdravstvenom djelatnošću,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine i novčanom kaznom.

Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih živežnih namirnica
Članak 228

(1) Tko proizvodi radi prodaje ili prodaje ili nudi na prodaju ili na drugi način stavlja u promet živežne namirnice, jelo, piće ili druge proizvode škodljive za zdravlje ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Škodljive namirnice i predmeti oduzet će se.

Nesavjesni pregled mesa za prehranu
Članak 229

(1) Veterinar ili drugi ovlašteni veterinarski djelatnik koji pri pregledu stoke za klanje ili mesa namijenjenog prehrani ljudi postupi nesavjesno ili suprotno propisima ne obavi pregled stoke ili mesa, pa time omogući stavljanje u promet mesa škodljivoga za zdravlje ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Veterinar ili drugi ovlašteni veterinarski djelatnik koji kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Zagađivanje vode za piće i živežnih namirnica
Članak 230

(1) Tko škodljivom ili kakvom drugom tvari zagađi vodu koja ljudima služi za piće ili živežne namirnice, pa time prouzroči opasnost za život ili zdravlje ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Služenje alkoholnih pića mladim maloljetnicima

Članak 231

Tko u ugostiteljskom objektu ili drugom objektu u kojem se prodaju alkoholna pića posluži maloljetnika koji nije navršio šesnaest godina života žestokim alkoholnim pićem ili ga posluži drugim alkoholnim pićem u količinama koje mogu izazvati pijanstvo maloljetnika,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga

Članak 232

(1) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi ili posreduje u prodaji ili kupovini ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet supstance ili pripravke propisom proglašene opojnim drogama,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko organizira grupu ljudi u cilju počinjenja kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka, ili tko postane pripadnikom takve organizirane grupe ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, posreduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili supstance za koje zna da su namijenjene proizvodnji opojnih droga,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzet će se.

Omogućavanje uživanja opojnih droga

Članak 233

(1) Tko navodi drugoga na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili druga osoba ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način drugome omogućuje uživanje opojne droge,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini prema djetetu, maloljetniku ili prema više osoba, ili ako su prouzročene osobito teške posljedice,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Opojne droge oduzet će se.

Teška kaznena djela protiv zdravlja ljudi

Članak 234

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 221 (*Prenošenje zarazne bolesti*) stavaka 1 i 2, članka 224 (*Zapošljavanje osoba oboljelih od zarazne bolesti*) stavka 1, članka 225 (*Nesavjesno liječenje*) stavaka

1 i 2, članka 227 (*Nadriliječništvo*), 228 (*Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih živežnih namirnica*) stavka 1, članka 229 (*Nesavjesni pregled mesa za prehranu*) stavka 1 i članka 230 (*Zagađivanje vode za piće i živežnih namirnica*) stavka 1 ovoga zakona, prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 1 ovog članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 221 stavka 3, članka 224 stavka 2, članka 225 stavka 3, članka 228 stavka 2, članka 229 stavka 2 i članka 230 stavka 2 ovog zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 3 ovog članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

XXII. GLAVA DVADESET I DRUGA

KAZNENA DJELA PROTIV GOSPODARSTVA, POSLOVANJA I SIGURNOSTI PLATNOG PROMETA

Povreda ravnopravnosti u obavljanju gospodarske djelatnosti

Članak 235

(1) Tko zlouporabom svojeg službenog ili utjecajnog položaja ili ovlasti ograniči slobodno kretanje ljudi, roba i kapitala na području Brčko distrikta, uskrati ili ograniči pravo trgovačkog društva ili druge pravne ili fizičke osobe da se na području Brčko distrikta bavi prometom robe i usluga, ili tko stavi trgovačko društvo ili drugu pravnu ili fizičku osobu u neravnopravan položaj prema drugim osobama glede uvjeta za rad ili za obavljanje prometa robe i usluga ili ograniči slobodnu razmjenu robe i usluga na području Brčko distrikta,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu koja zlouporabom svojeg službenog položaja ili ovlasti ograniči slobodno kretanje ljudi, robe i kapitala između Brčko distrikta i entiteta, uskrati ili ograniči pravo trgovačkog društva ili druge pravne ili fizičke osobe da se na području Brčko distrikta ili entiteta bavi prometom robe i usluga; ili stavi trgovačko društvo ili drugu pravnu ili fizičku osobu u neravnopravan položaj prema drugim osobama glede uvjeta rada ili uvjeta obavljanja prometa robe i usluga, ili ograniči slobodnu razmjenu robe i usluga između Brčko distrikta i entiteta,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Nesavjesno gospodarsko poslovanje

Članak 236

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja kršenjem zakona ili drugog propisa u Brčko distriktu očito nesavjesno posluje, pa time prouzroči znatnu imovinsku štetu toj pravnoj osobi,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročena prisilna likvidacija ili stečaj pravne osobe,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora **od šest mjeseci do pet godina**.

Prouzročenje stečaja

Članak 237

(1) Tko znajući za svoju prezaduženost ili nesposobnost za plaćanje, obustavljajući naplaćivanje svojih tražbina s ciljem da smanji buduću stečajnu masu, prekomjerno troši, otuđuje imovinu u bescejenje, preuzme nerazmjernu obvezu, lakomisleno koristi ili daje zajmove, sklopi posao s osobom nesposobnom za plaćanje, propusti pravodobno naplatiti svoje tražbine ili na drugi način koji je u očitoj suprotnosti s urednim gospodarenjem umanjiti svoju imovinu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko kao odgovorna osoba u pravnoj osobi učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka učini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Lažni stečaj

Članak 238

(1) Tko u cilju izbjegavanja plaćanja svojih obveza, prividnim ili stvarnim umanjnjem svoje imovine prouzroči stečaj tako što:

- a) cijelu ili dio imovine prividno ili ispod tržišne vrijednosti proda, prikrije, besplatno ustupi ili uništi;
- b) zaključi fiktivne ugovore o dugu ili prizna nepostojeće tražbine;
- c) prikrije, uništi, preinači ili tako vodi poslovne knjige, isprave ili spise koje je po zakonu ili drugom propisu obvezan voditi, da se iz njih ne može utvrditi stvarno imovinsko stanje, ili to stanje sačinjavanjem lažnih isprava ili na drugi način prikaže takvim da se po toj osnovi može otvoriti stečaj,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročene teške posljedice vjerovniku,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zlouporaba u stečajnom postupku

Članak 239

(1) Tko u stečajnom postupku prijavi lažnu tražbinu ili tražbinu u lažnom isplatnom redu da bi time ostvario pravo koje mu ne pripada,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se vjerovnik, član odbora vjerovnika ili stečajni upravitelj koji za sebe ili drugog primi imovinsku korist ili obećanje imovinske koristi da bi se donijela ili da se ne bi donijela određena odluka, ili da bi se na drugi način oštetio barem jedan vjerovnik u stečajnom postupku.

(3) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će tko vjerovniku, članu odbora vjerovnika ili stečajnom upravitelju da ili obeća imovinsku korist radi počinjenja kaznenog djela iz stavka 2 ovog članka.

Oštećenje vjerovnika Članak 240

(1) Tko, znajući da je postao nesposoban za plaćanje, isplatom duga ili na drugi način stavi kojeg vjerovnika u povoljniji položaj i time ošteti najmanje jednog od svojih vjerovnika,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja, znajući da je pravna osoba postala nesposobna za plaćanje, u cilju izigravanja ili oštećivanja vjerovnika prizna neistinitu tražbinu, sastavi lažni ugovor ili drugom prijevarnom radnjom ošteti vjerovnika pravne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavaka 1 i 2 ovog članka prouzročena šteta koja prelazi 500.000 KM, ili postupak sanacije ili stečaja prema oštećeniku,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju Članak 241

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za tu pravnu osobu:

- a) stvara ili drži nedopuštene fondove u zemlji ili izvan nje;
- b) sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilancama, procjenama ili inventurom ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikriivanjem činjenica, neistinito prikazuje stanje i kretanje sredstava i ishoda poslovanja, pa time dovede u zabludu upravu pravne osobe pri donošenju odluka o poslovima upravljanja;
- c) uskrati plaćanje poreznih i drugih fiskalnih obveza utvrđenih zakonom;
- d) sredstva kojima raspolaže koristi suprotno njihovoj namjeni;
- e) na drugi način grubo povrijedi ovlasti raspolaganja, uporabe ili upravljanja imovinom pravne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 200.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Zlouporaba u postupku privatizacije

Članak 242

(1) Tko u postupku privatizacije, s ciljem da sebi ili drugoj osobi pribavi kakvu korist, drugome nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugoga, smanji kupoprodajnu cijenu ili omogući kupnju znatno ispod cijene pravne osobe u privatizaciji, dajući netočne podatke ili skrivajući podatke o imovini, prihodima, teretima, rashodima i drugim pravima ili činjenicama od utjecaja na utvrđivanje stvarne cijene,

kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist ili prouzročena šteta koja prelazi 300.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist ili prouzročena šteta koja prelazi 800.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(4) Službena ili odgovorna osoba koja, znajući za radnje iz stavka 1 ovog članka, iskorištavanjem svojeg službenog položaja ili ovlasti, prekoračenjem granica svoje službene ovlasti ili propuštanjem svoje službene dužnosti, učini ili propusti učiniti službenu radnju u postupku privatizacije,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Izrada lažne bilance

Članak 243

Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu korist ili da drugome nanese kakvu štetu, u pravnoj osobi izradi lažnu bilancu kojom se utvrđuje dobit ili gubitak te pravne osobe ili kojom se utvrđuje udio svakoga člana pravne osobe u dobiti ili gubitku,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Zlouporaba procjene

Članak 244

(1) Ovlašteni procjenitelj koji prilikom procjene imovine pravne osobe zlouporabi svoju ovlast, pa time sebi ili drugome pribavi kakvu korist ili drugome nanese kakvu štetu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist ili prouzročena šteta koja prelazi 10.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist ili prouzročena šteta koja prelazi 50.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Prijevarena u gospodarskom poslovanju

Članak 245

(1) Tko kao zastupnik ili predstavnik pravne osobe, s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi toj ili drugoj pravnoj osobi, uporabom nenaplativih akceptnih naloga, čekova za koje zna da nemaju pokriće ili na drugi način, dovede nekoga u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine što učini ili ne učini,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist ili je prouzročena šteta koja prelazi 10.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist ili je prouzročena šteta koja prelazi 50.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Sklapanje štetnog ugovora

Članak 246

(1) Tko kao zastupnik ili predstavnik pravne osobe u njezinoj gospodarskoj djelatnosti sklopi ugovor za koji zna da je za tu pravnu osobu štetan, ili sklopi ugovor suprotno ovlasti i time prouzroči štetu pravnoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je učinitelj kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka za to primio protupravnu korist ili obećanje koristi ili ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročena šteta koja prelazi 200.000 KM,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Stvaranje monopolističkog položaja na tržištu

Članak 247

Tko u pravnoj osobi sklopi sporazum kojim se druga pravna ili fizička osoba ograničuje u slobodnom prometu robe ili usluga na određenom području ili s određenim pravnim ili fizičkim osobama, ili sklopi sporazum kojim se na drugi način stvara monopolistički položaj određenih pravnih ili fizičkih osoba na tržištu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Odavanje i neovlašteno pribavljanje poslovne tajne

Članak 248

(1) Tko neovlašteno drugome priopći, preda ili na drugi način učini pristupačnom poslovnu tajnu ili tko poslovnu tajnu pribavlja s ciljem da je preda nepozvanoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka s ciljem odnošenja poslovne tajne izvan zemlje, ili ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Odavanje i uporaba burzovnih tajnih podataka **Članak 249**

(1) Tko poslovne podatke burze koji nisu pristupačni svim sudionicima burze priopći nepozvanoj osobi, ili tko dođe do takvih podataka, pa njihovim uporabom na burzi ostvari protupravnu imovinsku korist,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Krivotvorenje vrijednosnih papira **Članak 250**

(1) Tko izradi lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj kao prave, ili tko preinači takve prave vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj, ili tko pribavlja lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj kao prave,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko lažni vrijednosni papir koji je primio kao pravi, znajući ili saznajući da je lažno načinjen ili preinačen, stavi u opticaj,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Lažni vrijednosni papiri oduzet će se.

Krivotvorenje kreditnih i ostalih kartica bezgotovinskog plaćanja **Članak 251**

(1) Tko s ciljem da je uporabi kao pravu izradi lažnu kreditnu karticu ili drugu karticu bezgotovinskog plaćanja, ili tko preinači takvu pravu karticu, ili tko takvu lažnu karticu uporabi kao pravu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinsku korist koja prelazi 10.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinsku korist koja prelazi 50.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(5) Lažne kreditne kartice i kartice za bezgotovinsko plaćanje oduzet će se.

Krivotvorenje znakova za vrijednost

Članak 252

(1) Tko izradi lažne biljege, poštanske marke ili druge znakove za vrijednost izdane temeljem propisa, ili tko preinači koji od takvih pravih znakova za vrijednost s ciljem da ih uporabi kao prave ili da ih drugome da na uporabu, ili tko takve lažne znakove za vrijednost uporabi kao prave ili ih s tim ciljem pribavi,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako su znakovi za vrijednost iz stavka 1 ovog članka veće vrijednosti,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko odstranjenjem žiga kojim se znakovi iz stavka 1 ovog članka poništavaju ili kojim drugim načinom u svrhu ponovne uporabe ide za tim da takvim znakovima da izgled kao da nisu uporabljeni, ili tko takve uporabljene znakove za vrijednost uporabi ili proda kao da vrijede,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Lažni znakovi za vrijednost oduzet će se.

Krivotvorenje znakova za obilježavanje robe, mjera i utega

Članak 253

(1) Tko s ciljem da ih uporabi kao prave izradi lažne pečate, žigove, marke ili druge znakove za obilježavanje tuzemne ili strane robe kojima se žigoše zlato, srebro, stoka, drvo ili neka druga roba, ili tko s istim ciljem takve prave znakove preinači, ili tko takve lažne znakove uporabi kao prave,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko krivotvori mjere ili utege.

(3) Lažni znakovi, mjere i utezi oduzet će se.

Izrada, nabava, posjed, prodaja i davanje na uporabu sredstava za krivotvorenje

Članak 254

(1) Tko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na uporabu sredstva za izradu lažnog novca, lažnih kreditnih ili ostalih kartica bezgotovinskog plaćanja ili lažnih vrijednosnih papira,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na uporabu sredstva za izradu lažnih znakova za vrijednost izdanih temeljem propisa ili lažnih znakova za obilježavanje robe te lažnih mjera i utega,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Sredstva iz stavaka 1 i 2 ovog članka oduzet će se.

Krivotvorenje ili uništenje poslovnih ili trgovačkih knjiga ili isprava **Članak 255**

(1) Tko u poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spise koje je dužan voditi temeljem zakona ili drugog propisa, unese neistinite podatke ili ne unese neki važan podatak, ili svojim potpisom ili pečatom ovjeri poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis s neistinitim sadržajem, ili svojim potpisom ili pečatom omogući izradbu poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spisa s neistinitim sadržajem,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko neistinitu poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis uporabi kao da su istiniti, ili tko uništi, ošteti, prikrije ili na drugi način učini neupotrebljivom poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis.

Povreda izumiteljskog prava **Članak 256**

Tko u poslovanju neovlašteno uporabi tuđi prijavljeni ili propisima zaštićeni izum,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Neovlaštena uporaba tuđeg modela i uzorka **Članak 257**

Tko na svojem proizvodu u prometu neovlašteno uporabi tuđi prijavljeni ili modelom ili uzorkom zaštićeni vanjski oblik, sliku ili crtež, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Tko neovlašteno objavi predmet prijave tuđega modela ili uzorka, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do pet godina.

Neovlaštena uporaba tuđe tvrtke **Članak 258**

Tko se u cilju obmane kupca ili korisnika usluga posluži tuđom tvrtkom, žigom, zaštitnim znakom ili posebnom oznakom robe ili unese pojedina obilježja tuđe oznake u svoju tvrtku, žig, zaštitni znak ili posebnu oznaku robe,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Obmana kupaca **Članak 259**

(1) Tko s ciljem obmane kupaca stavi u promet proizvode s oznakom u koju su uneseni podatci koji ne odgovaraju sadržaju, vrsti, podrijetlu ili kakvoći proizvoda, ili stavi u promet proizvode koji po

svojoj težini ili kakvoći ne odgovaraju onome što se redovito pretpostavlja kod takvih proizvoda, ili stavi u promet proizvode bez oznake o sadržaju, vrsti, podrijetlu ili kakvoći proizvoda kad je takva oznaka propisana,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Tko s ciljem obmane kupaca lažno objavi sniženje cijene proizvoda, rasprodaju robe po sniženim cijenama ili na drugi način lažnom reklamom obmanjuje kupce glede cijene proizvoda koje prodaje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nedopuštena trgovina zlatnim novcem i zlatom

Članak 260

(1) Tko se suprotno propisima bavi trgovinom zlatnim novcem ili zlatom u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je učinitelj djela iz stavka 1 ovog članka organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Zlatni novac ili zlato koje je bilo predmetom nedopuštene trgovine oduzet će se.

Nedopuštena trgovina

Članak 261

(1) Tko, nemajući ovlasti za trgovinu, nabavi robu ili druge predmete opće potrošnje u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM u cilju prodaje, ili tko se neovlašteno u većem opsegu bavi trgovinom ili posredovanjem u trgovini ili zastupanjem u prometu roba i usluga,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je učinitelj djela iz stavka 1 ovog članka organizirao mrežu preprodavača ili posrednika, ili je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 30.000 KM, ili se radi o robi ili predmetima čiji je promet zabranjen ili ograničen propisima,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Roba i predmeti nedopuštene trgovine oduzet će se.

Obmana pri dobivanju kredita ili drugih pogodnosti

Članak 262

(1) Tko s ciljem da za sebe ili drugoga pribavi kredit, ulagačka sredstva, subvencije ili kakvu drugu pogodnost, davatelju kredita ili osobi mjerodavnoj za odobravanje pogodnosti da neistinite ili nepotpune podatke o imovinskom stanju ili druge podatke značajne za dobivanje kredita ili druge pogodnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljen kredit ili druge pogodnosti iz stavka 1 ovog članka u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljen kredit ili druge pogodnosti iz stavka 1 ovog članka u vrijednosti koja prelazi 50.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Tko dobiveni kredit, ulagačka sredstva, subvenciju ili kakvu drugu pogodnost iskoristi u drugu svrhu od one za koju su mu ta sredstva odobrena,

kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do dvije godine.

Nedopušteno bavljenje bankarskom djelatnošću

Članak 263

(1) Tko se bez odobrenja ili suprotno uvjetima pod kojima je odobrenje dano bavi bankarskom djelatnošću,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 200.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Nedopuštena proizvodnja

Članak 264

(1) Tko proizvede ili preradi robu čija je proizvodnja ili prerada zabranjena, ako takvim djelom nije počinjeno drugo kazneno djelo s propisanom težom kaznom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Roba iz stavka 1 ovog članka i sredstva za njezinu proizvodnju ili preradbu oduzet će se.

Pranje novca

Članak 265

(1) Tko novac ili imovinu za koju zna da su pribavljeni činjenjem kaznenog djela primi, zamjeni, drži, njome raspolaže, uporabi u gospodarskom ili drugom poslovanju ili na drugi način prikrije ili pokuša prikriti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je novac ili imovinska korist iz stavka 1 ovog članka velike vrijednosti,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je pri izvršenju kaznenog djela iz stavaka 1 i 2 ovog članka učinitelj postupio iz nehaja u odnosu na okolnost da su novac ili imovinska korist pribavljeni kaznenim djelom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Novac i imovinska korist iz stavaka od 1 do 3 ovog članka oduzet će se.

Zloupotaba čeka i kartice Članak 266

(1) Tko zloupotabom čeka, kreditne ili druge kartice bezgotovinskog plaćanja na čiju uporabu ima pravo, banku ili drugu pravnu osobu obveže na isplatu iznosa za koji zna da nema pokrića, a koji je ugovorom o uporabi čekova ili kartice izričito zabranjen,

kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavaka 1 i 2 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

XXIII. GLAVA DVADESET I TREĆA KAZNENA DJELA IZ OBLASTI POREZA

Porezna utaja Članak 267

(1) Tko za sebe ili drugoga izbjegne plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom u Brčko distriktu ili doprinosa socijalnog osiguranja propisanih u Brčko distriktu, ne dajući zahtijevane podatke ili dajući lažne podatke o svojem stečenom oporezivom prihodu ili o drugim činjenicama koje su od utjecaja na utvrđivanje iznosa takvih obveza, a iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 10.000 KM,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka, a iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 50.000 KM,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko učini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka, a iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 200.000 KM,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Neplaćanje poreza Članak 267a

(1) Tko prijenosom ili otuđenjem imovine, gašenjem gospodarskog subjekta ili na drugi način onemogućí naplatu prijavljenog poreza propisanog poreznim zakonodavstvom Brčko distrikta, a iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 50.000 KM, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko izvrši djelo iz stavka 1 ovog članka, a iznos poreza čije se plaćanje izbjegava prelazi 100.0000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko izvrši djelo iz stavka 1 ovog članka, a iznos poreza čije se plaćanje izbjegava prelazi 200.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Ako počinitelj plati obveze iz stavaka 1, 2 i 3 ovog članka, može se osloboditi kazne.

Lažna porezna isprava Članak 268

(1) Tko izda lažnu ispravu čije se podnošenje zahtjeva po poreznom zakonodavstvu u Brčko distriktu, ili tko ne izda ispravu čije se izdavanje po poreznom zakonodavstvu u Brčko distriktu zahtjeva,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini u odnosu na veći broj isprava, ili ako je ugrožena naplata većeg iznosa javnog prihoda,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Nepravilno izdvajanje sredstava pravnih osoba Članak 269

Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je po poreznom zakonodavstvu u Brčko distriktu osobno odgovorna za porezne obveze pravne osobe, a koja je odobrila izdvajanje sredstava pravne osobe u druge svrhe, a ne za plaćanje porezne obveze pravne osobe, pa je time prouzročena nesposobnost pravne osobe za pravodobno podmirenje porezne obveze,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Podnošenje lažne porezne prijave Članak 270

Tko dostavi poreznom tijelu lažnu prijavu ili drugi lažni podatak čije se podnošenje po poreznom zakonodavstvu u Brčko distriktu zahtjeva,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Sprječavanje poreznog službenika u obavljanju službene radnje

Članak 271

(1) Tko silom ili prijetnjom uporabe sile sprječava ili nastoji spriječiti poreznog službenika u obavljanju njegove službene dužnosti, ili tko ga na isti način prisili ili nastoji prisiliti da službenu dužnost ne obavi,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka učinitelj poreznog službenika uvrijedi ili zlostavi, ili ga lako tjelesno ozlijedi, ili prijeti uporabom oružja,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Učinitelj kaznenog djela iz stavaka 1 i 2 ovog članka koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem poreznog službenika,

može se osloboditi kazne.

Napad na poreznog službenika u obavljanju službene dužnosti

Članak 272

(1) Tko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti poreznog službenika ili osobu koja poreznome službeniku pomaže u otkrivanju i istrazi povrede poreznih propisa u Brčko distriktu,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako pri učinjenju kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka učinitelj poreznog službenika ili osobu koja poreznome službeniku pomaže lako tjelesno ozlijedi, ili prijeti uporabom oružja,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka učinitelj poreznog službenika ili osobu koja poreznome službeniku pomaže teško tjelesno ozlijedio,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Učinitelj kaznenog djela iz stavaka 1 do 3 ovog članka koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem poreznog službenika ili osobe koja poreznome službeniku pomaže,

može se osloboditi kazne.

(5) Kaznena djela iz stavaka 1 do 3 ovog članka odnose se i na službene osobe u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine koje obavljaju poslove otkrivanja i istrage povrede poreznih propisa.

XXIV. GLAVA DVADESET I ČETVRTA KAZNENA DJELA PROTIV RADNIH ODNOSA

Povreda ravnopravnosti u zapošljavanju Članak 273

Tko uskrati ili ograniči pravo građanima na slobodno zapošljavanje na području Brčko distrikta pod jednakim uvjetima koji vrijede u mjestu zapošljavanja,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Povreda prava iz radnog odnosa Članak 274

Tko kršenjem propisa ili općeg akta ili kolektivnog ugovora o zasnivanju ili prestanku radnog odnosa, o plaći ili drugim primanjima, o radnom vremenu, o odmoru ili dopustu, zaštiti žena, mladeži i invalida ili o zabrani prekovremenog ili noćnog rada, uskrati ili ograniči zaposleniku pravo koje mu pripada,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava za vrijeme privremene nezaposlenosti Članak 275

Tko kršenjem propisa ili općeg akta o pravima građana za vrijeme privremene nezaposlenosti drugome uskrati pravo koje mu po tome propisu ili općem aktu pripada,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava iz socijalnog osiguranja Članak 276

Tko kršenjem propisa ili općeg akta o socijalnom osiguranju uskrati ili ograniči nekoj osobi pravo iz socijalnog osiguranja koje joj pripada,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Zlouporaba prava iz socijalnog osiguranja Članak 277

Tko lažnim prikazivanjem da je bolestan ili prouzročenjem bolesti ili nesposobnosti za rad postigne da mu se iz socijalnog osiguranja prizna pravo koje mu inače po propisu ili općem aktu ne bi pripalo,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neizvršenje odluke o vraćanju na rad Članak 278

Službena ili odgovorna osoba u pravnoj osobi ili samostalni gospodarstvenik koji ne postupi po pravomoćnoj odluci kojom je odlučeno o vraćanju radnika na rad,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Nepoduzimanje mjera zaštite pri radu

Članak 279

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi ili samostalni gospodarstvenik koji kršenjem zakona ili drugog propisa ili općeg akta o mjerama zaštite pri radu, ne provede propisane mjere zaštite pri radu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Pri izricanju uvjetne osude sud može učinitelju odrediti obvezu da u određenom roku postupi po propisima o mjerama zaštite pri radu.

XXV. GLAVA DVADESET I PETA

KAZNENA DJELA PROTIV IMOVINE

Krađa

Članak 280

(1) Tko tuđu pokretninu oduzme drugome s ciljem da njezinim prisvajanjem pribavi sebi ili drugome protupravnu imovinsku korist,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je ukradena stvar male vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Učinitelj kaznenog djela iz stavaka 1 i 2 ovog članka koji ukradenu stvar vrati oštećeniku prije nego sazna da je otkriven,

može se osloboditi kazne.

Teška krađa

Članak 281

(1) Kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina kaznit će se tko krađu (članak 280, *Krađa*, stavak 1) počini:

- 1) obijanjem, provaljivanjem ili drugim svladavanjem većih prepreka da dođe do stvari iz zatvorenih zgrada, soba, blagajna, ormara ili drugih zatvorenih prostorija ili prostora;
- 2) na osobito opasan ili osobito drzak način;
- 3) iskorištavanjem stanja nastalog požarom, poplavom, potresom ili drugom nesrećom;
- 4) iskorištavanjem bespomoćnosti ili drugog osobito teškog stanja druge osobe.

(5) iz mržnje.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se učinitelj kaznenog djela krađe (članak 280, stavak 1):

- 1) ako je ukradena stvar velike vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti;

- 2) ako ukradena stvar služi u vjerske svrhe ili je stvar ukradena iz vjerske ili druge zgrade ili prostorije koja služi za vjerske obrede;
- 3) ako je ukradeno kulturno dobro ili stvar od osobitog znanstvenog, umjetničkog, povijesnog ili tehničkog značenja ili se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost.

(3) Novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine kaznit će se tko učini krađu (članak 280, stavak 2) na način i pod okolnostima iz stavka 1 ili stavka 2, točke 2 i 3 ovog članka.

(4) Kaznom zatvora od jedne do osam godina kaznit će se tko krađu (članak 280 stavak 1) počini u sastavu grupe ljudi, ili ako je sa sobom imao kakvo oružje ili opasno oruđe radi počinjenja djela.

Razbojnička krađa

Članak 282

(1) Tko je zatečen pri učinjenju kaznenog djela krađe, pa s ciljem da ukradenu stvar zadrži, uporabi silu protiv neke osobe ili prijetnju da će izravno napasti na njezin život ili tijelo,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka neka osoba s namjerom teško tjelesno ozlijeđena, ili ako je izvršeno iz mržnje, ili je to kazneno djelo izvršeno u sastavu grupe ljudi, ili ako je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, izvršitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka neka osoba s namjerom usmrćena, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Razbojništvo

Članak 283

(1) Tko uporabom sile protiv neke osobe ili prijetnjom da će izravno napasti na njezin život ili tijelo oduzme tuđu pokretninu s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugome protupravnu imovinsku korist ili da je protupravno prisvoji,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka neka osoba s namjerom teško tjelesno ozlijeđena, ili ako je učinjeno iz mržnje, ili ako je to kazneno djelo izvršeno u sastavu grupe ljudi, ili ako je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka neka osoba s namjerom usmrćena, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Utaja

Članak 284

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi imovinsku korist protupravno zadrži tuđu pokretninu koja mu je povjerena,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Skrbnik koji počini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je utajena stvar od posebnog kulturnog, povijesnog, znanstvenog ili tehničkog značenja, ili ako je utajena stvar velike vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je utajena stvar male vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(5) Kaznom iz stavka 4 ovog članka kaznit će se tko tuđu pokretninu koju je našao ili do koje je slučajno došao protupravno zadrži s ciljem da sebi ili drugome pribavi imovinsku korist.

(6) Učinitelj kaznenog djela iz stavaka 1, 4 i 5 ovog članka koji utajenu stvar vrati oštećenome prije nego sazna da je otkriven,

može se osloboditi kazne.

Oduzimanje tuđe pokretnine

Članak 285

(1) Tko bez cilja pribavljanja imovinske koristi protupravno oduzme ili zadrži tuđu pokretninu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako se kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka odnosi na motorno vozilo, pokušaj će se kazniti.

(3) Učinitelj kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka koji oduzetu stvar, koja nije motorno vozilo, vrati oštećenome prije nego sazna da je otkriven,

može se osloboditi kazne.

Protupravno zauzimanje nekretnine od općeg značenja

Članak 286

(1) Tko protupravno zauzme nekretninu koja je građevinsko zemljište ili njegov dio,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako se kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka odnosi na nekretninu koja je proglašena javnim dobrom, spomenikom kulture, prirodnom rijetkosti ili drugim prirodnim bogatstvom ili je dio zaštićene šume ili druge šume s posebnom namjenom, nacionalnog parka ili drugog posebno zaštićenog područja prirode ili zemljišta posebne namjene,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Oštećenje tuđe stvari

Članak 287

(1) Tko ošteti, uništi ili učini neupotrebljivom tuđu stvar,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko ošteti, izobličiti, uništi ili učini neuporabljivom tuđu stvar koja služi za vjerske svrhe, kulturno dobro koje se nalazi na javnom mjestu, posebno zaštićeni objekt prirode, umjetnički predmet, stvar od znanstvenog ili tehničkog značenja, stvar koja se nalazi u javnoj zbirici ili je izložena za javnost ili stvar koja služi za javne potrebe ili koja uljepšava trgove, ulice ili parkove,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka izvrši iz mržnje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prijevaram

Članak 288

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist dovede koga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine što učini ili ne učini,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako šteta prelazi 30.000 KM, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je šteta male vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini samo s ciljem da drugoga ošteti, a bez cilja da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Iznuda

Članak 289

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili drugoga da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je pri učinjenju kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, ili je pribavljena znatna imovinska korist ili je kazneno djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili zločinačke organizacije,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Ucjena Članak 290

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist zaprijeti drugome da će protiv njega ili njemu bliske osobe otkriti nešto što bi njihovoj časti ili ugledu škodilo i time ga prisili da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena znatna imovinska korist, ili je kazneno djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili zločinačke organizacije,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zloupotreba povjerenja Članak 291

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist, zastupajući interese neke osobe ili brinući se o njezinoj imovini ne ispuni svoju na zakonu utemeljenu dužnost ili zloupotrijebi zakonom ili ugovorom dane mu ovlasti, pa ošteti osobu čije interese zastupa ili o čijoj se imovini brine,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Skrbnik ili odvjetnik koji počini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Učinitelj kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka koji prouzročenu štetu naknadi oštećenome prije nego sazna da je otkriven,

može se osloboditi kazne.

Lihvarstvo Članak 292

(1) Tko iskorišćujući nuždu, teške imovinske ili stambene prilike, nedovoljno iskustvo, lakomislenost ili smanjenu sposobnost rasuđivanja druge osobe, primi od nje ili s njom ugovori za sebe ili drugoga imovinsku korist koja je u očitom nerazmjeru s onim što je on dao, učinio ili se obvezao dati ili učiniti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročene teške posljedice oštećeniku,

učinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stavka 2 ovog članka kaznit će se tko se bavi davanjem zajmova uz ugovaranje nerazmjerne imovinske koristi.

Prijevarena vjerovnika

Članak 293

(1) Tko s ciljem da osujeti ostvarenje prava na stvari, otuđi, uništi ili oduzme svoju stvar na kojoj drugi ima založno pravo ili pravo uživanja i time ga ošteti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko uništi, prividno proda ili učini neupotrebljivom svoju cjelokupnu imovinu ili neki njezin sastavni dio ili prizna neistinitu tražbinu, sklopi lažni ugovor ili nekom drugom prijevarnom radnjom prividno ili stvarno pogorša svoje imovinsko stanje i time umanjí mogućnost ili spriječi namirenje najmanje jednog od svojih vjerovnika.

Prikrivanje

Članak 294

(1) Tko stvar za koju zna da je pribavljena kaznenim djelom ili ono što je za nju dobiveno prodajom ili zamjenom, kupi, primi u zalog ili na drugi način pribavi, prikrije ili proda,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini ne znajući da je stvar pribavljena kaznenim djelom, iako je to po okolnostima slučajja mogao znati,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Palež

Članak 295

(1) Tko zapali tuđu kuću ili drugu zgradu namijenjenu stanovanju ili gospodarskom korištenju, ili tuđu poslovnu zgradu ili zgradu u javnoj uporabi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročena šteta koja prelazi 100.000 KM, ili je kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učinjeno s ciljem prijevare osiguravajućega društva,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

Zloupotreba osiguranja

Članak 296

(1) Tko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu, uništi, ošteti ili sakrije stvar koja je osigurana protiv uništenja, oštećenja, gubitka ili krađe, i zatim prijavi štetu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu za slučaj tjelesnog oštećenja, tjelesne ozljede ili narušenja zdravlja, sebi prouzroči takvo oštećenje, ozljedu ili narušenje zdravlja i zatim prijavi štetu.

(3) Učinitelj djela iz stavaka 1 i 2 ovog članka koji odustane od odštetnog zahtjeva prije nego sazna da je otkriven,

može se osloboditi kazne.

XXVI. GLAVA DVADESET I ŠESTA
KAZNENA DJELA PROTIV OKOLIŠA, POLJOGOSPODARSTVA I PRIRODNIH
DOBARA

Onečišćenje okoliša
Članak 297

(1) Tko kršenjem propisa onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotijek, ili na drugi način ugrozi čistoću kakvoće zraka, tla, vode, vodotijeka ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti na širem području i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotijek, ili na drugi način ugrozi čistoću kakvoće zraka, tla, vode, vodotoka, ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzroči uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog raslinja u širem području.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka učini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavaka 1 i 2 ovog članka neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzročena imovinska šteta velikih razmjera,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavaka 1 i 2 ovog članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3 ovog članka neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzročena imovinska šteta velikih razmjera,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(7) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3 ovog članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Ugrožavanje okoliša napravama
Članak 298

(1) Tko suprotno propisima stavi u djelovanje ili rukuje napravama, ili odstupa od proizvodnih postupaka kojima se oslobađaju štetne tvari koje mogu ugroziti kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka na širem području i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorna osoba u pravnoj osobi, koja kršenjem propisa propusti postaviti naprave za prečišćavanje ili dopusti izgradnju, stavljanje u pogon ili uporabu pogona koji onečišćuje okoliš,

kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

Ugrožavanje okoliša otpadom

Članak 299

(1) Tko suprotno propisima odbacuje, odlaže, skuplja, skladišti, obrađuje i prijevozi otpad ili uopće njime postupa na način kojim se ugrožava kakvoća zraka, tla, vode, vodotijeka, na širem području i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko odbacuje, odlaže, skuplja, obrađuje i prijevozi otpad ili uopće s njim postupa na način kojim se ugrožava kakvoća zraka, tla, vode, vodotijeka i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzroči uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog raslinja na širem području.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka počini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ugrožavanje okoliša bukom

Članak 300

(1) Tko suprotno propisima proizvede buku koja je pogodna prouzročiti teže oštećenje zdravlja više osoba, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Proizvodnja štetnih sredstava za liječenje životinja

Članak 301

(1) Tko proizvede radi prodaje ili stavi u promet sredstva za liječenje ili sprječavanje zaraze kod životinja koja su opasna za njihov život ili zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročeno uginuće većeg broja životinja ili širenje zarazne bolesti, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka učini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći

Članak 302

Veterinar ili ovlaštenu veterinarski pomoćnik koji pri pružanju veterinarske pomoći propiše ili primijeni očito neprikladno sredstvo ili očito nepravilan način liječenja ili uopće nesavjesno postupa pri liječenju i time prouzroči uginuće većeg broja životinja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka učini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Neovlašteno obavljanje veterinarskih usluga
Članak 303

Tko nemajući propisanu stručnu spremu ili neovlašteno obavlja poslove zaštite zdravlja životinja ili druge veterinarske zahvate, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nepostupanje po propisima za suzbijanje bolesti životinja i bilja
Članak 304

(1) Tko za vrijeme epidemije stočne bolesti koja može ugroziti stočarstvo ne postupi po naredbi ili odluci ovlaštenog tijela donesenoj temeljem propisa kojom se određuju mjere za suzbijanje ili sprječavanje bolesti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko za vrijeme dok traje opasnost od bolesti i štetnika koji mogu ugroziti biljni svijet, ne postupi po naredbi ili odluci ovlaštenog tijela donesenoj temeljem propisa kojom se određuju mjere za suzbijanje ili sprječavanje bolesti ili štetnika.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavaka 1 i 2 ovog članka prouzročena znatna šteta, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(4) Tko kazneno djelo iz stavaka od 1 do 3 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Prikrivanje postojanja zarazne bolesti kod životinja
Članak 305

Tko prikriva postojanje zarazne bolesti kod životinja ili sumnju da takva bolest postoji, ili to ne prijavi javnoj veterinarskoj službi ili tijelu nadležnom za poslove veterinarstva, pa zbog toga nastupi širenje zarazne bolesti ili uginuće životinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Onečišćenje stočne hrane ili vode za napajanje stoke
Članak 306

(1) Tko škodljivom tvari onečisti stočnu hranu ili vodu u rijekama, potocima, izvorima, bunarima, cisternama ili drugu vodu koja služi za napajanje stoke, peradi ili divljači i time dovede u opasnost život ili zdravlje životinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročeno uginuće većeg broja životinja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Uništenje zasada
Članak 307

Tko škodljivom tvari uništi bilje, voćke ili druge zasade i time prouzroči štetu velikih razmjera, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Nesavjesno postupanje u prometu pesticida
Članak 308

Tko stavi pesticide ili druge otrove u promet bez dozvole, ili izda drugi pesticid ili otrov umjesto propisanoga kad zamjena nije dopuštena, ili na drugi način nesavjesno postupi u prometu pesticida ili drugih otrova i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili za okoliš,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

Pustošenje šuma

Članak 309

(1) Tko suprotno propisima ili naredbama ovlaštenih tijela sječe ili krči šumu, ili tko podbjeljuje stabla ili na drugi način pustoši šumu, a time nije počinjeno neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili u drugim šumama posebne namjene, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Šumska krađa

Članak 310

(1) Tko radi krađe obori u šumi jedno ili više stabla, a količina je oborenoga drveta veća od dva kubična metra, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini s ciljem da se oboreno drvo proda, ili ako je količina oborenoga drveta veća od pet kubičnih metara, ili ako je kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počinjeno u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili drugoj šumi posebne namjene, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Izazivanje šumskog požara

Članak 311

(1) Tko izazove šumski požar zbog kojega nastupi šteta velikih razmjera, ili istodobno izazove više šumskih požara, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko izazove požar u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku, voćnjaku ili drugoj šumi posebne namjene ili u žitnom polju, kaznit će se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 2 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Mučenje i ubijanje životinje

Članak 312

(1) Tko životinju teško zlostavlja ili izlaže nepotrebnim ili dugotrajnim mukama, ili joj nanosi nepotrebne boli, ili protupravno razara životinjska staništa u većoj mjeri ili na širem prostoru, ili suprotno propisima ubija životinje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini radi oklade ili drugog pribavljanja imovinske koristi, ili ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročeno uginuće većeg broja životinja ili životinje čija je vrsta posebno zaštićena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Protuzakoniti lov

Članak 313

(1) Tko protupravno ubije, rani ili uhvati za vrijeme lovostaja divljač u većem broju ili u većoj vrijednosti, ili divljač čiji je lov stalno zabranjen, ili tko neovlašteno iznese izvan zemlje vrhunski trofej veće vrijednosti ili vrhunske trofeje u većem broju, ili tko lovi zaštićenu životinjsku vrstu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini sredstvima ili na način koji je zabranjen ili kojim se divljač masovno uništava, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ulovljena divljač i sredstva uporabljena za lov oduzet će se.

Protuzakoniti ribolov

Članak 314

(1) Tko lovi ribu, druge slakovodne ili morske životinje ili organizme u vrijeme kad je to zabranjeno ili na području na kojem je to zabranjeno, ili tko lovi ribu, druge slakovodne ili morske životinje ili organizme eksplozivom, električnom strujom, otrovom, sredstvima za omamljivanje ili drugim načinom ili sredstvom koji su štetni za njihovo rasplodivanje ili koji su propisima zabranjeni, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročeno uginuće ribe ili drugih slakovodnih ili morskih životinja ili organizama u širim razmjerima, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Ulov i sredstva za lov oduzet će se.

Oštećenje, uništenje i nedopušteni izvoz spomenika kulture i zaštićenih objekata prirode

Članak 315

(1) Tko ošteti ili uništi spomenik kulture ili zaštićeni objekt prirode, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počinjeno prema spomeniku kulture ili zaštićenom objektu prirode osobite vrijednosti ili je prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko bez dozvole ovlaštenog tijela izveze ili iznese izvan zemlje spomenik kulture ili zaštićeni objekt prirode, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Kaznom iz stavka 3 ovog članka kaznit će se počinitelj koji spomenik kulture ili zaštićeni objekt po proteku roka određenoga u dozvoli za iznošenje ne vrati.

Nedopušteno obavljanje istraživačkih radova i prisvajanje spomenika kulture

Članak 316

(1) Tko bez dozvole ovlaštenog tijela obavi na spomeniku kulture konzervatorske, restauratorske ili istraživačke radove ili suprotno zabrani ili bez dozvole ovlaštenog tijela obavlja arheološka iskopavanja ili istraživanja, pa zbog toga spomenik bude uništen, teško oštećen ili izgubi značajke spomenika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počinjeno u odnosu na spomenik kulture osobite vrijednosti ili značenja ili je prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

XXVII. GLAVA DVADESET I SEDMA

KAZNENA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI LJUDI I IMOVINE

Izazivanje opće opasnosti

Članak 317

(1) Tko požarom, poplavom, eksplozijom, otrovom ili otrovnim plinom, ionizirajućim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom ili pucanjem iz vatrenog oružja ili drugom opće opasnom radnjom ili općeopasnim sredstvom izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne postavi propisane naprave za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrovnih plinova ili ionizirajućeg zračenja, ili te naprave ne održava u ispravnom stanju ili ih u slučaju potrebe ne stavi u rad ili uopće ne postupi po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama, pa time izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg opsega.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka počini na mjestu gdje je okupljen veći broj ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Uništenje ili oštećenje važnih gospodarskih objekata ili javnih naprava Članak 318

(1) Tko rušenjem, paljenjem ili na drugi način uništi ili ošteti, važan industrijski, poljoprivredni ili drugi gospodarski objekt, napravu ili postrojenje za vodu, toplinu, plin, električnu ili drugu energiju, naprave sustava veza ili druge naprave javne uporabe i time izazove njihov zastoje ili otežani rad, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko protupravno ukloni ili isključi iz rada naprave ili postrojenja iz stavka 1 ovog članka i time izazove poremećaj u redovitom životu građana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 2 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Oštećenje zaštitnih naprava na radu Članak 319

(1) Tko u rudniku, tvornici, radionici ili na drugom mjestu gdje se obavlja rad uništi, ošteti ili ukloni zaštitnu napravu i time izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Odgovorna osoba u rudniku, tvornici, radionici ili na drugom mjestu gdje se obavlja rad, koja ne postavi zaštitne naprave ili ih ne održava u ispravnom stanju ili ih u slučaju potrebe ne stavi u rad ili uopće ne postupi po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i na taj način izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Pri izricanju uvjetne osude za kazneno djelo iz stavaka 2 i 3 ovog članka sud može počinitelju odrediti obvezu da u određenom roku postavi zaštitne naprave.

Nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova Članak 320

(1) Odgovorna osoba koja pri projektiranju, upravljanju ili izvođenju gradnje ili građevinskih radova postupi suprotno propisima ili općepriznatim tehničkim pravilima i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Nesavjesno čuvanje pasa i drugih opasnih životinja

Članak 321

(1) Tko pse ili druge opasne životinje izvodi na javna mjesta bez propisane brnjice ili druge odgovarajuće zaštite i bez izravnog čuvanja i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili imovinu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka neka osoba tjelesno ozlijeđena,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

Teška kaznena djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine

Članak 322

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 317 (Izazivanje opće opasnosti) stavci od 1 do 3, članka 318 (Uništenje ili oštećenje važnih gospodarskih objekata ili javnih naprava) stavci 1 i 2, članka 319 (Oštećenje zaštitnih naprava na radu) stavci 1 i 2 i članka 320 (Nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova) stavak 1 ovog zakona neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzročena imovinska šteta velikih razmjera ili su ta kaznena djela počinjena iz mržnje, izvršitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz članka 317 stavaka od 1 do 3, članka 318 stavaka 1 i 2, članka 319 stavaka 1 i 2 i članka 320 stavka 1 ovog zakona prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 317 stavka 4, članka 318 stavaka 3 i 4, članka 319 stavka 3 i članka 320 stavka 2 ovog zakona neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzročena imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz članka 317 stavka 4, članka 318 stavaka 3 i 4, članka 319 stavka 3 i članka 320 stavka 2 ovog zakona prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Nepropisni prijevoz eksplozivnog ili zapaljivog materijala

Članak 323

Tko suprotno propisima o prijevozu eksplozivnog ili lako zapaljivog materijala preda na prijevoz javnim prometnim sredstvima eksplozivni ili lako zapaljivi materijal ili takav materijal sam prevozi ili prenosi koristeći se javnim prometnim sredstvima, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Oštećenje ustava

Članak 324

Tko ošteti izrađene ili prirodne ustave koje služe kao zaštita od prirodnih nepogoda,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neotklanjanje opasnosti

Članak 325

(1) Tko pravodobnom prijavom nadležnom tijelu ili na drugi način ne poduzme mjere radi otklanjanja požara, poplave, eksplozije, prometne nezgode ili druge opasnosti za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugoga,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko odvrćanjem ili na drugi način spriječi drugoga u poduzimanju mjera radi otklanjanja požara, poplave, eksplozije, prometne nezgode ili druge opasnosti za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXVIII. GLAVA DVADESET I OSM

KAZNENA DJELA PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA

Ugrožavanje javnog prometa

Članak 326

(1) Sudionik u prometu na cestama koji se ne pridržava prometnih propisa i time tako ugrozi javni promet da dovede u opasnost život ljudi ili imovinu većih razmjera, pa zbog toga kod drugoga nastupi teška tjelesna ozljeda ili imovinska šteta preko 5.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(2) Tko ugrožavanjem željezničkog, brodskog, tramvajskog, trolejbusnog ili prometa žičarom dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većih razmjera, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Ugrožavanje javnog prometa zbog omamljenosti

Članak 327

(1) Tko pod utjecajem alkohola ili drugih omamljujućih sredstava upravlja motornim vozilom, iako je zbog toga očito nesposoban za sigurnu vožnju i time tako ugrozi javni promet na cestama da dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ugrožavanje javnog prometa opasnom radnjom

Članak 328

(1) Tko uništenjem, uklanjanjem ili težim oštećenjem prometne naprave, sredstva, znaka ili naprave za signalizaciju koji služe sigurnosti prometa ili davanjem pogrešnih znakova ili signala, postavljanjem prepreka na prometnicama ili na drugi način tako ugrozi javni promet da time dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nesavjestan nadzor nad javnim prometom

Članak 329

(1) Odgovorna osoba kojoj je povjeren nadzor nad stanjem i održavanjem prometnica i objekata na njima, prijevoznim sredstvima ili javnim prometom ili nad ispunjavanjem propisanih uvjeta rada vozača, ili odgovorna osoba kojoj je povjereno upravljanje vožnjom, koja nesavjesnim obavljanjem

dužnosti izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se odgovorna osoba koja izda nalog za vožnju ili dopusti vožnju, iako zna da vozač zbog umora, bolesti, utjecaja alkohola ili drugih razloga nije u stanju sigurno upravljati vozilom ili da vozilo nije ispravno i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovnu većeg opsega.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Teška kaznena djela protiv sigurnosti javnog prometa **Članak 330**

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 326 (*Ugrožavanje javnog prometa*) stavka 1 prouzročena imovinska šteta velikih razmjera, a iz stavka 2, istog članka, te članka 327 (*Ugrožavanje javnog prometa zbog omamljenosti*) stavka 1, članka 328 (*Ugrožavanje javnog prometa opasnom radnjom*) stavka 1 i članka 329 (*Nesavjestan nadzor nad javnim prometom*) stavaka 1 i 2 ovoga zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz članka 326 stavaka 1 i 2, članka 327 stavka 1, članka 328 stavka 1 i članka 329 stavaka 1 i 2 ovog zakona prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje godinu dana.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 326 stavka 3, članka 327 stavka 2, članka 328 stavka 2 i članka 329 stavka 3 ovog zakona, prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz članka 326 stavka 3, članka 327 stavka 2, članka 328 stavka 2 i članka 329 stavka 3 ovog zakona prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Neukazivanje pomoći osobi ozlijeđenoj u prometnoj nezgodi **Članak 331**

(1) Vozač motornog vozila ili drugog prijevoznog sredstva koji ostavi bez pomoći osobu koja je ozlijeđena tim prijevoznim sredstvom ili čiju je ozljedu prouzročio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročena teška tjelesna ozljeda ili smrt ozlijeđene osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXIX. GLAVA DVADESET I DEVETA **KAZNENA DJELA PROTIV PRAVOSUDA**

Dogovor za učinjenje kaznenih djela **Članak 332**

Tko s drugim dogovori počinjenje kaznenog djela propisanog zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za dogovor počinjenja takvog pojedinog kaznenog djela nije propisana posebna kazna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Pripremanje kaznenog djela

Članak 333

Tko nabavi ili pripremi sredstva ili ukloni prepreke ili poduzme kakvu drugu radnju koja stvara uvjete za izravno počinjenje, ali nije dio počinjenja kaznenog djela propisanog zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ukoliko za pripremanje pojedinog kaznenog djela nije propisana posebna kazna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Udruživanje radi počinjenja kaznenih djela

Članak 334

(1) Tko organizira grupu ljudi ili na drugi način udružuje tri ili više osoba u cilju počinjenja kaznenih djela propisanih zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine za koja se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za takvo organiziranje ili udruživanje radi počinjenja pojedinog kaznenog djela nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko postane pripadnikom grupe ljudi ili udruge iz stavka 1 ovog članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Pripadnik grupe ljudi koji otkrije grupu ili pripadnik udruge koji otkrije udruga prije nego što je u njihovu sastavu ili za njih počinio kazneno djelo, može se osloboditi kazne.

(4) Organizator koji otkrivanjem grupe ljudi ili udruge ili na drugi način spriječi počinjenje kaznenog djela iz stavka 1 ovog članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine, a može se i osloboditi kazne.

Sudjelovanje u grupi ljudi koja počini kazneno djelo

Članak 335

(1) Tko sudjeluje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem usmrti neku osobu ili je teško tjelesno ozlijedi, počini paljevinu, oštetiti imovinu u većem opsegu ili počini druga teška nasilja ili koja pokuša počinuti takva djela, za samo sudjelovanje u toj grupi ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(1) Tko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja počini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Organizirani kriminal

Članak 336

(1) Tko počini kazneno djelo propisano zakonom u Brčko distriktu kao pripadnik grupe za organizirani kriminal, ako za pojedino kazneno djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Tko kao pripadnik grupe za organizirani kriminal počini kazneno djelo propisano zakonom u Brčko distriktu za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za pojedino kazneno djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Tko organizira ili bilo kako rukovodi grupom za organizirani kriminal koja zajedničkim djelovanjem počini ili pokuša kazneno djelo propisano zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, ako za pojedino kazneno djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.

(4) Tko postane pripadnikom grupe za organizirani kriminal koja zajedničkim djelovanjem počini ili pokuša kazneno djelo propisano zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, ako za pojedino kazneno djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(5) Pripadnik grupe za organizirani kriminal iz stavaka od 1 do 4 ovog članka, koji zločinačku organizaciju otkrije, može se osloboditi kazne.

Izrada i nabava oružja i sredstava namijenjenih počinjenju kaznenih djela **Članak 337**

(1) Tko oružje, eksplozivne tvari ili sredstva za njihovo pripravljanje ili otrove za koje zna da su namijenjeni počinjenju kaznenog djela izradi, nabavi ili drugome omogućí da do njih dođe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Tko izradi ili drugome ustupi lažni ključ, otpirač ili kakvu drugu stvar ili sredstvo za provalu, iako zna da je namijenjeno počinjenju kaznenog djela, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Neprijavljivanje pripremanja kaznenog djela **Članak 338**

(1) Tko zna da se priprema počinjenje kaznenog djela za koje se po zakonu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine može izreći tri godine zatvora ili teža kazna, pa u vremenu kad je još bilo moguće spriječiti njegovo počinjenje to ne prijavi, a djelo bude pokušano ili počinjeno, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini u odnosu na kazneno djelo za koje se po zakonu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine može izreći kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Za kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka ne će se kazniti osoba kojoj je počinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni rođak u ravnoj liniji, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojčice i njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, liječnik ili vjerski ispovjednik počinitelja.

Neprijavljivanje kaznenog djela ili počinitelja **Članak 339**

(1) Tko zna za počinitelja kaznenog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora, ili tko samo zna da je takvo djelo počinjeno, pa to ne prijavi, iako od takve prijave ovisi pravodobno otkrivanje počinitelja ili kaznenog djela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne prijavi kazneno djelo za koje je saznala u obavljanju svoje dužnosti, ako se za to kazneno djelo može izreći kazna zatvora pet godina zatvora ili teža kazna.

(3) Za kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka ne će se kazniti osoba kojoj je počinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni rođak u ravnoj liniji, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojčice i njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, liječnik ili vjerski ispovjednik počinitelja.

(4) Za kaznena djela iz stavaka 1 i 2 ovog članka kaznit će se i doktor medicine, doktor stomatologije, primalja ili zdravstveni djelatnik, psiholog, javni bilježnik i djelatnik socijalne skrbi, ako je kazneno djelo počinjeno prema djetetu ili maloljetniku.+

Pomoć počinitelju nakon počinjenog kaznenog djela **Članak 340**

(1) Tko krije počinitelja kaznenog djela za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili mu prikrivanjem oruđa, tragova ili na drugi način pomaže da ne bude otkriven, ili tko krije osuđenika ili

poduzima što drugo s ciljem izbjegavanja izvršenja izrečene kazne, sigurnosne mjere ili odgojne zavodske mjere, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko pruži pomoć iz stavka 1 ovog članka počinitelju kaznenog djela za koje se može izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna, ali ne i kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko pruži pomoć iz stavka 1 ovog članka počinitelju kaznenog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Kazna izrečena za kazneno djelo iz stavaka od 1 do 3 ovog članka ne može biti teža ni po vrsti ni po visini od kazne na koju je osuđena osoba kojoj je počinitelj pružio pomoć.

(5) Za kazneno djelo iz stavaka od 1 do 3 ovog članka ne će se kazniti osoba kojoj je počinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni rođak u ravnoj liniji, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojčice ili njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, liječnik ili vjerski ispovjednik počinitelja.

Lažno prijavljivanje

Članak 341

(1) Tko prijavi koju određenu osobu da je počinila kazneno djelo propisano zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, znajući da ta osoba nije počinitelj, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko podmetanjem tragova kaznenog djela ili na drugi način izazove pokretanje kaznenog postupka zbog kaznenog djela propisanog zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine protiv osobe za koju zna da nije počinitelj.

(3) Tko sam sebe prijavi da je počinio kazneno djelo propisano zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, iako ga nije počinio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Kaznom iz stavka 3 ovog članka kaznit će se tko prijavi da je počinjeno kazneno djelo propisano zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, iako zna da to djelo nije počinjeno.

Davanje lažnog iskaza

Članak 342

(1) Svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji u sudskom, prekršajnom, upravnom ili stegovnom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da lažni iskaz, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se stranka koja pri izvođenju dokaza ispitivanjem stranaka u parničnom ili upravnom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da lažni iskaz, a na tome je iskazu utemeljena odluka donesena u tom postupku.

(3) Ako je lažan iskaz dan u kaznenom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako su zbog kaznenog djela iz stavka 3 ovog članka nastupile osobito teške posljedice za okrivljenika, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ako počinitelj dragovoljno opozove svoj lažni iskaz prije nego što je donesena konačna odluka,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci, a može se i osloboditi kazne.

Sprječavanje dokazivanja

Članak 343

(1) Tko svjedoka ili vještaka u sudskom, prekršajnom, upravnom ili stegovnom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile ili obećanjem dara ili kakve druge koristi navede na lažan iskaz, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u sudskom, prekršajnom, upravnom ili stegovnom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine sakrije, ošteti, uništi ili učini neuporabljivim tuđi predmet ili ispravu koja služi dokazivanju, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u sudskom, prekršajnom, upravnom ili stegovnom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ukloni, uništi, pomakne ili premjesti kakav granični kamen, zemljomjerski znak ili uopće kakav znak o vlasništvu ili nekom drugom stvarnom pravu ili uporabi vode, ili tko s istim ciljem takav znak lažno postavi.

Povreda tajnosti postupka

Članak 344

Tko neovlašteno otkrije ono što je saznao u sudskom, prekršajnom ili upravnom postupku u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, a što se po zakonu ne smije objaviti ili je odlukom ovlaštene institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine proglašeno tajnom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neizvršenje sudske odluke

Članak 345

(1) Odgovorna osoba u tijelu vlasti ili pravnoj osobi ili drugim institucijama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine koja ne postupi po pravomoćnoj odluci suda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se odgovorna osoba koja odbije izvršiti odluku Doma za ljudska prava ili odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine koju je dužna izvršiti.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavaka 1 i 2 ovog članka prouzročena teža povreda prava drugoga ili značajna materijalna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Odavanje istovjetnosti zaštićenog svjedoka

Članak 346

Sudac suda u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili druga službena osoba koja je sudjelovala u ispitivanju zaštićenoga svjedoka u kaznenom postupku koji se vodi po zakonu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, koja neovlaštenoj osobi učini pristupačnim podatke o istovjetnosti zaštićenog svjedoka,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Povreda sudske odluke o zabrani obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti

Članak 347

Tko drugome omogući obavljanje zanimanja, djelatnosti ili dužnosti iako zna da mu je pravomoćnom sudskom odlukom izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti, ili zaštitna mjera zabrane obavljanja određenih dužnosti, ili je takva zabrana pravna posljedica osude,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Pobuna osoba kojima je oduzeta sloboda

Članak 348

(1) Osoba kojoj je temeljem zakona oduzeta sloboda, koja se udruži s drugim osobama kojima je temeljem zakona oduzeta sloboda s ciljem da se nasilno oslobodi ili da te osobe zajednički napadnu osobe čijem su nadzoru povjerene, ili da ih silom ili prijetnjom da će izravno uporabiti silu prisile da učine ili propuste nešto što je suprotno njihovoj dužnosti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzročena imovinska šteta većih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

Bijeg osobe kojoj je oduzeta sloboda

Članak 349

Tko uporabom sile ili prijetnjom da će izravno napasti na život ili tijelo druge osobe pobjegne iz kazneno-popravne ustanove ili zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Omogućavanje bijega osobi kojoj je oduzeta sloboda

Članak 350

(1) Tko silom, prijetnjom, obmanom ili na drugi način omogući bijeg osobi kojoj je temeljem zakona oduzeta sloboda, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini kao član grupe ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Povreda zakona od strane suca

Članak 351

Sudac suda u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine koji s ciljem da drugome pribavi kakvu korist ili da mu nanese kakvu štetu, donese nezakonitu odluku ili na drugi način prekrši zakon, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

XXX. GLAVA TRIDESETA

KAZNENA DJELA PROTIV JAVNOG REDA I PRAVNOG PROMETA

Sprječavanje službene osobe u obavljanju službene radnje

Članak 352

(1) Tko silom ili prijetnjom da će izravno uporabiti silu spriječi službenu osobu u obavljanju službene radnje koju je poduzela u okviru svojih ovlasti ili je na isti način prisili na obavljanje službene radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka službena osoba, zlostavljana ili je lako tjelesno ozlijeđena ili je kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počinjeno prijetnjom uporabe oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godine.

(3) Tko kazneno djelo iz stavaka 1 i 2 ovog članka počini prema službenoj osobi pri obavljanju poslova javne sigurnosti ili sigurnosti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili dužnosti čuvanja javnog reda, uhićenja počinitelja kaznenog djela ili čuvanja osobe kojoj je oduzeta sloboda, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(4) Ako je počinitelj kaznenog djela iz stavaka od 1 do 3 ovog članka bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem službene osobe, može se osloboditi kazne.

Napad na službenu osobu u obavljanju poslova sigurnosti

Članak 353

(1) Tko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti službenu osobu ili osobu koja joj pomaže u obavljanju poslova javne sigurnosti ili sigurnosti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili dužnosti čuvanja javnog reda, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka službena osoba ili osoba koja joj pomaže lako tjelesno ozlijeđena ili je kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počinjeno uz prijetnju uporabom oružja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka službena osoba ili osoba koja joj pomaže teško tjelesno ozlijeđena, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je počinitelj kaznenog djela iz stavaka od 1 do 3 ovog članka bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem službene osobe ili osobe koja joj pomaže, može se osloboditi kazne.

Sudjelovanje u grupi ljudi koja spriječi službenu osobu u obavljanju službene radnje

Članak 354

(1) Tko sudjeluje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem spriječi ili pokuša spriječiti službenu osobu u obavljanju službene radnje ili je na taj način prisili na obavljanje službene radnje, za samo sudjelovanje kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja počini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Organiziranje otpora

Članak 355

(1) Tko druge organizira ili poziva na pružanje nasilnoga otpora zakonitim odlukama ili mjerama ovlaštenih tijela, ili pruža otpor službenoj osobi u obavljanju službene radnje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka prouzročeno neprovođenje ili je znatno otežano provođenje zakonite odluke ili mjere ovlaštenog tijela, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Tko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja počini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nasilničko ponašanje

Članak 356

(1) Tko teškim vrijeđanjem ili grubim zlostavljanjem, vršenjem nasilja ili na drugi način ugrožava sigurnost drugog i time prouzroči znatno uznemirenje i strah kod građana, ili u većoj mjeri remećenje javnog reda i mira, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stavka 1 ovog članka izvršeno od strane dvije ili više osoba, ili je došlo do težeg ponižavanja ili zlostavljanja većeg broja osoba, ili je izvršitelj nekoj osobi nanio tjelesnu ozljedu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Neovlašteno posjedovanje ili ugrožavanje javnoga reda putem radio ili televizijske postaje

Članak 357

(1) Tko suprotno propisima o sustavu veza posjeduje radio ili televizijsku postaju ili radio i televizijsku postaju koristi bez propisanoga odobrenja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko grubo kršeći standarde profesionalnoga ponašanja medija i novinara, koristi huškački ili govor mržnje ili govor koji očito poziva ili potiče na nasilje, narodnosne ili etničke sukobe i time dovede do ugrožavanja javnoga reda ili mira, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Neovlašteno bavljenje određenim zanimanjem

Članak 358

Tko se neovlašteno za nagradu bavi određenim zanimanjem za čije obavljanje je po zakonu ili drugim propisima donesenim temeljem zakona potrebna dozvola ovlaštenoga tijela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nesudjelovanje u otklanjanju opće opasnosti

Članak 359

Tko suprotno naredbi ovlaštenoga tijela bez opravdanog razloga odbije sudjelovati u otklanjanju opasnosti od požara, poplave ili slične opasnosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Skidanje ili povreda službenog pečata ili znaka

Članak 360

Tko skine ili povrijedi službeni pečat ili znak koji je ovlaštena službena osoba stavila radi osiguranja predmeta ili prostorije, ili tko bez skidanja ili povrede pečata ili znaka otvori osigurani predmet ili uđe u takvu prostoriju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Oduzimanje ili uništenje službenog pečata ili službenih spisa

Članak 361

Tko protupravno oduzme, sakrije, uništi, ošteti ili na drugi način učini neuporabljivim službeni pečat, knjigu, spis ili ispravu institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili druge pravne osobe koja obavlja javne ovlasti ili se kod njih nalazi, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Uništenje ili prikrivanje arhivske građe

Članak 362

Tko uništi, prikrije ili učini neuporabljivom arhivsku građu ili je iznese izvan zemlje bez prethodnog odobrenja ovlaštenoga tijela, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Lažno predstavljanje

Članak 363

(1) Tko se s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu korist ili da drugome nanese kakvu štetu lažno predstavlja kao službena ili vojna osoba ili neovlašteno nosi oznake službene ili vojne osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko izvrši kakvu radnju koju je ovlaštena izvršiti samo određena službena osoba.

Samovlašće **Članak 364**

- (1) Tko uporabom sile ili ozbiljnom prijetnjom pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini u sastavu grupe ljudi ili udruge organizirane radi počinjenja toga kaznenog djela, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Nedopušteno držanje oružja ili eksplozivnih tvari **Članak 365**

- (1) Tko neovlašteno izradi, prepravi, proda, nabavi ili razmijeni vatreno oružje, streljivo ili eksplozivne tvari, ili tko neovlašteno drži vatreno oružje, streljivo ili eksplozivne tvari čija nabava građanima uopće nije dopuštena, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka u odnosu na veću količinu vatrene oružja, streljiva ili eksplozivnih tvari, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zloupotrebavanje znaka za pomoć i opasnost **Članak 366**

Tko zloupotrebi znak za pomoć ili znak za opasnost ili neosnovano poziva u pomoć s ciljem da izazove izlazak službenika državnih tijela ili vatrogasaca ili zaustavljanje prometa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Krivotvorenje isprave **Članak 367**

- (1) Tko izradi lažnu ispravu ili preinači pravu ispravu s ciljem da se takva isprava uporabi kao prava, ili tko lažnu ili preinačenu ispravu uporabi kao pravu ili je nabavi radi uporabe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini glede javne isprave, oporuke, mjenice, čeka, javne ili službene knjige ili druge knjige koja se po zakonu mora voditi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Posebni slučajevi krivotvorenja isprave **Članak 368**

Smatrat će se počinjenjem kaznenog djela krivotvorenja isprava i kaznit će se po članku 369 (*Krivotvorenje isprave*) stavku 1 ovoga zakona:

- 1) tko kakav papir, blanket ili kakav drugi predmet koji je neka osoba potpisala neovlašteno popuni kakvom izjavom koja ima vrijednost za pravne odnose;
- 2) tko drugoga obmane o sadržaju kakve isprave i taj je potpiše smatrajući da potpisuje kakvu drugu ispravu ili kakav drugi sadržaj;
- 3) tko ispravu izda u ime druge osobe bez njezine ovlasti ili u ime osobe koja ne postoji;
- 4) tko kao izdavalac isprave uz svoj potpis navede da ima kakav položaj, zvanje ili čin iako nema takav položaj, zvanje ili čin, a to ima bitni utjecaj na dokaznu snagu isprave;
- 5) tko ispravu izradi neovlaštenom uporabom pravoga pečata ili znaka.

Ovjerovljivanje neistinitog sadržaja

Članak 369

- (1) Tko dovođenjem u zabludu ovlaštenog tijela učini da ono u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi ovjeri štogod neistinito što treba služiti kao dokaz u pravnom prometu, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se tko ispravu, zapisnik ili knjigu iz stavka 1 ovog članka uporabi znajući da su neistiniti.

Izdavanje i uporaba neistinite liječničke ili veterinarske svjedodžbe

Članak 370

- (1) Doktor medicine, doktor stomatologije ili veterinar koji izda neistinitu liječničku ili veterinarsku svjedodžbu znajući da je neistinita, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Tko uporabi neistinitu liječničku ili veterinarsku svjedodžbu znajući da je neistinita, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Nadripisarstvo

Članak 371

Tko se, nemajući propisanu stručnu spremu, neovlašteno za nagradu bavi pružanjem pravne pomoći, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ometanje vjerskih obreda

Članak 372

- (1) Tko ometa ili spriječi vjerski obred, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini uporabom sile ili ozbiljnom prijetnjom uporabe sile, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Povreda mira pokojnika

Članak 373

- (1) Tko neovlašteno prekopa, razruši, ošteti ili na drugi način grubo oskrvne grob ili drugo mjesto ukopa ili spomen na umrle, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Tko neovlašteno iskopa, odnese, ošteti, uništi, sakrije ili premjesti tijelo, dio tijela ili pepeo umrle osobe, ili tko oskrvne tijelo umrle osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

XXXI. GLAVA TRIDESET I PRVA

KAZNENA DJELA PODMIĆIVANJA I KAZNENA DJELA PROTIV SLUŽBENE I DRUGE ODGOVORNE DUŽNOSTI

Primanje dara i drugih oblika koristi

Članak 374

- (1) Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i stranu službenu osobu, koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi, da u okviru svoje ovlasti učini što ne bi smjela učiniti ili da ne učini što bi morala učiniti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i stranu službenu osobu, koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi, da u okviru svoje ovlasti učini što bi morala učiniti ili da ne učini što ne bi smjela učiniti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stavka 2 ovog članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i stranu službenu osobu, koja poslije činjenja ili nečinjenja iz stavaka 1 i 2 ovog članka, a u svezi toga, zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist.

(4) Primitveni dar ili imovinska korist oduzet će se.

Davanje dara i drugih oblika koristi

Članak 375

(1) Tko službenoj ili odgovornoj osobi u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i stranu službenu osobu, učini ili obeća dar ili kakvu drugu korist, da u okviru svoje ovlasti učini što ne bi smjela učiniti ili da ne učini što bi morala učiniti, ili tko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko službenoj ili odgovornoj osobi u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i stranu službenu osobu, učini ili obeća dar ili kakvu drugu korist, da u okviru svoje ovlasti učini što bi morala učiniti ili da ne učini što ne bi smjela učiniti, ili tko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavaka 1 i 2 ovog članka koji je dao mito na zahtjev službene ili odgovorne osobe u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine uključujući i stranu službenu osobu, i prijavio kazneno djelo prije njegova otkrivanja ili saznanja da je otkriveno, može se osloboditi kazne.

(4) Primitveni dar ili imovinska korist oduzet će se, a u slučaju iz stavka 3 ovog članka može se vratiti osobi koja je dala mito.

Protuzakonito posredovanje

Članak 376

(1) Tko primi nagradu ili kakvu drugu korist da uporabom svojeg službenog ili utjecajnog položaja u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine posreduje da se učini ili ne učini koja službena radnja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko koristeći svoj službeni ili utjecajni položaj u institucijama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine posreduje da se učini službena radnja koja se ne bi smjela učiniti ili da se ne učini službena radnja koja bi se morala učiniti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je za počinjenje kaznenog djela iz stavka 2 ovog članka primitvena nagrada ili kakva druga korist, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zloupotreba položaja ili ovlasti

Članak 377

(1) Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine koja iskorištavanjem svojeg službenog položaja ili ovlasti, prekoračivši granice svoje službene ovlasti ili ne obavivši svoje službene dužnosti, pribavi sebi ili drugome kakvu korist, drugome nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugoga, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Članak 378

Pronevjera

(1) Tko protupravno prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu u institucijama Brčko distrikta BiH ili pravnoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako vrijednost pronevjerenih stvari iz stavka 1 ovog članka ne prelazi iznos od 500 KM, a izvršitelj je postupao s ciljem da pribavi malu vrijednost, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(3) Ako je djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi iznos od 10.000 KM, izvršitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kaznit će se zatvorom od dvije godine do deset godina.

Prijevarena u službi

Članak 379

(1) Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu koja s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist, podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način dovede u zabludu ovlaštenu osobu da učini nezakonitu isplatu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Članak 380

Posluga

(1) Tko se neovlašteno posluži novcem, vrijednosnim papirima ili drugim pokretnim stvarima koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu u institucijama Brčko distrikta ili pravnoj osobi, ili ove stvari drugome neovlašteno da na poslugu, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Nesavjestan rad u službi

Članak 381

(1) Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu koja povredom zakona, drugog propisa ili općeg akta ili propuštanjem dužnosti nadzora, očito nesavjesno postupi u obavljanju dužnosti, pa zbog toga pravo drugoga bude teško povrijeđeno ili nastupi imovinska šteta koja prelazi 1.000 KM, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka teško povrijeđeno pravo drugoga ili nastupi imovinska šteta koja prelazi 10.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Odavanje službene tajne

Članak 382

- (1) Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu koja neovlašteno drugome priopći, preda ili na drugi način učini pristupačnim podatke koji su službena tajna, ili koja pribavlja takve podatke s ciljem da ih preda neovlaštenoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se i osoba koja s ciljem da neovlašteno uporabi takve podatke, nezakonito iskoristi podatke koji se čuvaju kao službena tajna, ili osoba koja bez odobrenja te podatke objavi.
- (3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počinjeno iz koristoljublja ili glede osobito povjerljivih podataka, ili radi objavljivanja ili korištenja podataka izvan Brčko distrikta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu koja počini kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (5) Nema kaznenog djela iz stavka 2 ovog članka ako tko objavi ili posreduje u objavljivanju službene tajne institucije u Brčko distriktu čiji je sadržaj suprotan ustavnom ili statutarnom ustrojstvu Brčko distrikta, s ciljem da javnosti otkrije nepravilnosti u ustroju, djelatnosti i rukovođenju službom, ako objava nema štetne posljedice za Brčko distrikt.
- (6) Odredbe stavaka od 1 do 4 ovog članka primijenit će se i prema osobi koja je odala službenu tajnu nakon što joj je služba ili odgovornost u Brčko distriktu prestala.

Krivotvorenje službene isprave

Članak 383

- (1) Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu koja u službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis, unese neistinite podatke ili ne unese kakav važan podatak, ili svojim potpisom ili službenim pečatom ovjeri službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis s neistinitim sadržajem, ili koja svojim potpisom ili službenim pečatom omogući izradu takve isprave, knjige ili spisa s neistinitim sadržajem, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stavka 1 ovog članka kaznit će se i službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu koja neistinitu službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis uporabi u službi ili pri poslovanju kao da su istiniti, ili koja službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis uništi, prikrije, u većoj mjeri ošteti ili na drugi način učini neuporabljivom.

Protuzakonita naplata i isplata

Članak 384

Službena ili odgovorna osoba u Brčko distriktu koja od drugoga naplati što drugi nije dužan, ili naplati više nego je dužan, ili koja pri isplati ili predaji kakvih stvari manje isplati ili preda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Protuzakonito oslobodenje osobe kojoj je oduzeta sloboda

Članak 385

Službena osoba u Brčko distriktu koja protuzakonito oslobodi osobu kojoj je oduzeta sloboda, a koja joj je povjerena na čuvanje, ili joj pomogne u bijegu, ili joj omogućava nedopuštenu vezu ili korespondenciju radi pripremanja bijega, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Protuzakonito prisvajanje stvari pri pretrazi ili izvršenju
Članak 386

Službena osoba u Brčko distriktu koja pri pretrazi stana, prostorija ili osoba ili pri izvršenju, oduzme pokretninu s ciljem da njezinim prisvajanjem pribavi sebi ili drugome protupravnu imovinsku korist, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

XXXII. GLAVA TRIDESET I DRUGA
KAZNENA DJELA PROTIV SUSTAVA ELEKTRONIČKE OBRADE PODATAKA

Oštećenje računalnih podataka i programa
Članak 387

(1) Tko oštetiti, izmijeniti, izbriše, uništi ili na drugi način učini neuporabljivim ili nepristupačnim tuđe računalne podatke ili računalne programe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko unatoč zaštitnim mjerama neovlašteno pristupi računalnim podacima ili programima ili neovlašteno presreće njihov prijenos, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Kaznom iz stavka 2 ovog članka kaznit će se tko onemogućiti ili otežati rad ili uporabu računalnog sustava, računalnih podataka ili programa ili računalnu komunikaciju.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavaka od 1 do 3 ovog članka počinjeno u odnosu na računalni sustav, podatak ili program tijela vlasti, javne službe, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzročena znatna šteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(4) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene radi počinjenja kaznenog djela iz stavaka od 1 do 3 ovog članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podatci stvoreni, rabljeni ili prilagođeni radi počinjenja kaznenih djela, kojima je kazneno djelo iz stavaka od 1 do 3 ovog članka počinjeno, oduzet će se.

Računalno krivotvorenje
Članak 388

(1) Tko neovlašteno izradi, unese, izmijeniti, izbriše ili učini neuporabljivim računalne podatke ili programe koji imaju vrijednost za pravne odnose, s ciljem da se uporabe kao pravi ili sam uporabi takve podatke ili programe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počinjeno u odnosu na računalne podatke ili programe tijela, javne službe, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzročena znatna šteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome pristupačnim posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene radi počinjenja

kaznenog djela iz stavaka 1 i 2 ovog članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podatci stvoreni, rabljeni ili prilagođeni radi počinjenja kaznenih djela, kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1 ili 2 ovog članka, oduzet će se.

Računalna prijevarena Članak 389

(1) Tko neovlašteno unese, ošteti, izmijeni ili prikrije računalni podatak ili program ili na drugi način utječe na ishod elektroničke obrade podataka s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist i time drugome prouzroči imovinsku štetu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1 ovog članka pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1 ovog članka počini samo s ciljem da drugoga ošteti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Ometanje rada sustava i mreže elektroničke obrade podataka Članak 390

Tko neovlaštenim pristupom u sustav ili mrežu elektroničke obrade podataka izazove zastoje ili poremeti rad toga sustava ili mreže, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Neovlašteni pristup zaštićenome sustavu i mreži elektroničke obrade podataka Članak 391

(1) Tko se neovlašteno uključi u sustav ili mrežu elektroničke obrade podataka kršenjem mjera zaštite, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko uporabi podatak dobiven na način iz stavka 1 ovog članka, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako su kaznenim djelom iz stavka 2 ovog članka prouzročene drugome teške posljedice, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Računalna sabotaza
Članak 392

Tko unese, izmijeni, izbriše ili prikrije računalni podatak ili program ili se na drugi način umiješa u računalni sustav, ili uništi ili ošteti naprave za elektroničku obradu podataka s ciljem da onemogući ili znatno omete postupak elektroničke obrade podataka značajnih tijelima vlasti, javnim službama, javnim ustanovama, trgovačkim društvima ili drugim pravnim osobama od posebnog javnog interesa, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

XXXIII. GLAVA TRIDESET I TREĆA
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prestanak važenja bivšeg zakona
Članak 393

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važiti Kazneni zakon Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 6/2000, 1/2001 i 3/2003).

Obveza usklađivanja pravomoćno izrečenih kaznenopravnih sankcija
Članak 394

Izvršenje kaznenopravnih sankcija pravomoćno izrečenih sukladno odredbama kaznenog zakona iz članka 391 (*Prestanak važenja bivšeg zakona*) ovoga zakona čije izvršenje nije započelo ili je u tijeku, ima se u izričaju, sadržaju i načinu izvršenja uskladiti s odredbama ovoga zakona danom njegova stupanja na snagu.